

พระธาตุดินแดง
บรรณานุสรณ์ “สมโภชพระธาตุดินแดง”
๓-๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗

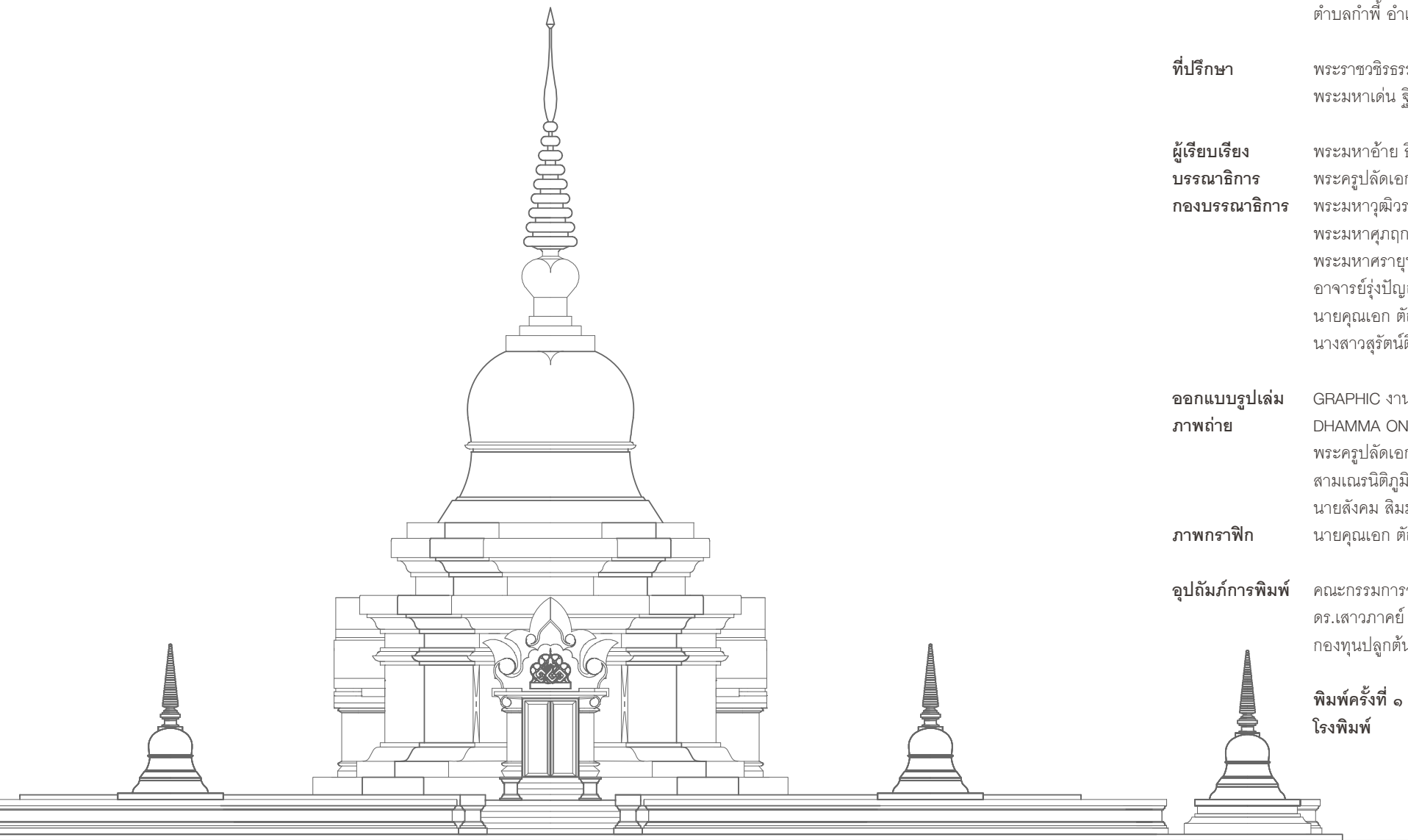
เจ้าของลิขสิทธิ์	วัดป่าธรรมอุทยาน เลขที่ ๑๔๙ ป่าโคกดินแดง ตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	
ที่ปรึกษา	พระราชวรธรรมวิเทศ (เศรษฐกิจ สมานิตโต) พระมหาคุณาวุฒิ เขมเปโม พระมหาเด่น สุตธัมโม	พระครูปัญญาพุทธวิเทศ (มังกร)
ผู้เรียบเรียง	พระมหาอ้าย ธีรปัญญา	
บรรณาธิการ	พระครูปลัดเอกชัย อรินทโม	
กองบรรณาธิการ	พระมหาวุฒิวิธ วุฑฒิเมธี พระมหาศุภฤกษ์ สุภัททจารี พระมหาศรายุทธ สารเมธี อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา นายคุณเอก ตันชเกษม นางสาวสุรรัตน์ติกาล คำโฮง	พระเอนก วิเวกนาโค พระมหาหระพีพงศ์ วชิรนาโค สามเณรจิรวัดมนั ทองคำพันธ์ ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล นายปิยคณศร์ วรรณพรภักดี นายธีระพงษ์ มโนราช
ออกแบบรูปเล่ม	GRAPHIC งานวัด	
ภาพถ่าย	DHAMMA ON LENS พระครูปลัดเอกชัย อรินทโม สามเณรนิติภูมิ พุทธวงศ์ นายสังคม สิมมา	พระมหาศรายุทธ สารเมธี นายปิยคณศร์ วรรณพรภักดี นายธีระ เลิบไธสง
ภาพกราฟิก	นายคุณเอก ตันชเกษม และทีมงาน A444	
อุปถัมภ์การพิมพ์	คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล กองทุนปลูกต้นกล้าในนาบุญ	คุณชฎาภา สนิทวงศ์ ผู้มีจิตศรัทธางานสมโภชพระธาตุดินแดง

พิมพ์ครั้งที่ ๑
โรงพิมพ์ เดือน มกราคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
บริษัท ทีที กราฟิค แอนด์ ปรี้นติ้ง จำกัด เพชรเกษม ๒๓
โทร. ๐๙๐-๕๙๕-๕๔๔๖

สิ่งพิมพ์นี้ พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิล
ใช้หมึกพิมพ์ที่ปลอดภัย และกระบวนการผลิต
ที่รักษาสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อย CO₂
เทียบเท่ากับการใช้ไฟฟ้า 497 กิโลวัตต์ชั่วโมง

ดูข้อมูลเพิ่มเติมที่ www.greenlfeprinting.com

เขียนที่ติด ลิขิตที่เก่า

พระธาตุดินแดง สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสาน รมณียวิปัสสนาสถาน แห่งตักสิลานคร ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๑๔๙ วัดป่าธรรมอุทยาน ป่าโคกดินแดง ตำบล กำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม นับเป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด มหาสารคาม สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ เนื่องในมหามงคลโอกาสฉลอง ครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาเมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘) และ ในมหามงคลสมัยเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี แห่งการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙) โดยการดำริและนำศรัทธาสร้างของพระมหาอ้าย ธีรปัญญา อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันชเกษม พร้อมด้วย คณะกรรมการและผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันสร้าง ใช้งบประมาณ ๒๕ ล้านบาท รวม ระยะเวลาสร้าง ๘ ปี ออกแบบโดย นายคุณเอก ตันชเกษม และทีมงาน A 444 ซึ่งแนวคิดในการออกแบบได้สะท้อนถึงสาระสำคัญของการก่อตั้งวัดป่าธรรม อุทยาน โดยสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นในฐานะที่จังหวัดมหาสารคามเป็นพุทธ มณฑลอีสาน เป็นสวดืออีสาน และเป็นตักสิลาอีสาน การออกแบบใช้กรอบความ คิดในเรื่อง “เริ่มจากมหาวิทยาลัยนาแล้นทาสูทวารวดีนาดูน ผสมวิถีศรีโคตรบูรณ กับนครจำปาศรี สร้างพระธาตุดินแดงใหม่ให้ดูเก่านับพันปี สำเร็จเป็นอนุสาวรีย์ แห่งความดีตราบนิรันดร์”

ด้วยปรารภมหามงคลสมัยดังกล่าว คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน และคณะ กรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง จึงมีมติร่วมกันจัดงานสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ระหว่างวันที่ ๓-๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยเน้นกิจกรรม “สืบศรัทธา-สานปัญญา” เป็นธรรมสมโภชตามสมัยนิยม ทั้งนี้ โดยวัตถุประสงค์การจัดงานตามกุศลเจตนาว่า “ร้อยศรัทธาสร้างพระธาตุดินแดง ถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่ง รวมปัญญาสร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็น พระราชกุศล”

เพื่อเป็นการเสริมคุณค่าทางสติปัญญาในการสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ คณะกรรมการจัดงานจึงมีมติเห็นชอบในการ จัดทำ “หนังสือสมโภชพระธาตุดินแดง” เป็นบรรณานุกรมมอบเป็นที่ระลึกใน การจัดสร้างพระธาตุดินแดงดังกล่าว หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา ภาคที่ ๑ เป็นการเล่าประวัติความเป็นมาของวัดป่าธรรมอุทยาน, ภาคที่ ๒ เป็นบทความ วิชาการเรื่อง “เจดีย์ในพระพุทธศาสนา” และบทความเรื่อง “พระธาตุและพระบรม สารีริกธาตุกับคนไทย” งานนิพนธ์ของพระเดชพระคุณพระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สมมาปัญญา ป.ธ.๙ ศ.ร.) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมตตาอนุญาตให้ลงในหนังสือสมโภชพระธาตุดินแดง, ภาคที่ ๓ ว่าด้วยพระธาตุ ดินแดงเชิงบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นการสร้างพระธาตุดินแดง กระทั่ง สร้างงานเสร็จสมบูรณ์, ภาคที่ ๔ เป็นการประมวลภาพกิจกรรมสื่อให้เห็นความ ศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เพราะเชื่อว่าภาพหนึ่งภาพแทนความรู้สึกได้ หลายพันหมื่นคำ และภาคที่ ๕ เป็นสูจิบัตรเกี่ยวกับกำหนดการจัดงานสมโภช พระธาตุดินแดงและพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พร้อมทั้งเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับเก็บเป็นข้อมูลไว้สืบค้นในภายภาคหน้าอย่างร่วมสมัย

ท้ายสุดนี้ ขออนุโมทนาขอบคุณท่านพระครูปลัดเอกชัย อรินทโม เลขานุการ คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต ผู้อุทิศสติปัญญาและเวลา อันมีค่าช่วยออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งงานปฏิภาณฐิน ของผ้าป่า ป้ายงานน้อย ใหญ่ ทั้งเว็บไซต์ ทั้งถ่ายภาพ ทั้งทำวิดีโอ ทั้งออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะ ทุ่มเวลาจัดรูปเล่มหนังสือเล่มนี้ ซึ่งอัดแน่นด้วยคุณภาพมาตรฐานสากล เสร็จทัน งานสมโภชพระธาตุดินแดงครั้งนี้

ฐาตุ จิวิ สต์ ธมโม. ขอพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า จงดำรงอยู่สืบกาล นานเทอญ ๑

ธรรมะ พร เมตตา

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

ณ ร่มอารามวัดนาคปรก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

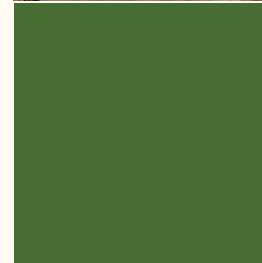
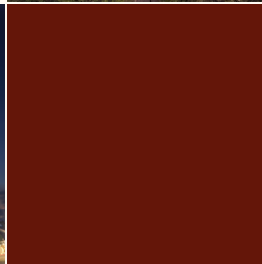
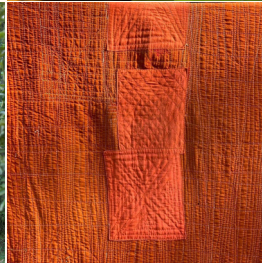
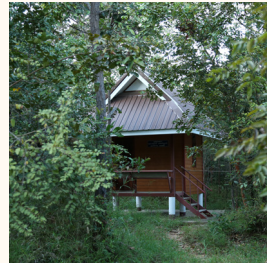
๑ มกราคม ๒๕๖๗

สารบัญ

คำนำ	๖
สารบัญ	๘

ภาค ๑ ว่าด้วยประวัติวัดป่าธรรมอุทยาน	๑๐
๑. นามว่า “มหาสารคาม”	๑๓
๒. จากป่าเข้าสู่อุทยานธรรม	๑๕
๓. วัตถุประสงค์และปรัชญาการสร้างวัด	๑๙
๔. ตราวัดป่าธรรมอุทยาน	๒๑
๕. การแบ่งพื้นที่เขตวัด	๒๕

ภาค ๒ ว่าด้วยบทความ พระเจดีย์และพระบรมสารีริกธาตุ	๒๙
๑. เจดีย์ในพระพุทธศาสนา	๓๐
พระธรรมวชิรบัณฑิต ป.ธ.๙ ศ.ดร.	
๒. พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุกับคนไทย	๖๒
พระธรรมวชิรบัณฑิต ป.ธ.๙ ศ.ดร.	

ภาค ๓ ว่าด้วยพระธาตุดินแดง	๘๒
๑. มงคลฤกษ์แห่งการสมโภชพระธาตุดินแดง	๘๔
๒. จากตักบาตรสามเณร	
สู่การสร้างพระธาตุดินแดง	๙๐
๓. สถาปัตยกรรมแห่งพระธาตุดินแดง	๙๕
๔. แนวคิดและลักษณะของพระธาตุดินแดง	๑๐๒
๕. อานิสงส์การสร้างพระธาตุดินแดง	๑๐๗
๖. ประโยชน์ของพระธาตุดินแดง	๑๐๙

ภาค ๔ ว่าด้วยเหตุการณ์สำคัญ	๑๑๗
กัณฑ์ ๑ วังศิลาฤกษ์	๑๒๐
กัณฑ์ ๒ นมัสการสังเวชนียสถาน ๔	๑๒๔
กัณฑ์ ๕ ทอดปฐมกฐินสามัคคี ปี ๒๕๕๙	๑๓๐
กัณฑ์ ๖ บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระบรมศพ	๑๓๒
กัณฑ์ ๑๕ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ	
จากประเทศอินเดีย	๑๖๔

ภาค ๕ ว่าด้วยสุจิตร์	
งานสมโภชพระธาตุดินแดง	๑๗๕
๑. กำหนดการงานสมโภชพระธาตุดินแดง	๑๗๘
๒. ทุกเรื่องมีต้นทุน ทุกบุญมีเรื่องราว	๑๘๖
๓. อันว่า “มหาสารคาม”	๒๐๒

ภาค : ๓
ว่าด้วยประวัติ
วัดป่าธรรมอุทยาน

๓. นามว่า “มหาสารคาม” ติดตามงามของอารยธรรมอีสาน

“จังหวัดมหาสารคาม” ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคอีสาน เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์และอารยธรรมอันยาวนาน ดังปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยคุปตะตอนปลายและปัลลวะของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดี เช่น บริเวณเมืองกันทรวิชัย (โคกพระ) และเมืองนครจำปาศรี โดยพบหลักฐานเป็นพระยืนกันทรวิชัย พระพิมพ์ดินเผา ตลอดจนพระบรมสารีริกธาตุ นอกจากนั้นแล้ว ยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านทางชนชาติขอม ในรูปแบบสมัยลพบุรี เช่น กู่สันตรัตน์ กู่บ้านเขวาสันติ และกู่อื่นๆ รวมไปถึงเจดีย์เขมร และเครื่องปั้นดินเผาของขอมอยู่ตามผิวดินทั่วไปในจังหวัดมหาสารคาม วิถีวัฒนธรรมของชาวมหาสารคามประกอบด้วยหลายชนเผ่า เช่น ชาวไทยพื้นเมืองพูดภาษาอีสาน ชาวไทยย้อ และชาวผู้ไท ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี “ฮีตสิบสอง” ประกอบอาชีพกสิกรรมเป็นหลัก ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายไปมาหาสู่ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของวิถีคนอีสาน

กระทั่งเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยก “บ้านลาดกุดยางใหญ่” ขึ้นเป็น “เมืองมหาสารคาม” โดยแยกพื้นที่และนำพลเมืองราวสองพันคนมาจากเมืองร้อยเอ็ดมาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน และโปรดเกล้าฯ ให้ท้าวมหาชัย (กวด ภวภูตานนท์) เป็น “พระเจริญราชเดช” เจ้าเมือง และมีท้าวบัวทองเป็นผู้ช่วยขึ้นกับเมืองร้อยเอ็ด นี่คือการก่อตั้งเมืองมหาสารคาม ซึ่งได้รับการสืบสานคุณค่าอันงดงามของแผ่นดินสืบมาตราบเท่าทุกวันนี้

๒. จากป่าเข้าสู่อุทยานธรรม

วัดป่าธรรมอุทยานเป็นรมณียวิปัสสนาสถานอุทยานปฏิบัติธรรมแห่งจังหวัดมหาสารคาม มีฐานะเป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๙ หมู่ที่ ๘ บ้านเหล่ายาว ติดกับบริเวณพื้นที่ป่าโคกดินแดงมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่เศษของตำบลลำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีอาณาเขต

ทิศเหนือจรดกับบ้านดอนงัว ทิศใต้จรดกับบ้านผักหวาน
ทิศตะวันออกจรดกับบ้านเหล่าใหญ่ ทิศตะวันตกจรดกับบ้านฝาง

ที่ดินที่ตั้งวัดมีจำนวน ๔๐ ไร่ ๔๐ ตารางวา มีหนังสือกรรมสิทธิ์คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๒๗ โดยมีประวัติย่อว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พระอาจารย์กุหลาบ อัดคจิตโต (ศรีคาม) และพระมหาเด่น สิริธัมโม (นุปะเท) พระกรรมฐานผู้มีชาติภูมิในเขตท้องถื่นมหาสารคาม ได้เข้ามาปักกลดในพื้นป่าช้าโคกดินแดงเพื่อปฏิบัติธุดงค์วัตรเจริญวิปัสสนากรรมฐานและมีเจตนาประสงค์เพื่อรักษาผืนป่าที่เสื่อมโทรม ด้วยพุทธวิธี “บวชป่ารักษาธรรม” ท่านได้พัฒนาพื้นที่ป่าช้าโคกดินแดงเพื่อปฏิบัติธุดงค์วัตรเจริญวิปัสสนากรรมฐานและมีเจตนาประสงค์เพื่อรักษาผืนป่าที่เสื่อมโทรม ด้วยพุทธวิธี “บวชป่ารักษาธรรม” ท่านได้พัฒนาพื้นที่ป่าช้าโคกดินแดงเป็นป่ารมณียสถานเขียวชอุ่มรื่นเกิดประโยชน์ต่อชุมชนชาวบ้านทั้งด้านกายภาพและชีวภาพอย่างมหาดศาล ต่อมาปี พ.ศ.๒๕๔๔ ได้อนุมัติจัดตั้งเป็นสำนักสงฆ์ป่าโคกดินแดง จากนั้น ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนา มีนามว่า “วัดป่าธรรมอุทยาน” หมายถึง ผืนแผ่นดินแห่งมรรคผลนิพพาน โดยอาศัยป่าเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมะสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

กาลต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ เนื่องในมหามงคลวโรกาสสมัยฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปีแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ท่านพระมหาอ้าย ธีรปัญญา (วงละคร) ได้นำพาพุทธบริษัทสายบุญพุทธภูมิและศิษยานุศิษย์หลอมศรัทธารวมปัญญาสร้างศาสนสถาน เพื่อน้อมถวายบูชาคุณพระรัตนตรัย น้อมถวายเป็นพระราชกุศล น้อมบูชาคุณแผ่นดินเกิดและเน้นให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเชิงท่องเที่ยวท่องเที่ยวธรรม ตามปรัชญาแนวความคิด ๔ ง. คือ **เจียม-ง่าย-งอก-งาม**

โดยบริหารพื้นที่แบ่งปัน ๕ เขต คือ เขตพุทธาวาส เขตธัมมาวาส เขตสังฆาวาส เขตรุกขคาวาส และเขตอรัญญาวาส มีสิ่งก่อสร้างซึ่งสร้างขึ้นเสร็จแล้ว ภายใน ๕ ปี ได้แก่ อุโบสถพุทธชยันตี พระธาตุดินแดง หอฉันลุมพินีวัน หอภาวนาพุทธคยา หอแจกสารนาถ เรือนพักแม่ขาว โรงครัว ห้องสุขา ถนนคอนกรีต ธรรมจุลินท์สิ่งหนาดกราช เสาคินอโคทมหาราช ศิลาพระเกตุแก้วโพธิญาณ ศิลาพระธรรมจักรปฐมเทศนา หอเก็บน้ำ กุฏิรับรองพระมหาเถระ สำนักงานโคกดินแดง หมู่กุฏิกรรมฐาน ๕๙ หลัง ตักสิลาโนทยาน ลานหินโค้งศรีสาธคาม ลานหม้อซีกโพธิวัน การติดตั้งเสาและระบบกระแสไฟฟ้า ถนนบดอัดหินคลุก และปลูกต้นทางนกยูงเป็นอุโมงค์ธรรม เป็นต้น

ทุกองค์พของงานขับเคลื่อนอยู่ภายใต้กรอบความคิดว่า **“สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสาน รมณียวิปัสสนาสถานแห่งตักสิลานคร”** จากตั้งต้นเป็นสำนักสงฆ์มีเพียงแค่นิเฝ้าดินแดงแห่งแล้งในอดีต กลับฟื้นชีวิตเป็นปารมณียสถานทีอุดมรรมันด้วยแมกไม้มานานาพันธุ ปัจจุบัน ทางวัดได้เปิดป่ามุงเผยแผ่พระพุทธศาสนาและบำเพ็ญกุศลสงเคราะห์แก่พุทธศาสนิกชนทั้งเชิงกว้างเชิงลึกตลอดปี เช่น งานปริวาสกรรม งานปฏิบัติธรรมกรรมฐาน งานอบรมศีลธรรม งานบวชสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น อีกทั้งจัดสรรพื้นที่ก่อสร้างศาสนสถานเท่าที่จำเป็น และใช้สอยทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิสัยทัศน์ที่ว่า **“ประหยัดใช้สอย ประโยชน์ใช้สูง”** โดยอาศัยทุนศรัทธาความร่วมมือร่วมใจของพุทธศาสนิกชนสืบจนปัจจุบัน

๒. วัตถุประสงค์และปรัชญาสร้างวัด

วัตถุประสงค์การสร้างวัด ๕ ประการ

๑. เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชาเนื่องในมหามงคลธรรมมาภิสมัยฉลอง สัมพุทธชยันตี ๒,๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า (๔ มิถุนายน ๒๕๕๕)
๒. เพื่อร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในวาระครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนา เมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘)
๓. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เนื่อง ในมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙)
๔. เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาทแก่ พุทธบริษัทชาวไทยและต่างประเทศ
๕. เพื่อเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและ เป็นแหล่งท่องเที่ยวของธรรมเชิงพุทธวิถี

ปรัชญาการสร้างวัด ๔ ประการ

๑. **เจียบ** หมายถึง มีพื้นที่สงบเจียบ ร่มรื่นด้วยพรรณไม้น้อยใหญ่ โอบล้อมด้วยบรรยากาศธรรมชาติของป่าไม้อันเกื้อกูลต่อสรรพชีวิตตามวิถีพุทธไทย
๒. **ง่าย** หมายถึง มีเสนาสนะปลอดโปร่งและปลอดภัย ที่พักอาศัยเป็น สบายและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเชิงกายภาพขั้นพื้นฐานแบบสากลนิยม
๓. **งอก** หมายถึง เสนาสนะที่สร้างสามารถอธิบายธรรมะได้ด้วยลักษณะ ทางสถาปัตยกรรม เน้นสร้างวัดให้เป็นบ่อเกิดแห่งศรัทธาและเป็นแหล่งแสวงปัญญา
๔. **งาม** หมายถึง ผู้เข้าวัดเกิดแรงบันดาลใจ มีความเข้าใจ มีความสงบใจ และเจริญงอกงามในพระพุทธศาสนาทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

๔. ตราวัดป่าธรรมอุทยาน ปรัชญาตามนัยจากตราวัดป่าธรรมอุทยาน

๑. **องค์พระธาตุนาควน** หมายถึง พระธาตุเจดีย์ที่เป็นหลักฐานสำคัญว่า “พุทธมณฑลอีสาน” ศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ปรากฏความเจริญรุ่งเรืองในร่องรอยอารยธรรมพระพุทธศาสนาทั้งในอดีตและปัจจุบันของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย การสร้างวัดป่าธรรมอุทยานขึ้นมา ก็เพื่อบูชาคุณแผ่นดินไทยและการเชิดชูพระพุทธศาสนาให้สว่างงาม

๒. **วงล้อธรรมจักร** หมายถึง พระธรรมและวงล้อจักรนั้น เป็นสัญลักษณ์ที่มีความเป็นสากลและเข้าใจง่ายแก่ผู้พบเห็น วงล้อที่เป็นพลังขับเคลื่อนหมุนไปของพุทธธรรมสู่สังคมไทยและประชาคมโลก นับว่าเป็นทัศนานุตรियะธรรม เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่อย่างประเสริฐและมีความสงบสันติสุขในชีวิตอย่างยั่งยืน

๓. **ดอกบัวและใบโพธิ์** หมายถึง ดอกบัวและใบโพธิ์ มีลักษณะเหมือนรูปหัวใจของพุทธบริษัทผู้ประกอบด้วยความศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัยและมีจิตปรารถนาพ้นทุกข์ด้วยปัญญาเห็นชอบในอริยสัจธรรม “ดอกบัว” เป็นสัญลักษณ์แห่งศรัทธา มีลักษณะเป็นดอกบัวที่ชูดอกพ้นจากผิวน้ำขึ้นมารับแสงสว่างเหมือนกับผู้ที่หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง “ใบโพธิ์” เป็นสัญลักษณ์แห่งปัญญา มีลักษณะเป็นใบโพธิ์สีทองเต็มใบให้ความรุ่งเรืองให้ความร่มเย็นเป็นสุข เหมือนผู้เข้าถึงโพธิธรรมแล้วยอมกลายเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

ผู้ออกแบบตราวัด : คณะกรรมการบุญภาคีอุโบสถพุทธชนันดี
 ผู้อธิบายความหมาย : พระมหาอ้าย ธีรปัญญา
 ผู้เขียนแบบ : อาจารย์ประกิจ ลัดนาผจง

๔. กวางและธงพุทธชัยันตี หมายถึง “กวาง” เป็นคติสัญลักษณ์สื่อถึง ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน อันเป็นรมณีสถานและเขตอภัยทานในพระพุทธศาสนา ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นปฐมเทศนาในวันเพ็ญ อาสาฬหบูชา “ธงพุทธชัยันตี” สื่อความหมายในการประกาศหลักธรรมเพื่อมุ่งหวัง ชนะตนด้วยธรรมวิชัย

๕. ชื่อวัดป่าธรรมอุทยาน หมายถึง ผืนแผ่นดินแห่งมรรคผลนิพพาน โดย อาศัปปาเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมะสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง วัดป่าธรรมอุทยาน ตั้งอยู่บริเวณป่าโคกดินแดง ตำบลก่ำพิ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม มีฐานะ เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ตัว อักษรสีทอง เป็นสื่อแทนธรรมะที่บริสุทธิ์ด้วยความหลุดพ้น พื้นสีเขียว เป็นสื่อแทน ผืนป่าที่อุดมด้วยความสมบูรณ์แห่งธรรมชาติ

อัตถจริชน :

- คณะกรรมการบุญภาคอุโบสถพุทธชัยันตี : ผู้ออกแบบตราวัด
- พระอธิการกุหลาบ อัครจิตโต : ผู้เห็นชอบและประกาศใช้
- พระมหาอ้าย ธีรปัญญา : ผู้อธิบายความหมาย
- อาจารย์ประกิจ ลักคนผจง : ผู้เขียนแบบ
- พระครูปลัดเอกชัย อรินทโม : ผู้จัดทำกราฟิก

๕. การแบ่งพื้นที่วัด

การจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยด้วยความตั้งใจที่จะให้อารามแห่งนี้ เป็นป่าที่เหมาะสมแก่การเข้ามาแสวงหาความสงบ ความรู้ เจริญธรรม ปฏิบัติภาวนา เป็นแหล่งแสวงหาธรรมะด้วยปัญญา จึงเน้นให้สมประโยชน์ สมสมัย สมธรรม แบ่งเป็น ๖ โซน บนพื้นที่โฉนดที่ดินวัด ๔๐ ไร่ ๘๐ ตารางวา และเขตพื้นที่ติดต่อกันเป็นป่าสาธารณะ จำนวน ๕๗๖ ไร่ ทางวัดได้ขอใช้สอยประโยชน์ร่วมกับโรงเรียนโนนราชศึกษา โดยความเห็นชอบของชุมชนชาวบ้าน เพื่อฟื้นฟูรักษาทรัพยากรป่าไม้ และเป็นอุทยานสถานที่ปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า โดยทางวัดจัดแบ่งโซนสถานที่ให้เป็นมิตรกับธรรมชาติมากที่สุด

๑. เขตพุทธาวาส อุโบสถพุทธชยันตี, พระธาตุดินแดง, สระมุจลินท์สิงหนครราช, ตักสิลาโนทยาน, เสาศิลาโอศกมหาราช, ศิลาพระเกตุแก้วโพธิญาณ, ศิลาพระธรรมจักรปฐมเทศนา และสวนป่าประดู่ลาย

๒. เขตธัมมาวาส หอดฉันลมพินันวัน, หอภาวนาพุทธคยา, หอแจกสารนาถ, หอธรรมกุสินารา, ลานหินโค้งศรีสาลคาม, ลานหมอชิวกโพธิวัน, ชุ่มศาลาบาตร ๑๐ หลัง, เรือนธรรมอุบาลิกา, เรือนธรรมอุบาลก, เรือนพักผู้ปฏิบัติธรรม, สำนักงานโคกดินแดง, กุฎิดินจำปาศรี, หอระฆังบุญ, ห้องสุขา ๖ จุด และโรงชยะ

๓. เขตสังฆาวาส หมู่กุฏิกรรมฐานพระสงฆ์ ๒๐ หลัง, หมู่กุฏิกรรมฐานสามเณร ๗ หลัง, หมู่กุฏิกรรมฐานอาคันตุกะ ๘ หลัง, กุฏิมหาเถระ ๑ หลัง, หอเก็บน้ำ และโรงย้อมผ้าจิว

๔. เขตธุดงค์าวาส โซน A กุฏิกรรมฐานวิปัสสนาจารย์ ๑ หลัง, กุฏิกรรมฐานพระสงฆ์อยู่ปริวาส ๕ หลัง โซน B กุฏิกรรมฐานธุดงค์าจารย์ ๑ หลัง, กุฏิกรรมฐานพระธุดงค์ ๖ หลัง และเขตปักกลดธุดงค์สำหรับเก็บอารมณ์

๕. เขตอรัญญาวาส ประกอบด้วย ผืนป่าสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่เขตป่าอภัยทาน

เขตอรัญญาวาส

เขตอรัญญาวาส

เขตธัมมาวาส

เขตสังฆาวาส

เขตธุดงค์าวาส

เขตพุทธาวาส

ภาพถ่ายทางอากาศ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐
แสดงแผนผังวัดป่าธรรมอุทยาน อ.บรบือ จ.มหาสารคาม บนเนื้อที่ ๑,๕๐๐ ไร่

วิทยาลัยพุทธคดี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ภาควิชาพระพุทธศาสนา

ภาค : ๒
ว่าด้วยมณฑล
พระเจดีย์
และพระบรมสารีริกธาตุ

เจดีย์ในพระพุทธศาสนา

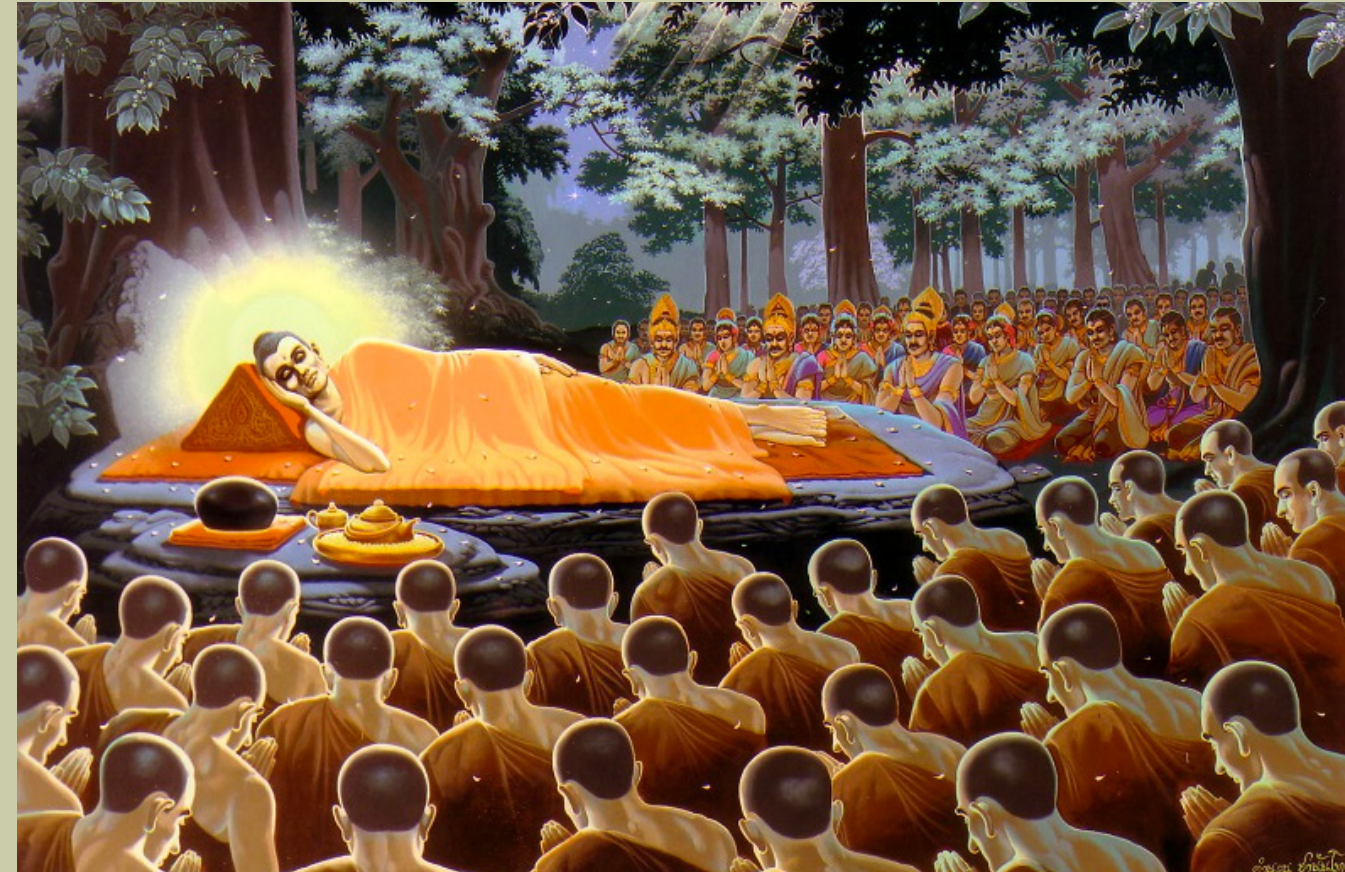
พระธรรมวัชรบัณฑิต, ป.ธ.๙, ศ.ดร.

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การสร้างเจดีย์เป็นพุทธประสงค์*

คำว่า “พุทธประสงค์” หมายถึงพุทธประสงค์ที่จะรักษาประเพณีของชาวพุทธคราวเมื่อใกล้จะปรินิพพาน ขณะพระพุทธเจ้าประทับบรมหระหว่างสาละทั้งคู่ ณ สาละวันอุทยาน กรุงกุสินารา พระอานนท์กราบทูลถามถึงวิธีปฏิบัติในพระพุทธสรีระหลังจากปรินิพพาน พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า

กษัตริย์ผู้เป็นบัณฑิต พราหมณ์ผู้เป็นบัณฑิต คฤหบดีผู้เป็นบัณฑิต เลื่อมใสในพระตถาคตจะพึงปฏิบัติในพระสรีระของตถาคต เหมือนที่เขาปฏิบัติในพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิ

* คำว่า “เจดีย์” นี้ ในยุคดั้งเดิมไม่ได้หมายถึงเฉพาะสิ่งก่อสร้างที่มีรูปร่างเป็นเจดีย์ที่เรียกกันในประเทศไทยปัจจุบัน แต่คำว่า “เจดีย์” มีความหมายกว้าง โดยสรุปหมายถึงสิ่งที่ควรสักการบูชา ควรแก่การเคารพนับถือบูชา เช่น ของใช้ประจำตัว พระธรรมคำสั่งสอน สิ่งก่อสร้างที่เรียกว่า “เจดีย์” ในเมืองไทย ปัจจุบันในสมัยพุทธกาลเรียกว่า “สถูป” หมายถึงสิ่งก่อสร้างซึ่งก่อไว้สำหรับบรรจุของควรบูชา เช่น กระดูกของบุคคลที่น่านับถือ เป็นต้น ซึ่งก็เป็นหนึ่งในเจดีย์ ๔ ประเภท เรียกว่า “ธาตุเจดีย์”

ในประเทศไทย เรียกชื่อต่าง ๆ เช่น พระธาตุ, พระบรมธาตุ, เจดีย์, พระปรารค์ เพื่อความเข้าใจตรงกันในเบื้องต้น ในบทความนี้ ขอใช้คำว่า “สถูป” บ้าง “เจดีย์” บ้าง “พระปรารค์” บ้าง “พระธาตุ” บ้าง “พระบรมธาตุ” บ้าง “สถูปเจดีย์” บ้างแล้วแต่กรณี ขอให้เข้าใจตรงกันว่า หมายถึงเจดีย์ที่นิยมสร้างและบูชากันในประเทศไทยปัจจุบันนี้นั่นเอง

เมื่อพระอานนท์กราบทูลถามว่า “เขาปฏิบัติในพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิอย่างไร ?” พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า “เขาห่อพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิด้วยผ้าไหม ครั้นห่อแล้วซับด้วยสาลี ครั้นซับด้วยสาลีแล้ว ห่อด้วยผ้าไหม โดยอุบายเขาห่อพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิด้วยผ้า ๕๐๐ คู่ แล้วเชิญลงในรางเหล็กที่มีน้ำมันบรรจุเต็มอยู่ แล้วครอบด้วยรางเหล็กอีกใบหนึ่ง วางบนเชิงตะกอน (จิตกาธาน) ที่ทำด้วยดอกไม้ธูปเทียนนานาชนิด ถวายพระเพลิงพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิ สร้างพระสถูปของพระเจ้าจักรพรรดิไว้ในทางใหญ่ ๔ แพร่ง คุก่อนอานนท์ เขาปฏิบัติในพระสรีระของพระเจ้าจักรพรรดิอย่างนี้ พึงปฏิบัติในพระพุทธรูปเหมือนอย่างพระเจ้าจักรพรรดิ พึงสร้างพระสถูปของพระตถาคตไว้ในทางใหญ่ ๔ แพร่ง เหล่าชนผู้บูชาด้วยพวงมาลัยดอกไม้ของหอม หรือกราบไหว้ หรือทำจิตให้เลื่อมใสในพระสถูปนั้น ชื่อนั้นก็จักได้รับประโยชน์ ได้รับความสุขตลอดกาลนาน”

นอกจากนี้ พระพุทธเจ้ายังได้ตรัสถึงบุคคล ๔ ประเภท ซึ่งเป็นผู้ควรแก่การสร้างสถูปไว้บูชา คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระสาวกของพระพุทธเจ้า และพระเจ้าจักรพรรดิ

ข้อมูลเหล่านี้ เป็นเครื่องยืนยันว่า สถูปหรือเจดีย์ในพระพุทธศาสนา เป็นพุทธประสงค์โดยตรง และพอกกล่าวได้ว่า ประเพณีนิยมในการสร้างพระสถูปเจดีย์นั้น มีเฉพาะในพระพุทธศาสนาเท่านั้น และนิยมสร้างกันมาตั้งแต่สมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่ แม้แต่คราวที่พระสารีบุตรผู้เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวานิพพาน หลังจากทำฌาปนกิจเสร็จแล้ว พระพุทธเจ้าก็ยังสั่งให้พระจุนทะและคณะสร้างเจดีย์เพื่อบรรจุสารีริกธาตุไว้ที่ประตูพระเชตวัน เมืองสาวัตถี และส่วนหนึ่งให้สร้างสถูปเจดีย์บรรจุไว้ที่นาลันทาบ้านเกิด ความจริง ประเพณีนิยมในการสร้างสถูปหรือเจดีย์นี้มีมาก่อนพุทธกาล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพกล่าวไว้ในเรื่อง “ตำนานพุทธเจดีย์” ตอนหนึ่ง “พระสถูปนั้น เดิมสร้างสำหรับบรรจุพระบรมธาตุ ตามแบบแผนอันมีประเพณีในมัชฌิมประเทศตั้งแต่ก่อนพุทธกาล” เข้าใจว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประเภทหนึ่งในหลายประเภทที่คนอินเดียโบราณนิยมสร้าง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่อยู่ในเชื้อชาติเดียวกันกับพระพุทธเจ้า สันนิษฐานว่า คนกลุ่มศากยะอาจเป็นกลุ่มเดียวกับพวกอารยันที่อพยพลงจากตอนเหนือของอินเดีย แต่ต่อมาไม่เห็นด้วยกับระบบสังคมวัฒนธรรมที่อารยันส่วนใหญ่ถือปฏิบัติ โดยเฉพาะการแบ่งชนชั้นทางสังคมออกเป็นวรรณะ กลุ่มนี้จึงแยกตัวออกมาเรียกชื่อว่า “ศากยะ” และสร้างวัฒนธรรมประเพณีแบบใหม่ขึ้นมาถือปฏิบัติในกลุ่มของตนเอง เมื่อญาติเสียชีวิตก็นิยมเผาศพและเก็บกระดูกไว้บูชา โดยสร้างที่เก็บ ซึ่งถ้ามีขนาดใหญ่โตก็เรียกว่าสถูป

การสร้างเจดีย์เป็นประเพณีของพระพุทธศาสนา

สถูปหรือเจดีย์นั้น ในพระพุทธศาสนา ถ้าจะให้ถูกต้องจริง ๆ ต้องเรียกว่า “พระสถูป” ต้องใช้คำว่า “พระ” นำหน้าด้วย เพราะเป็นของสูง เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุด เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ พระบรมธาตุ หรือพระธาตุ การสร้างสถูปหรือเจดีย์เป็นประเพณีของพุทธศาสนิกชนโดยเฉพาะ ซึ่งมีได้มีเฉพาะในสมัยพระโคตมพุทธเจ้าเท่านั้น ในสมัยของพระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ ชาวพุทธก็สร้างสถูปหรือเจดีย์เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์ เพื่อเป็นที่บูชาสักการะทั้งสิ้น พระสถูปหรือเจดีย์ของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์มีขนาดแตกต่างกันไป ในคัมภีร์พุทธวงศ์ พระสูตรตันตปิฎกเล่มที่ ๓๓ มีข้อความระบุไว้ชัดเจนตามลำดับดังนี้

๑. พระที่ปึงกรพุทธเจ้า

พระชินศาสดาพระนามว่า ที่ปึงกร เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ณ นันทาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระชินเจ้าพระองค์นั้น สูง ๓๖ โยชน์ ณ นันทารามนั้น พระสถูปบรรจุบาตร จีวร บริหาร และเครื่องบริโภคของพระองค์ผู้ศาสดาที่โคนต้นโพธิ์ในกาลนั้น สูง ๓ โยชน์

๒. พระโกณฑัญญ์พุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระนามว่า โกณฑัญญ์ ผู้ทรงพระสิริ เสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ นันทาราม พระเจดีย์ของพระองค์สูง ๗ โยชน์ ณ นันทารามนั้นแล

๓. พระมงคลพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระนามว่ามงคล เสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ พระราชอุทยานชื่อเวสสระ พระสถูปของพระชินเจ้านั้นสูง ๓๐ โยชน์ ณ พระราชอุทยานชื่อเวสสระนั้นแล

๔. พระสุมนพุทธเจ้า

พระพุทธรูปพระนามว่าสุมนะ ผู้ทรงพระยศ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่อังคาราม พระสถูปของพระชินเจ้านั้น สูง ๔ โยชน์ ที่อังคารามนั้นแล

๕. พระเรวตพุทธเจ้า

พระเรวตพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤตาของพระองค์ กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๖. พระโสภิตพุทธเจ้า

พระโสภิตพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤตาของพระองค์ กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๗. พระอินมทัสสีพุทธเจ้า

พระชินศาสดาพระนามว่าอินมทัสสี เสด็จดับขันธปรินิพพานที่ธรรมาราม พระสถูปของพระชินเจ้านั้นสูง ๒๕ โยชน์ ที่ธรรมารามนั้นแล

๘. พระปทุมพุทธเจ้า

พระปทุมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤตาของพระองค์ กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๙. พระนารทพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่านารท เสด็จดับขันธปรินิพพานที่สุทัสสนนคร พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูง ๔ โยชน์ ที่สุทัสสนนครนั้นแล

๑๐. พระปทุมุตตรพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าพระนามว่าปทุมุตตระ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่นันทาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูง ๑๒ โยชน์ ที่นันทารามนั้นแล

๑๑. พระสุเมธพุทธเจ้า

พระสุเมธพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤตาของพระองค์ กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๑๒. พระสุชาติพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่าสุชาติะ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่เสลาราม พระเจดีย์ของพระศาสดา สูง ๓ คาวุต ที่เสลารามนั้นแล

๑๓. พระปิยทัสสีพุทธเจ้า

พระมุนีผู้ประเสริฐพระนามว่าปิยทัสสี เสด็จดับขันธปรินิพพานที่อัสสัถาราม พระสถูปของพระชินเจ้านั้น สูงถึง ๓ โยชน์ ที่อัสสัถารามนั้นแล

๑๔. พระอัทถทัสสีพุทธเจ้า

พระอัทถทัสสีพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตฤตาของพระองค์ กระจัดกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๑๕. พระธัมมทัสสีพุทธเจ้า

พระมหาวิระพระนามว่าธัมมทัสสี เสด็จดับขันธปรินิพพานที่เกสวาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์นั้น สูงถึง ๓ โยชน์

๑๖. พระสิทธัตถพุทธเจ้า

พระพุทธรูปพระนามว่าสิทธัตถะ ทรงเป็นมุนีผู้ประเสริฐ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่อินมาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๔ โยชน์ ที่อินมารามนั้น

๑๗. พระติสสพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่าติสสะ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่นันทาราม พระสถูปของพระองค์ สูงถึง ๓ โยชน์ ที่นันทารามนั้น

๑๘. พระปุตสพุทธเจ้า

พระปุตสพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตของพระองค์ กระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๑๙. พระวิปัสสิพุทธเจ้า

พระวิรุพุทธเจ้าพระนามว่าวิปัสสิ ทรงเป็นนระผู้ประเสริฐ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่สูมิตตาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๗ โยชน์ ที่สูมิตตารามนั้น

๒๐. พระสิขีพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระนามว่าสิขี ทรงเป็นมุณีผู้ประเสริฐ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่อัสสาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๓ โยชน์ ที่อัสสารามนั้นแล

๒๑. พระเวสสภูพุทธเจ้า

พระเวสสภูพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตของพระองค์ กระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๒๒. พระกุกสันธพุทธเจ้า

พระชินพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระนามว่ากุกสันธะ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่เขมาราม พระสถูปอันประเสริฐของพระองค์ สูงถึง ๑ คาจตุ ที่เขมารามนั้นแล

๒๓. พระโกนาคมนพุทธเจ้า

พระโกนาคมนพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตของพระองค์กระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ

๒๔. พระกัสสปพุทธเจ้า

พระชินศาสดาพระนามว่ามหากัสสปะ เสด็จดับขันธปรินิพพานที่เสตัพยาราม พระสถูปของพระชินพุทธเจ้านั้น สูงถึง ๑ โยชน์ ที่เสตัพยารามนั้นแล

๒๕. พระโคตมพุทธเจ้า

พระโคตมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระอัญญาตของพระองค์ กระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน แฝไปประดิษฐานอยู่ในนานาอารยประเทศ พระพุทธเจ้าพระองค์ใดที่พระอัญญาตกระจายไม่รวมเป็นแห่งเดียวกัน พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นนับว่ามีพระบารมีแผ่กว้างใหญ่ไพศาล อนุเคราะห์แก่ชาวโลกได้ทั่วถึงมาก กล่าวเฉพาะโคตมพุทธเจ้า เมื่อพระมหากัสสปเถระรวมพระอัญญาต (พระบรมสารีริกธาตุ) มาไว้ที่เดียวกัน คือที่กรุงราชคฤห์ ครั้นถึงสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พระองค์รับสั่งให้สร้างพระสถูป (เจดีย์) ๘๔,๐๐๐ องค์ประดิษฐานทั่วชมพูทวีป (อินเดีย) แล้วบรรจุพระอัญญาตของพระโคตมพุทธเจ้า ประชาชนทั่วชมพูทวีปก็ได้บูชาสักการะ และได้บุญทั่วถึงกัน

โทณพราหมณ์เจดีย์ จุดที่แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ

เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๘ แห่ง พระสกุ๊ปเจดีย์ของพระโศตมพุทธเจ้าของเราทั้งหลาย

กษัตริย์ในแคว้นต่าง ๆ ได้ทราบข่าวการปรินิพพานของพระโคตมพุทธเจ้า ต่างส่งทูตไปที่กรุงกุสินาราแคว้นมัลละ เพื่อขอส่วนแบ่งพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า เมื่อถวายพระเพลิงพระพุทธรูปเสร็จแล้ว ทูตจากเมืองต่าง ๆ ยินยอมพร้อมใจกันให้โทณพราหมณ์ได้ทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ โทณพราหมณ์กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

“ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ขอจงฟังคำข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว พระพุทธเจ้าของเราทั้งหลายตรัสสรรเสริญขันติ (ความอดทน) การที่เราจะแตกสามัคคีกันเพราะส่วนแบ่งแห่งพระบรมสารีริกธาตุนี้ไม่ดีเลย ขอให้เราทั้งหลายยินยอมพร้อมกันแบ่งพระบรมสารีริกธาตุออกเป็น ๘ ส่วน ขอพระสกุ๊ปจงแพร่หลายในทิศทั้งหลาย คนที่เลื่อมใสพระพุทธเจ้ามีอยู่เป็นจำนวนมาก”

ต่อจากนั้นก็ได้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุกัน ทูตจากเมืองต่าง ๆ ได้พระบรมสารีริกธาตุคนละ ๒ ทะนาน นำไปยังเมืองของตน ทำการเฉลิมฉลองบูชาสักการะ เปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้กราบไหว้บูชากัน ต่อจากนั้นได้สร้างสกุ๊ป (เจดีย์) เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้เป็นที่บูชาสักการะในกาลสืบไป ดังนี้

- ๑) พระเจ้าอชาตศัตรูแห่งแคว้นมคธ ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในกรุงราชคฤห์
- ๒) กษัตริย์ลิจฉวีแห่งแคว้นวัชชี ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในกรุงเวสาลี
- ๓) กษัตริย์ศากยะแห่งแคว้นสักกะ ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในกรุงกบิลพัสดุ์
- ๔) กษัตริย์ถูลีแห่งอัลลกะปปะ ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองอัลลกะปปะ
- ๕) กษัตริย์โกถียะแห่งรามคาม ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองรามคาม
- ๖) เจ้าผู้ครองนครแห่งเวฐฐีปะกะ ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองเวฐฐีปะกะ
- ๗) กษัตริย์มัลละแห่งแคว้นมัลละฝ่ายเหนือ ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองกุสินารา
- ๘) กษัตริย์มัลละแห่งแคว้นมัลละฝ่ายใต้ ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในเมืองปาวา

ส่วนโศภนพราหมณ์ได้กระทำสญูปบรจุพระบรมสารีริกธาตุแบ่งกันนั้นแหละไว้เป็นที่บูชาสักการะ กษัตริย์แห่งโมริยะ ได้กระทำสญูปบรจุพระอังคาร (เถ้า) ไว้ในเมืองปีฬลวัน

เรื่องนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของสญูป (เจดีย์) กำหนดความเป็นมาของสญูปในอินเดีย กล่าวเฉพาะเรื่องพระเจ้าอชาตศัตรูแห่งแคว้นมคธ จัดพิธีฉลองยิ่งใหญ่ตลอดระยะทางตั้งแต่กรุงกุสินารารั้งราชคฤห์เลยทีเดียว นับเป็นระยะทาง ๒๕ โยชน์ พระองค์ได้ทรงสร้างสญูปพระบรมสารีริกธาตุไว้อย่างดี เรื่องนี้น่าศึกษามีไม่น้อย ตำนานบอกว่า พระมหากัสสปเถระได้ถวายคำแนะนำแก่พระเจ้าอชาตศัตรูให้ดำเนินการรวบรวมพระบรมสารีริกธาตุอีก ๗ ส่วนที่ได้แจกจ่ายไปตามเมืองต่าง ๆ นั้นมารวมบรจุไว้ในกรุงราชคฤห์ เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นโดยพระมหากัสสปเถระรับภาระที่จะรวบรวมเอง จากนั้น พระเถระก็ได้ดำเนินการรวบรวมพระบรมสารีริกธาตุจากราชตระกูลทั้ง ๗ มาประดิษฐานไว้ในทิศตะวันออกและทิศใต้ของกรุงราชคฤห์ โดยพระเถระเล็งเห็นว่า ในอนาคต คนทั้งหลายจักเก็บพระบรมธาตุเหล่านี้ไว้ในมหาเจดีย์ในมหาวิหารลังกา** พระราชารับสั่งให้สร้างสญูปไว้ ๘ องค์ ใส่พระบรมสารีริกธาตุไว้พอจันทน์เหลือง ๘ ใบ พระมหากัสสปเถระอธิษฐานว่า “พวงมาลัยอย่าเหี่ยว กลิ่นหอมอย่าหายไป ประทีปอย่าไหม้” แล้วให้จารึกไว้ที่แผ่นทองว่า “แม้ในอนาคต ครั้งพระกุมารพระนามว่าอโศกจักเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระเจ้าอโศกมหาราช ท้าวเธอจักทรงกระทำพระบรมสารีริกธาตุเหล่านี้ให้แพร่หลายไป ดังนี้”

** ดูข้อความใน สุริย์ มีผลกิจ (ผู้รวบรวมและเรียบเรียง), พระพุทธประวัติ, (กรุงเทพฯ : บริษัท คอมฟอร์ม จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

ข้อมูลเหล่านี้ปรากฏกระจายอยู่ในคัมภีร์ชั้นหลัง ผู้เขียนยังไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลว่า คุณสุริย์เอาข้อมูลเหล่านี้มาจากแหล่งใดบ้าง แต่เห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เลยกเอามานำเสนอไว้ ข้อมูลบางตอนปรากฏอยู่ในคัมภีร์ฎปวงค์ วจนาโดยพระเถระชาวศรีลังกา ชื่อ “พระวาจิสสรเถระ” ในยุคประมาณ พ.ศ.๑๗๗๕-๑๗๗๙

ประเภทของเจดีย์

คำว่า “เจดีย์” ในยุคดั้งเดิมมีนัยกว้างขวางครอบคลุมสิ่งทีควรเคารพ นับถือ บูชาหลายอย่างดังที่กล่าวแล้ว โดยสรุปมี ๔ ประเภท

๑. ธาตุเจดีย์

สิ่งก่อสร้างที่บรรจุพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้า พระเจ้าจักรพรรดิ

๒. บริโภคเจดีย์

สังเวชนียสถาน อันเป็นสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า เช่น สถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน หรือที่เรียกว่าสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล

๓. ธรรมเจดีย์

ข้อความที่กล่าวด้วยคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นคำ ประโยคทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง คัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา

๔. อุทเทสิกเจดีย์

สิ่งของที่สร้างขึ้นอุทิศพระพุทธเจ้า เป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระพุทธเจ้า ไม่กำหนดว่าจะเป็นอะไร เช่น พระแท่นวัชรอาสน์ที่เจดีย์ศรีมหาโพธิ์พุทธคยา พระพุทธรูป

โดยนัยนี้จะเห็นว่า “เจดีย์” มีความหมายกว้างครอบคลุมสิ่งทีควรบูชาสักการะทุกอย่าง ไม่ได้หมายถึงสถูปอย่างเดียว เจดีย์ที่มีความหมายเดียวกันกับ “สถูป” คือ ธาตุเจดีย์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระบรมธาตุ หรืออัฐิธาตุ ต่อไปนี้จะกล่าวถึงเฉพาะเจดีย์ประเภทที่ ๑ คือ ธาตุเจดีย์เท่านั้น (ซึ่งอาจจะใช้คำว่า เจดีย์, สถูป, พระธาตุ, พระบรมธาตุ, หรือพระปรางค์ แล้วแต่กรณี)

ประเพณีการสร้างเจดีย์สมัยหลังพุทธกาล

พระเจ้าอโศกมหาราชทรงอุปถัมภ์การสังคายนาครั้งที่ ๓ ณ วัดอโศการาม เมื่อเสร็จพิธีสังคายนา ได้ส่งสมณทูต ๙ สายไปประกาศพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ โดยการถวายคำแนะนำของพระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ ในส่วนของพระองค์เอง พระเจ้าอโศกมหาราชได้เสด็จจาริกแสวงบุญไปในที่ต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพุทธเจ้า หรือพุทธสาวกที่สำคัญ เช่น เป็นสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน พร้อมกันนั้นได้ทรงสร้างสถูปและเสาอโศกประดิษฐานไว้ในที่นั้น ๆ เพื่อเป็นที่สักการบูชาของคนในถิ่นนั้น ๆ และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า “ณ ที่แห่งนี้มีความสำคัญในฐานะเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้” เป็นต้น สันนิษฐานได้ว่า ประเพณีนิยมในการสร้างเจดีย์เกิดขึ้นและถือปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชนั่นเอง ข้อมูลในคัมภีร์พระพุทธศาสนาบอกว่า พระเจ้าอโศกมหาราชทรงรับสั่งให้สร้างสถูปประดิษฐานไว้ทั่วชมพูทวีป (อินเดีย) เป็นจำนวน ๘๔,๐๐๐ องค์ ดังข้อความในคัมภีร์สมันตปาสาทิกาตอนหนึ่งพอสรุปความได้ว่า

“เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานประมาณ ๒๑๘ ปี ณ เมืองปาฏลิบุตร พระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อทำศึกสงครามมานาน (โดยเฉพาะที่แคว้นกาลิงคะ) รู้สึกสลดพระทัยที่ทอดพระเนตรเห็นคนล้มตายมากในศึกสงคราม วันหนึ่งทอดพระเนตรเห็นสามเณรนิโครธ เกิดศรัทธาเลื่อมใส ยิ่งเมื่อได้ฟังธรรม ก็ยิ่งเกิดศรัทธามาก ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์วันละ ๖๐๐,๐๐๐ รูป ต่อมาทรงรับสั่งให้สร้างมหาวิหาร (วัดใหญ่) ชื่อว่า อโศการาม (แปลว่าไม่เศร้าโศก) โดยพระสงฆ์ได้มอบหมายให้พระอุปคุตเถระเป็นผู้ดูแลการก่อสร้าง ใช้เวลาสร้าง ๓ ปี นอกจากนี้ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงรับสั่งให้สร้างวิหาร (วัดเล็ก) อีก ๘๔,๐๐๐ แห่ง พร้อมกับเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ องค์ไว้ในเมือง ๘๔,๐๐๐ แห่งทั่วชมพูทวีป (อินเดีย)

มีข้อสันนิษฐานเพิ่มเติม สถูปเหล่านั้นไม่ได้ประดิษฐานอยู่เฉพาะในอินเดียเท่านั้น แม้ในประเทศจีนและประเทศใกล้เคียงก็มีสถูปของพระเจ้าอโศกมหาราชประดิษฐานอยู่ด้วย คตินิยมสร้างเจดีย์นี้แพร่หลายอย่างมากในอินเดียในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้เป็นกษัตริย์แห่งราชวงศ์โมริยะและสมัยหลังจากนั้น พระเจ้าอโศกมหาราชได้รับการนับถือว่าทรงเป็นผู้ริเริ่มกระแสแห่งพระพุทธศาสนาแบบใหม่ คือแบบที่มีฆราวาสผู้ครองเรือนมีบทบาทสำคัญเท่ากับพระภิกษุ เหมือนฆราวาสหลายท่านได้ทำมาแล้วในสมัยพุทธกาล เช่น พระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าปเสนทิโกศล อนาถปิณฑกเศรษฐี นางวิสาขา มหาอุบาสิกา

การสร้างเจดีย์ในอินเดีย ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชหรือในสมัยหลังจากนั้น มิได้จุดประสงค์เพียงเพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่า “นี่เป็นพุทธสถาน” เท่านั้น แต่ยังมีจุดประสงค์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุหรือพระธาตุของพระอรหันต์ไว้เป็นที่บูชาสักการะของพวกฆราวาสผู้ครองเรือนที่ต้องหมกมุ่นอยู่กับการประกอบอาชีพเลี้ยงตัวและครอบครัว ไม่มีเวลาไปวัดเพื่อฟังธรรม ไม่มีเวลาไปนั่งปฏิบัติธรรมรักษาศีล แต่ประสงค์ที่จะได้บุญโดยเพียงแต่ไปกราบไหว้บูชาเจดีย์ที่อยู่ใกล้บ้านเสร็จแล้วก็ไปประกอบอาชีพของตน ที่สำคัญคือ เจดีย์นั้นสร้างไว้ที่ไหนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องสร้างไว้ในวัด ฆราวาสผู้ประกอบอาชีพ บางที่ไม่ประสงค์จะเข้าวัด เพราะต้องเสียเวลา หรือบางกรณีอาจเกรงใจพระภิกษุที่อยู่ในวัด เกรงว่าจะเป็นกรรบกวน แต่ก็ประสงค์บุญ เมื่อมีการสร้างเจดีย์ไว้ในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้เป็นบริเวณของวัดใดวัดหนึ่ง ชาวบ้านก็ไปกราบไหว้บูชากันตามสะดวก โดยไม่ต้องเกรงว่าจะเป็นการรบกวนพระภิกษุ

ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นแล้ว พระมหากัสสปเถระได้อธิษฐานและให้จาริกไว้ว่า “ในอนาคตพระเจ้าอโศกมหาราชจักเป็นผู้ทำให้พระบรมสารีริกธาตุแพร่หลายไป” ต่อมาเมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชทรงครองราชสมบัติ ทรงสร้างวิหารและสถูป ๘๔,๐๐๐ แห่ง ประสงค์จะได้พระบรมธาตุ (สารีริกธาตุ) มาบรรจุไว้เป็นที่บูชาสักการะ ต่อมาได้ค้นพบพระบรมธาตุที่ทำลึกลับเก็บรักษาไว้มาตั้งแต่ครั้งสมัยพระเจ้าอชาตศัตรูโน้น พระองค์รับสั่งให้บรรจุไว้ในสถูป ๘๔,๐๐๐ องค์ทั่วชมพูทวีป (อินเดีย)

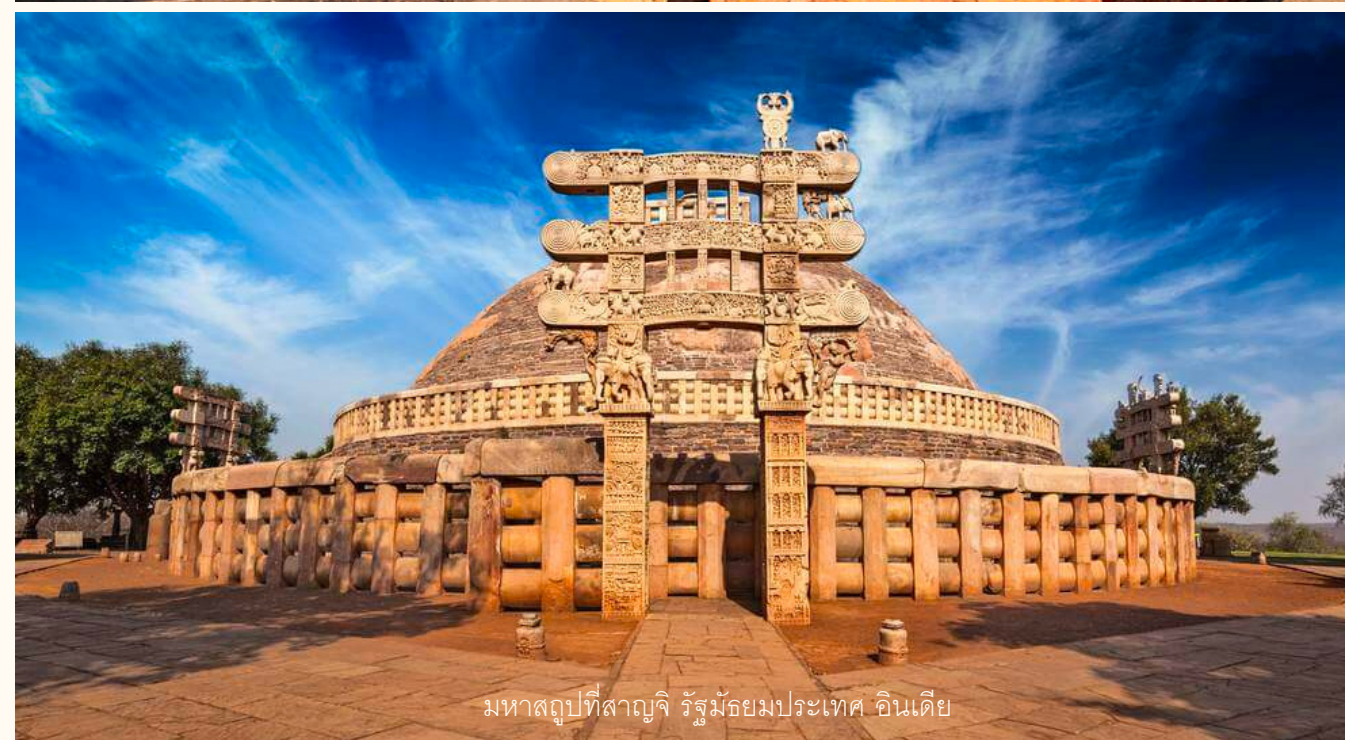
นอกจากนี้ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงมีส่วนในการสร้างเจดีย์สำคัญทางพระพุทธศาสนาในอินเดีย ซึ่งประดิษฐานเป็นที่บูชาสักการะมาจนถึงปัจจุบัน เช่น เจดีย์ศรีมหาโพธิพุทธคยา สถานที่พระสิทธัตถโคตมตรัสรู้ สันนิษฐานว่าเริ่มก่อสร้างในสมัยพระเจ้าอโศก และสร้างต่อเติมแบบที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันประมาณ พ.ศ. ๗๐๐ ได้รับการบูรณะซ่อมแซมมาแล้วหลายครั้ง เจดีย์องค์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันมีความสูง ๑๘๐ ฟุต

ธัมเมกขสถูปที่สารนาถ สถานที่แสดงปฐมธรรมเทศนาธัมมจักกัปปวัตตนสูตร โปรดพระปัญจวัคคีย์ สันนิษฐานว่าองค์เดิมสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์เมริยะ อาจสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชก็ได้ แต่องค์ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน สันนิษฐานว่าแต่งเติมขึ้นประมาณ พ.ศ. ๑๐๐๐ เป็นศิลปะแบบคุปตะ พระสถูป (เจดีย์) เป็นรูปทรงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๘ เมตรครึ่ง สูง ๓๓ เมตร มีช่อง ๘ ช่องรอบองค์สถูป ซึ่งเป็นสัญลักษณ์บ่งถึงมรรคมีองค์ ๘

มหาสถูปที่สาญจี สถูปปัจจุบันอยู่ในรัฐมัธยประเทศของอินเดีย ที่นี้เป็นดินแดนแห่งสถูป (เจดีย์) วัด วิหาร และเสาศิลาจาริก สันนิษฐานว่าเริ่มสร้างขึ้นตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. ๒๕๐ จนถึง พ.ศ. ๑๗๐๐ สถูปที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือสถูป ๑ ซึ่งเชื่อว่าพระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างขึ้น สมัยเป็นอุปราชปกครองกรุงอุชเชนี และกรุงอุชเชนีนี้แหละเป็นที่ประสูติของมหินทกุมารและพระนางสังฆมิตตา สถูปใหญ่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๖.๕ เมตร สูง ๑๖.๔ เมตร เมื่อบวชเป็นพระแล้ว พระมหินทเถระกับพระสังฆมิตตาในตอนที่ถูกส่งไปลังกา ได้แวะพักที่สาญจีนี้ก่อน ที่สถูปหมายเลข ๓ มีการค้นพบอัฐิธาตุของพระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ ใน พ.ศ. ๒๓๙๔ เจดีย์ที่สาญจีเป็นรูปทรงโอคว่ำ ซึ่งถือเป็นรูปแบบที่เก่าแก่ที่สุด

ธัมเมกขสถูป สารนาถ สถานที่แสดงปฐมธรรมเทศนาธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

มหาสถูปที่สาญจี รัฐมัธยประเทศ อินเดีย

รูปแบบและประเภทของเจดีย์

รูปแบบของเจดีย์ในอินเดียโบราณ มีลักษณะเป็นเนินดินที่สร้างขึ้นเหนื่อหลุมฝังศพ ซึ่งเป็นที่มาของเจดีย์ทรงระฆังในปัจจุบัน แต่ก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีทรวดทรงอย่างไรแน่ ต่อมาจึงวิวัฒนาการเป็นรูปแบบต่าง ๆ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพเขียนไว้ในเรื่อง “ตำนานพุทธเจดีย์” พอสรุปความได้ว่า ประเพณีการสร้างสถูปเป็นพุทธเจดีย์ แพร่หลายในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อครั้งพระองค์แจกพระบรมธาตุไปประดิษฐานไว้ในประเทศต่าง ๆ และประสงค์จะให้สร้างสถูป (หรือเจดีย์) ที่บรรจุอัฐิธาตุของพระสังฆเถระเป็นบริวารของมหาสถูปด้วยทุกแห่งไป

ครั้นเมื่อเกิดมีประเพณีการสร้างพระพุทธรูปขึ้นในสมัยคันธาระ บางแห่งก็มีการแกะแบบของสถูปให้มีซุ้มประจำองค์สถูป เพื่อบรรจุพระพุทธรูปอันจะทำให้องค์สถูปงดงามขึ้น พระสถูปเดิมนั้นจัดอยู่ในประเภทธาตุเจดีย์เลยกลายเป็นอุทเทสิกเจดีย์ด้วย คนทั้งหลายก็นิยมที่จะสร้างสถูปเป็นอุทเทสิกเจดีย์อุทิศพระพุทธรูปเจ้าประเทศที่นับถือพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท (หรือหินยาน) นิยมสร้างสถูปเป็นธาตุเจดีย์ คือเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุ (อัฐิธาตุ) ในขณะที่ประเทศนับถือมหายานนิยมสร้างสถูปเป็นอุทเทสิกเจดีย์ เช่น เจดีย์บุโรพุทโธ (บรมพุทโธ) ที่ดำเนินการสร้างเรื่อยไปจนสร้างเสร็จ ประมาณ พ.ศ. ๑๓๐๐ มีทั้งหมด ๑๐ ชั้น ใช้หินก่อสร้างประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์ฟุต ใช้คนงานวัน ๑,๐๐๐ คน ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ ๓๕ ปี มีภาพประกอบเรื่องราวต่าง ๆ ๑,๔๖๐ ภาพ เป็นภาพประกอบอีก ๑,๒๑๒ ภาพ องค์เจดีย์ตั้งแต่ชั้นที่ ๑-๘ มีพระพุทธรูปเรียงรายในแต่ละชั้นโดยรอบ จำนวน ๕๐๕ องค์

เจดีย์กับสิ่งตมไทย

ประเพณีการสร้างเจดีย์ในประเทศอาจมีมาก่อนที่พระโสณะ พระอุตตระ และคณะจะมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ เพราะในตอนแรกที่เจ้าอโศกเมื่อครั้งที่ยังไม่นับถือพระพุทธศาสนา ยกทัพไปตีแคว้นกาลิงคะแตกยับเยิน ประชาชนชาวกาลิงคะบางส่วนได้อพยพมาที่ดินแดนสุวรรณภูมินี้ ซึ่งคนเหล่านั้นอาจนับถือพระพุทธศาสนาอยู่ก่อน และร่วมกันสร้างเจดีย์ขึ้นเพื่อกราบไหว้บูชา ต่อเมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชกลับจากแคว้นกาลิงคะ ทรงสดพระทัยจากภัยพิบัติแห่งสงคราม หันมานับถือพระพุทธศาสนา ทรงอุปถัมภ์การสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้วส่งสมณทูตไปประกาศพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระโสณะ พระอุตตระ และคณะได้เดินทางมายังสุวรรณภูมิ จึงได้สร้างพระปฐมเจดีย์ขึ้นเป็นที่บูชาสักการะ ประเพณีการสร้างเจดีย์ยิ่งแพร่หลายนับตั้งแต่นั้นมา พระเจดีย์สำคัญในประเทศไทย เช่น ****

**** ตำนานเกี่ยวกับเจดีย์ที่สำคัญในประเทศไทย มีเอกสารหลักฐานมาก สามารถหาอ่านได้ทั่วไป เช่น หนังสือเรื่อง “พระบรมธาตุ” ของทรงพล มากชูชิต จัดจำหน่ายโดยนานาสาส์น เป็นหลักฐานระดับรอง แต่ก็ให้รายละเอียดได้ดีพอสมควร

พระปฐมเจดีย์

พระปฐมเจดีย์ ถือกันว่าเป็นเจดีย์องค์แรกที่สร้างขึ้นในประเทศไทย ประมาณ พ.ศ. ๓๐๐ สมัยที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งสมณทูตไปประกาศพระพุทธศาสนา ในประเทศต่าง ๆ พระโสณะ พระอุตตระ และคณะได้เดินทางมาประกาศพระพุทธศาสนาที่ดินแดนสุวรรณภูมิ องค์เจดีย์ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่องค์เดิม แต่เป็นเจดีย์ที่ก่อขึ้นมาใหม่หุ้มองค์เดิมไว้

พระปฐมเจดีย์องค์เดิมมีลักษณะเหมือนเจดีย์ที่สาญจี ประเทศอินเดีย (ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเหมือนกัน) กล่าวคือ องค์เจดีย์เป็นรูปกลมเหมือนโอหรือขันนํ้าคว่ำ ข้างบนทำเป็นพุทธอาสน์สี่เหลี่ยมตั้งไว้ มีฉัตรปักเป็นยอดฐานเจดีย์ทำเป็นสี่เหลี่ยม รอบฐานทำเป็นที่เดินประทักษิณ

พระปฐมเจดีย์องค์เดิมมีขนาดความสูง ๑๙ วา ๒ ศอก (หรือ ๓๙ เมตร) ถูกทิ้งให้รกร้างไม่มีใครดูแลอยู่ระยะหนึ่ง สมัยที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะทรงผนวชอยู่ เสด็จฯ ไปนมัสการพระปฐมเจดีย์หลายครั้ง ทรงเห็นว่า เป็นเจดีย์องค์ใหญ่ เมื่อขึ้นครองราชย์ จึงได้โปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบเจดีย์องค์เดิมไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๖ มีขนาดความสูง ๑๒๐ เมตร ๔๕ เซนติเมตร ลักษณะองค์เจดีย์ในปัจจุบัน ทรงพระปรารค์ ปากผาย โครงสร้างเป็นไม้ซุง รััดด้วยโซ่เส้นใหญ่ก่ออิฐถือปูน ประดับด้วยกระเบื้องปูทับ ขนาดความสูงจากพื้น ๑๒๐ เมตร ๔๕ เซนติเมตร มีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ประดิษฐานโดยรอบ ๘๐ องค์ ประกอบด้วยพระวิหาร ๔ ทิศ กำแพงแก้ว ๒ ชั้น

พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

ตำนานบอกว่า เมื่อโทณพราหมณ์ดำเนินการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุเสร็จแล้ว พระภิกษุซึ่งเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง ชื่อว่า “พระเขมะ” ได้เข้าไปอัญเชิญพระทันตธาตุ (เขี้ยวแก้วเบื้องขวา-ซ้ายอย่างละ ๑ องค์) ออกจากเชิงตะกอน (จิตกาธาน) เพื่อนำไปถวายพระเจ้าพรหมทัตแห่งแคว้นกาลิงคะ พระทันตธาตุได้ถูกอัญเชิญย้ายไปประดิษฐานตามเมืองต่าง ๆ แล้วแต่เหตุการณ์ เช่นเมืองทันฑบุรี มาสุวรรณภูมิ ขึ้นฝั่งตะโกลา (ตะกั่วป่า) ย้อนกลับไปทีเกาะลังกา แล้วย้อนกลับมาที่ศรีธรรมนคร (พ.ศ. ๘๐๐-๑๓๐๐) ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมโคกราชรับสั่งให้สร้างเมืองนครศรีธรรมราช สร้างพระมหาธาตุเจดีย์ตามคติมหายาน บรรจุพระทันตธาตุ

พระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม

พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช

พระธาตุพนม

ตำนานบอกว่า ก่อนจะปรินิพพาน พระพุทธเจ้าได้ตรัสสั่งให้พระมหากัสสปะให้นำพระอัฐิธาตุ (พระอัฐิธาตุส่วนหน้าอก) ไปประดิษฐานไว้ที่ภูเก้าพร้าว แคว้นศรีโคตรบูร ใน พ.ศ.๘ พระมหากัสสปเถระและพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ ได้อัญเชิญพระอัฐิธาตุมายังภูเก้าพร้าว เมื่อเดินทางถึง พญานันทเสนซึ่งเป็นเจ้าเมืองศรีโคตรบูรในขณะนั้น ร่วมกับประชาชนผู้มากด้วยศรัทธา สร้างเจดีย์ประดิษฐานพระอัฐิธาตุ โดยมีพระมหากัสสปเถระเป็นผู้นำในการสร้าง ให้อัญเชิญก่อนเป็นรูปเตาสี่เหลี่ยม ยอดเป็นรูปฝ่าชีสูง ๑ วา ภายในขุดลึกกลง ๑ ศอก ใช้ไม้คันทรรต (ไม้จันทน์) ชมพู (ไม้หว่า) นิโครธ (ไทร) ไม้รัง เผาอบอยู่ ๓ วัน ๓ คืนแล้วจึงนำหินหมากคอม ก้อนกรวดในแม่น้ำมถมหลุม อัญเชิญพระอัฐิธาตุประดิษฐาน ใน พ.ศ.๘ นี้คือพัฒนาการแห่งพระธาตุพนม องค์พระธาตุได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ไม่น้อยกว่า ๖ ครั้ง บูรณปฏิสังขรณ์ครั้งสุดท้ายใน พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๔ (ก่อนที่จะล้มทลายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๘)

สามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยเป็นอาณาจักรแห่งเจดีย์ เฉพาะที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ในเขตพุทธาวาส มีพระเจดีย์ประดิษฐานอยู่มากถึง ๙๙ องค์ เรียกว่า “อาณาจักรแห่งเจดีย์” เลยทีเดียว เป็นพระเจดีย์ทรงเครื่องสวยงาม เจดีย์ที่สำคัญที่สุดคือ มหาเจดีย์ ๔ องค์ ประกอบด้วย องค์ที่ ๑ มหาเจดีย์องค์กลางที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ ทรงสร้างขึ้นพร้อมกับการสร้างวัด ถวายพระนามว่า “พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชญดาญาณ” ตามพระนามพระพุทธรูปพระศรีสรรเพชญ์ที่บรรจุอยู่ภายใน ซึ่งพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงสร้างขึ้นใน พ.ศ.๒๐๑๓ สมัยกรุงศรีอยุธยา พระมหาเจดีย์องค์นี้มีความสูง ๘๒ ศอก ฐานกว้าง ๘ วา องค์ที่ ๒ พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรนิทาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างขึ้นที่ด้านเหนือ เพื่อทรงอุทิศถวายแด่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ซึ่งเป็นพระบรมชนกนาถ องค์ที่ ๓ พระมหาเจดีย์มุนีบริวาร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างขึ้นที่ด้านใต้สำหรับเป็นส่วนพระองค์ องค์ที่ ๔ พระมหาเจดีย์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงสร้างขึ้นที่ด้านตะวันตก โดยทรงจำลองแบบพระเจดีย์ศรีสุริยทัย ณ วัดหลวงสบสวรรค์ อยุธยา อาณาจักรแห่งเจดีย์ที่วัดโพธิ์นี้ เป็นเครื่องแสดงถึงความรุ่งเรืองแห่งประเพณีการสร้างเจดีย์ในสังคมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือเจดีย์เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับพระอารามหลวง

ภาพจากเพจ: วัดพระธาตุพนมมรมาวิหาร

เจดีย์คือสัญลักษณ์แห่งความยิ่งใหญ่และตามองงาม

เจดีย์เป็นสัญลักษณ์ด้านศาสนาในสังคมไทย นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนโบราณเมื่อว่างจากภารกิจการทำงานก็จะพากันสร้างวัด สร้างเจดีย์ ด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กันออกไป แต่โดยสรุปแล้วล้วนเป็นวัตถุประสงค์เชิงศาสนาทั้งหมด บางกรณีจิตใจของคนในชุมชนแตกสลายไร้ความสามัคคี ไม่รู้จะเอาอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ ก็สร้างเจดีย์ขึ้นมาเป็นศูนย์รวมจิตใจ บางกรณีชุมชนไม่มีแดนศักดิ์สิทธิ์เป็นที่บูชาสักการะ เพราะอยู่ไกลวัด หรือในวัดมีแต่พระภิกษุสามเณร ซึ่งก็เป็นที่เคารพสักการะได้ในฐานะเป็นปูชนียบุคคล คือเป็นบุคคลมีชีวิตจิตใจเหมือนกัน ไม่เหมือนกับเจดีย์ กราบไหว้บูชาพระภิกษุสามเณรก็กราบไหว้บูชาเจดีย์ ย่อมให้ความรู้สึกแก่คนกราบไหว้บูชาต่างกัน

กราบไหว้บูชาพระภิกษุสามเณร ให้ความรู้สึกเหมือนกันมีเพื่อนที่เป็นปูชนียบุคคลไว้คุ้มครองป้องกัน ช่วยแนะนำสั่งสอนไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ทำความดี กราบไหว้บูชาเจดีย์ ให้ความรู้สึกเหมือนกับว่าได้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยคุ้มครองป้องกันอันตราย มีสิริมงคลอยู่ในตัว

ประเพณีของคนไทยโบราณ เวลาออกไปล่าสัตว์หรือลงห้วยหนองคลองบึงเพื่อหาปลา ไม่ประสงค์ที่จะพบเห็นพระภิกษุสามเณร เพราะเชื่อกันว่า “เวลาไปล่าสัตว์ ถ้าพบพระภิกษุสามเณร จะไม่ได้สัตว์” จะบอกว่าพระภิกษุสามเณรเป็นผู้ขัดขวางการล่าสัตว์ก็คงไม่ผิดนัก แต่ในขณะเดียวกัน ชาวบ้านที่กำลังออกไปล่าสัตว์ก็ประสงค์โชคลาภ การที่จะได้โชคลาภก็ต้องกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สรุปว่ากราบไหว้บูชาเจดีย์นั้นแหละดีที่สุด

การสร้างเจดีย์ ย่อมให้ความรู้สึกพิเศษแก่คนไทย เจดีย์เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงความยิ่งใหญ่ ผู้ประสงค์บุญก็ได้ความรู้สึกที่เป็นบุญพิเศษ ความจริง เจดีย์เป็นวัตรธรรมดาชนิดหนึ่ง เป็นหิน ปูน ทราช อัฐ แต่เมื่อก่อให้เป็นรูปร่างเสร็จแล้ว กลับให้ความรู้สึกที่ไม่ธรรมดา เหมือนกับพระพุทธรูป

พระพุทธรูปให้ความสำคัญแก่จิตใจ นั่นคือให้ความสำคัญแก่ความรู้สึก เมื่อจิตใจรวมอยู่ที่ใด ความศักดิ์สิทธิ์ก็รวมที่นั่น ข้อสำคัญที่สุดคือการรวมจิตใจ นั่นคือรวมพลังศรัทธา จุดเด่นของเจดีย์คือเป็นที่รวมพลังศรัทธา รวมพลังจิตใจรวมพลังศักดิ์สิทธิ์ เจดีย์ถือเป็นสิ่งดึงดูดใจที่ดีที่สุดของสังคมไทย ยังจะต้องมีการสร้างต่อเนื่องไม่ขาดสาย วัดที่มีคนหลังไปไปรวมกันกราบไหว้บูชาไม่ขาดสายนั้น ล้วนมีเจดีย์เป็นศูนย์รวมจิตใจทั้งสิ้น คนไปวัด ไม่เห็นอะไร ไม่ได้ดูอะไร ไม่ได้กราบไหว้อะไรอื่น ขอเพียงได้เห็นเจดีย์ ได้ดูเจดีย์ ได้กราบไหว้เจดีย์ก็พอใจแล้ว ในเมืองไทย พุทธศาสนิกชนได้เห็นเจดีย์ก็มีความชื่นใจ พยุงศรัทธาไว้ได้ ข้อสังเกตสำคัญอย่างยิ่ง คือ เจดีย์เป็นจุดเชื่อมหรือจุดลดช่องว่างระหว่างสังคมพระกับสังคมฆราวาสให้ห่างกันน้อยลง อย่างที่ได้กล่าวไว้แล้ว ฆราวาสที่ประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่อาชีพนั้นเกี่ยวข้องกับการทำลายชีวิตสัตว์ เช่น เป็นชาวประมงเลี้ยงไหม ทำฟาร์มหมูฟาร์มไก่ ฆราวาสเหล่านั้นไม่ประสงค์จะติดต่อดัมพันธ์กับพระภิกษุสามเณรมากนัก แต่พวกเขาที่เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ก็ได้อาศัยเจดีย์เป็นที่บูชาสักการะ ทำให้รู้สึกของตัวเองยังเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีอยู่ โดยสรุปแล้วเจดีย์เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่กับสังคมไทย เป็นศูนย์รวมแห่งคุณความดีหลายอย่าง เช่น

๑. บรรพบุรุษ

คนโบราณนิยมที่จะสร้างเจดีย์เพื่อบรรจุอัฐิธาตุของบรรพบุรุษ ในเจดีย์จึงมีบรรพบุรุษสถิตอยู่ แม้จะเป็นเพียงชั้นส่วนกระดูก แต่ให้ความอบอุ่นแก่ลูกหลานได้

๒. กตัญญูตเวทิตาธรรม

คนไทยสำนึกในคุณความดีของบรรพบุรุษ จึงสร้างเจดีย์เป็นที่บรรจุอัฐิธาตุ แม้ท่านเหล่านั้นจะเสียชีวิตไปแล้ว ลูกหลานก็ยังอยากที่จะยกย่องเชิดชู ประกาศคุณความดีของตนให้โลกรู้ เป็นการแสดงกตัญญูตเวทิตาธรรม

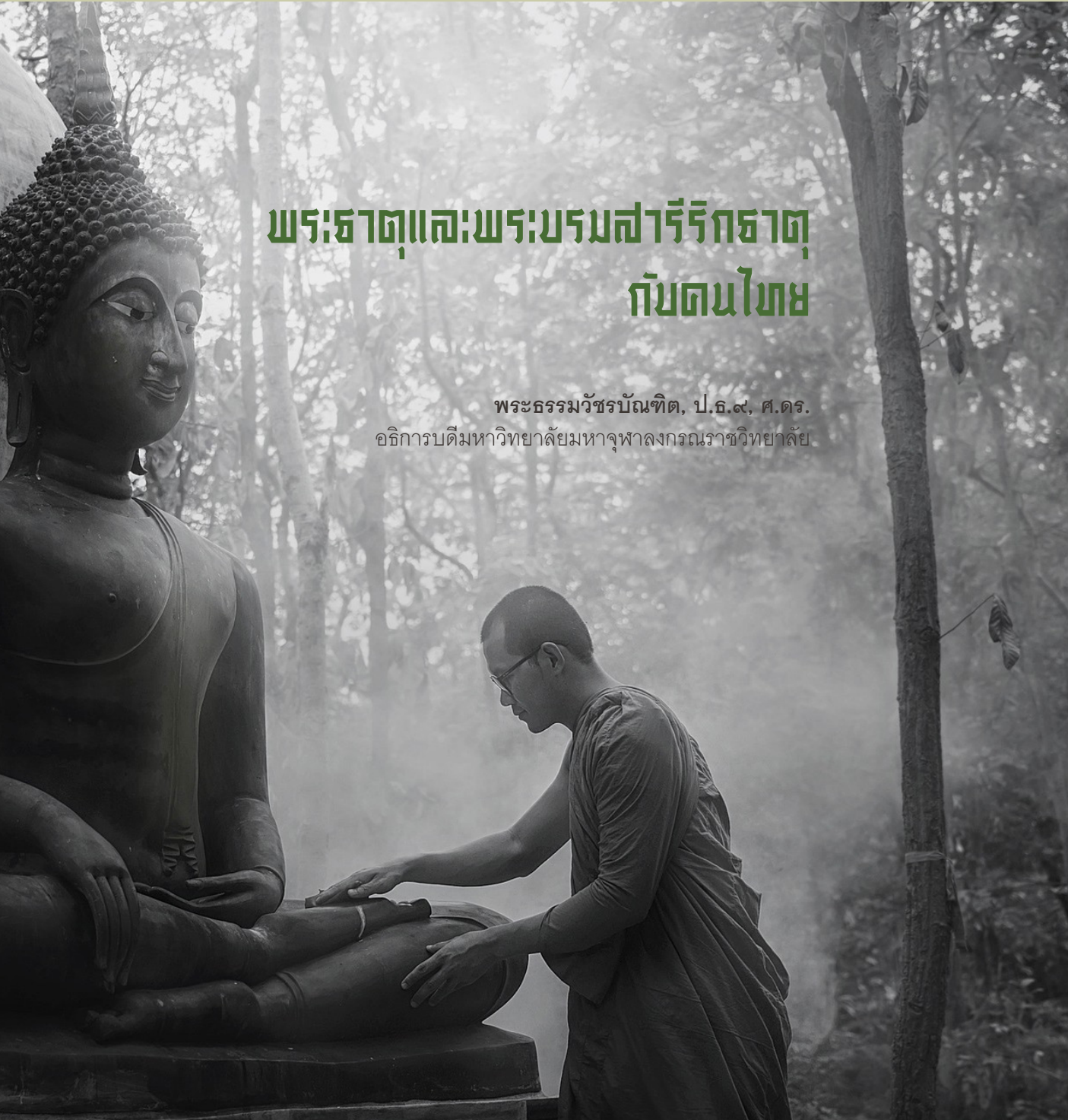
๓. ศรัทธา

เจดีย์ที่สำคัญในประเทศไทยล้วนมีพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบรรจุอยู่ หรือมีพระบรมธาตุ พระธาตุบรรจุอยู่ เช่น เจดีย์ภูเขาทอง วัดสระเกศ พระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม พระบรมธาตุเจดีย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พระธาตุ (เจดีย์) เหล่านี้ เป็นศูนย์รวมศรัทธาของมหาชนทุกสารทิศ หลังไหลมารวมกันบูชาสักการะไม่ขาดสาย

เจดีย์ถือเป็นแดนศักดิ์สิทธิ์ มีคนกล่าวว่า “ประเพณีการสร้างเจดีย์นี้ ถือเป็นความซาบซึ้งลาดของบรรพบุรุษไทยที่จะสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยสู่ลูกหลานชั่วกัลป์ เป็นมรดกตกทอดสืบเนื่องไปเป็นพัน ๆ ปี เจดีย์แสดงถึงความเป็นไทย เป็นปูชนียสถานเป็นมิ่งขวัญคู่บ้านคู่เมือง เป็นที่กราบไหว้บูชาของพุทธมามกะ บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาและจิตใจของคนไทย”

การบูชาเจดีย์มีอันสูงสุด ดังข้อความในคัมภีร์อุปวงศ์ตอนหนึ่งว่า “เป็นอันว่าพระเจ้าอโคตมราชา ได้โปรดให้สร้างพระเจดีย์ขึ้น ๘ หมีน ๔ พัน ในพื้นชมพูทวีปด้วยอาการอย่างนี้ พระสถูปทั้งปวงนั้น เป็นประดุจดวงประทีปดวงเดียวของชาวโลก เป็นปูชนียสถานที่จะนำสรรพสัตว์ไปสู่สวรรค์นิพพาน ควรที่สาธุชนจะละการงานอื่น ๆ มากกราบไหว้บูชาทุกเมื่อไป”

พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุ กับคนไทย

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ป.ธ.๙, ศ.ดร.
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตามน้า

คำว่า “ธาตุ” ตามตัวอักษรแปลว่า ผู้ทรงไว้/ทรงอยู่ สิ่งซึ่งทรงไว้/ทรงอยู่ ภาวะที่ทรงไว้/ทรงอยู่ หมายถึง สิ่งที่มีอยู่เป็นอยู่คู่โลก ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ไม่สูญสลายไปไหน แต่อาจจะเปลี่ยนรูปร่างขนาดสีกันไปเมื่อเวลาเปลี่ยนไป หรือเมื่อเปลี่ยนสถานที่ ธาตุเป็นสิ่งที่อยู่จริงโดยไม่ต้องมีการพิสูจน์ นี่คือความหมายของคำว่า “ธาตุ” โดยทั่วไป ในพระพุทธศาสนานิยมใช้คำนี้มาก เช่น โลกธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นของโลก นิพพานธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของนิพพาน กามธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิของสัตว์ผู้เสพเสวยกาม คือพวกที่เสวยกามคุณ เช่น โลกมนุษย์ รูปธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิเทวดาชั้นรูปพรหม อรูปธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิของเทวดาชั้นอรูปพรหม อปริยาปนธาตุ หมายถึงความมีอยู่เป็นอยู่ของภพภูมิที่เหนือขึ้นไป(โลกุตตรภูมิ)

“ธาตุ” ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานิยมหมายถึงธาตุ ๔ ได้แก่ ปฐวีธาตุ (ธาตุดิน) อาโปธาตุ (ธาตุน้ำ) เตโชธาตุ (ธาตุไฟ) และวาโยธาตุ (ธาตุลม) ถือเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลกนี้ ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ตัวมนุษย์ (คน) และสัตว์มีชีวิตทั้งหลายประกอบด้วยชั้น ๕ คือ รูป (ธาตุหรือมหาภูตรูป ๔ และอุปาทายรูป ๒๔) เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เรียกรย่อ ๆ รูปนาม คำว่า “รูปนาม” ไม่ได้หมายถึงว่ามี ๒ อย่างคือ รูปกับนาม แต่หมายถึงรูปนาม คือเขียนติดกันไปเลย ไม่ได้แยกกัน ในรูปมีนามและในนามมีรูป เป็นอันเดียวกัน ไม่ใช่แยกกัน “ธาตุ ๔” นี้ไม่ได้หายไปไหน มีอยู่ในโลกในจักรวาลนี้ตลอดเวลา บางทีก็ปรากฏให้เห็นเป็นรูปร่าง บางทีก็ไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปร่าง กล่าวตามภาษาวិทยาศาสตร์ก็คือ บางทีก็เป็นสสาร บางทีก็เป็นพลังงาน เปลี่ยนกลับไปกลับมา

“ธาตุ ๔” ดังกล่าวมานั้นถือเป็นธาตุพื้นฐาน จาก “ธาตุ ๔” ก็ขยายเป็น “ธาตุ ๑๘” คือ จักขุธาตุ รูปธาตุ จักขุวิญญาณธาตุ (ความจริงก็คือ ตาเห็นรูป เกิดการรับรู้ทางตา) โสตรธาตุ สัทธาธาตุ โสตวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ หูได้ยินเสียง เกิดการรับรู้ทางหู) ชานธาตุ คันธธาตุ ชานวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ จมูกได้กลิ่น เกิดการรับรู้ทางจมูก) ชิวหาธาตุ รสธาตุ ชิวหาวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ ลิ้นลิ้มรส เกิดการรับรู้ทางลิ้น) กายธาตุ โภจวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ กายสัมผัสกับสิ่ง เกิดการรับรู้ทางกาย) มโนธาตุ ธัมมธาตุ มโนวิญาณธาตุ (ความจริงก็คือ ใจคิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดการรับรู้ทางใจ)

คำว่า “ธาตุ” ในความหมายที่แคบลงมา หมายถึงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคน (ทั้งส่วนที่เป็นกระดูกและอวัยวะภายในอื่น) ที่เหลือจากการถูกเผา ที่เห็นชัดก็คือกระดูกของคนที่เหลือจากการถูกเผาแล้ว

คำว่า “พระธาตุ” มีความหมายเหมือนกับคำว่า “ธาตุ” แต่มีข้อพิเศษออกไปก็คือเป็นส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคนที่บรรลุนิพพาน มีจิตใจบริสุทธิ์หมดกิเลส เป็นพระอรหันต์ซึ่งเหลือจากการถูกเผา บางทีเรียกว่า “พระอรหันตธาตุ” พระสาวกสาวิกากของพระพุทธเจ้า (หมายรวมถึง พระปัจเจกพุทธเจ้า และอุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นอรหันต์ด้วย)

คำว่า “พระบรมสารีริกธาตุ” หมายถึงกระดูกของพระพุทธเจ้า (พระสัมมาสัมพุทธเจ้า) คำว่า “พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุ” นี้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Relic” ซึ่งตรงกับภาษาลาตินว่า “Reliquiae” แปลว่า ส่วนที่เหลืออยู่ (Remains) เผาชนทั้งหลายในอดีตถือว่า กระดูกคนเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ลัทธิถือผีสางเทวดา (Shamanism) นิยมเก็บกระดูกคนไว้ ประเพณีนิยมในพระพุทธศาสนาไม่ว่าจะในยุคของพระพุทธเจ้าองค์ไหน นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าพระนามว่าที่บังกรมาจนถึงพระพุทธเจ้าพระนามว่าโคดม การเก็บกระดูก (อัฐิ หรือเป็นกระดูกของคนบริสุทธิ์ก็นิยมเรียกว่า พระธาตุบ้าง พระสารีริกธาตุบ้าง พระบรมสารีริกธาตุบ้าง) ไว้บูชาสักการะปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป เพราะฉะนั้น ก็จะมีข้อความในคัมภีร์กล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นเครื่องระลึกถึงพระพุทธเจ้าที่ปรินิพพานไปแล้ว ๔ อย่าง คือ

๑. ธาตุเจดีย์ คือ พระบรมสารีริกธาตุ
๒. บริโภคเจดีย์ คือ สังฆนียสถาน ๔ ตำบล
๓. ธรรมเจดีย์ คือ จารึกข้อพระธรรม
๔. อุทเทสิกเจดีย์ คือ พระพุทธรูป ธรรมจักร รอยพระพุทธบาท พระแท่นวัชรอาสน์ หรือสัญลักษณ์แทนพระพุทธเจ้า

สรุปได้ในที่นี้ว่า สิ่งที่ควรบูชาสักการะสูงสุดของชาวพุทธคือเจดีย์ ๔ ประเภทดังกล่าว โดยเฉพาะธาตุเจดีย์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง การหายไปของพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุเป็นเครื่องแสดงถึงความเสื่อมของศาสนาอย่างหนึ่ง เรียกว่า “ธาตุอันตรธาน” แต่การหายไปของธาตุที่ว่านี้ไม่ได้หมายความว่าพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุนั้นหายไปจากโลกนี้ เป็นเพียงการหายไปจากที่หนึ่งที่คนไม่นิยมปฏิบัติธรรมแล้วไปปรากฏในที่หนึ่งที่คนนิยมปฏิบัติธรรม หรืออาจไม่ปรากฏในที่ไหนเลยจนกว่าจะมีคนปฏิบัติธรรม จึงจะปรากฏให้เห็น เหตุการณ์อย่างนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อไม่มีการบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุที่ประดิษฐานอยู่ในที่ต่าง ๆ ตำนานบอกว่า ถ้าทั่วทุกหนทุกแห่งไม่มีผู้บูชาสักการะเลย พระบรมสารีริกธาตุทั้งหลายจากมนุษยโลก เทวโลก และภพพญานาค จะเสด็จมาสู่ต้นพระศรีมหาโพธิ์สถานที่ตรัสรู้ทั้งหมด รวมกันเป็นรูปพระพุทธองค์ ทรงประดิษฐาน ณ โคนต้นพระมหาโพธิ์นั้น ทรงกระทำมกปาฏิหาริย์ แต่ไม่มีมนุษย์คนใดหรือสัตว์โลกคนใดเห็นพระองค์เลย

เพราะฉะนั้น คำว่า “ธาตุอันตรธาน” ไม่ได้หมายความว่า ธาตุสูญสิ้นไปจากโลก แต่หมายถึงหายไปไม่ปรากฏให้เห็น พระพุทธดำรัสที่ตรัสกับพระอานนตครวหนึ่งว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นเห็นธรรม” ถ้าจะอธิบายในอีกลักษณะหนึ่งก็ได้ว่า ผู้ปฏิบัติธรรม บำเพ็ญคุณความดี มีคุณธรรมประจำใจ ก็จักเห็นพระพุทธเจ้า คำว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา” มี ๒ นัย

นัยที่ ๑ หมายถึงว่า ขณะที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ คนที่อยู่ห่างไกลประสงค์จะเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ไม่จำเป็นต้องเดินทางไกลเพื่อไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ก็ได้ แต่ให้ผู้นั้นปฏิบัติธรรม ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา พระพุทธเจ้าก็จะแปลงรัศมีมี ๖ สีไปแสดงพระองค์ปรากฏต่อหน้าผู้นั้น นี่คือนัยของคำว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา”

นัยที่ ๒ หมายถึงว่า เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว (ปรินิพพาน=ตาย) ผู้ประสงค์จะเห็นพระพุทธเจ้า ขอให้อธิษฐานจิตบำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา กล่าวคำอธิษฐานขอให้พระบรมสารีริกธาตุเสด็จมา ณ ภาชนะหรือสถานที่เหมาะสมซึ่งจัดเตรียมเอาไว้ เมื่อทำความดีถึงขั้น พระบรมสารีริกธาตุก็จะเสด็จมาตามทีปรารถนา

ลักษณะและสีฐานของพระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุ

ลักษณะสี ฐาน และขนาดของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุมีหลากหลาย มีลักษณะเป็นมันเลื่อมสีต่าง ๆ มีสีทองอุไรบ้าง สีขาวใสดั่งแก้วผลึกบ้าง สีดอกพิกุลแห้งบ้าง มีสีฐานต่าง ๆ เช่น กลม ยาวรี เลี้ยว เป็นเหลี่ยม มีขนาดต่าง ๆ กัน เช่น ขนาดใหญ่เท่าเมล็ดถั่วหัก ขนาดกลางเท่าเมล็ดข้าวสารหัก ขนาดเล็กเท่ากับเมล็ดพันธุ์ผักกาด พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุมีลักษณะและสีฐานหลากหลายตามที่กล่าวในตำราโบราณ พอกล่าวไว้เป็นตัวอยางดังนี้

พระธาตุของพระสารีบุตร ฐานกลมเป็นมณฑล บ้างรีเป็นไข่จิ้งจก บ้างดังรูปบาตรคว่ำ บ้างพรรณชาวดั่งสีสังข์ สีพิกุลแห้ง สีหอยตะค้า

พระธาตุพระโมคคัลลานะ ฐานกลมเป็นปริมณฑลอย่างหนึ่ง รีเป็นผลมะตูม และเมล็ดทางหลวงก็มี และเมล็ดสวาก็มี เป็นสีดำ หรือขาว หรือเขียว หรือเหลืองเหมือนหอยตะค้า ลายดั่งไขนกก หรือราวเป็นสายเลือด

พระธาตุของพระอานนท์ ฐานดั่งใบบัวเผื่อน พรรณดั่งสีดอกพิกุล พรรณดั่งน้ำรัก หรือขาวสะอาดดั่งสีเงิน

พระธาตุของพระอุบลวรรณาเถรี ฐานงอกดั่งกระดูกสันหลังงู มีรูทะลุกลาง พรรณเหลืองดั่งเกสรบัว

พระบรมสารีริกธาตุ (ของพระพุทธเจ้า) ขนาดใหญ่ ประมาณเท่าเมล็ดถั่วหัก จำนวน ๕ ทะนาน ทรงพระบรมฐานเหมือนหนึ่งพรรณทองอุไร

พระบรมสารีริกธาตุ (ของพระพุทธเจ้า) ขนาดกลาง ประมาณเท่าเมล็ดข้าวสารหัก จำนวน ๕ ทะนาน ทรงพระบรมฐานเหมือนหนึ่งพรรณแววแก้วผลึก อันเลือนลอย

พระบรมสารีริกธาตุ (ของพระพุทธเจ้า) ขนาดเล็ก ประมาณเท่าเมล็ดพันธุ์ผักกาด จำนวน ๖ ทะนาน ทรงพระบรมฐานดั่งพรรณดอกบุปผชาติพิกุล อดุลสีไธ

ความหลากหลายด้านลักษณะ สี ฐานของพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุ อาจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น สภาพทางกาย ลักษณะพิเศษทางจิตของพระอรหันต์หรือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ หรือปฏิกิริยาทางเคมีอย่างอื่น นอกจากนี้ น่าจะเกี่ยวเนื่องกับอายุของพระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุแต่ละองค์ด้วย ซึ่งบางองค์อาจมีอายุเป็นหมื่นชาติแสนชาติ ในคัมภีร์เถรวาทกล่าวถึงพระนามของพระพุทธเจ้า ๒๕ พระองค์ที่ปรินิพพานไปแล้ว พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นยังคงสถิตอยู่ในโลก ไม่รวมพระธาตุ (หรือพระอรหันตธาตุ) ของพระสาวกสาวิกาซึ่งมีจำนวนมาก

พระบรมสารีริกธาตุ ๒ ประเภท

๑. พระบรมสารีริกธาตุไม่แตกกระจาย พระบรมสารีริกธาตุที่ไม่แตกกระจายมี ๗ ส่วน คือ พระเขี้ยวแก้ว ๔ พระรากขวัญ ๒ และพระอุณหิสหรือส่วนพระนลาฏ ๑ คำว่า “ไม่แตกกระจาย” หมายถึงยังคงความเป็นรูปร่าง เป็นแท่ง หรือเป็นกลุ่มก้อนสมบูรณ์ ไม่มีส่วนไหนหักบิ่นไป กล่าวคือก่อนที่ร่างกายจะถูกเผา พระเขี้ยวแก้วเป็นต้นนี้มีรูปร่างอย่างใด หลังจากร่างถูกเผาแล้ว พระเขี้ยวแก้วนี้ก็ยังมีรูปร่างอย่างนั้น

๒. พระบรมสารีริกธาตุแตกกระจาย พระบรมสารีริกธาตุที่แตกกระจายคือ ส่วนอื่นนอกเหนือจาก ๗ ส่วนที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ จะไม่เหลือส่วนที่เด่นชัด ขนาดเล็กสุดเท่าเมล็ดพรรณผักกาด ขนาดเท่าเมล็ดข้าวสารหัก และขนาดใหญ่เท่าเมล็ดถั่วเหลือง คำว่า “แตกกระจาย” หมายถึง ไม่มีความเป็นรูปร่าง เป็นแท่ง หรือเป็นกลุ่มก้อนเหมือนเดิม มีบางส่วนหักบิ่นไป กล่าวคือก่อนที่ร่างกายจะถูกเผา พระธาตุนี้มีรูปร่างสมบูรณ์ แต่หลังจากร่างถูกเผาแล้ว ก็สูญเสียความสมบูรณ์ไป

พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุในพระพุทธรูปต่าง ตามสืบเนื่องแห่งศรัทธาที่ไม่เสื่อมคลาย

พระบรมสารีริกธาตุที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธวงศ์ของฝ่ายเถรวาทมีทั้งแตก
กระจายและไม่ได้แตกกระจาย พระพุทธเจ้าที่มีพระบรมสารีริกธาตุไม่แตกกระจาย
จะมีข้อความที่ระบุลักษณะของพระสถูปไว้ชัดเจน กล่าวคือ

พระที่ปังกร มีพระสถูปสูง	๓๖	โยชน์
พระโกณฑัญญะ มีพระสถูป	๗	โยชน์
พระมงคล มีพระสถูปสูง	๓๐	โยชน์
พระสุมนะ มีพระสถูปสูง	๔	โยชน์
พระอนโนมทัสสี มีพระสถูปสูง	๒๕	โยชน์
พระนารท มีพระสถูปสูง	๔	โยชน์
พระปทุมุตตระ มีพระสถูปสูง	๑๒	โยชน์
พระสุชาตะ มีพระสถูปสูง	๓	คาจูด
พระปิยทัสสี มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระธัมมทัสสี มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระสิทธัตถะ มีพระสถูปสูง	๔	โยชน์
พระติสสะ มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระวิปัสสี มีพระสถูปสูง	๗	โยชน์
พระสิขี มีพระสถูปสูง	๓	โยชน์
พระกกุสันธะ มีพระสถูปสูง	๓	คาจูด
พระกัสสปะ มีพระสถูปสูง	๑	โยชน์

ความจริง พระพุทธเจ้าทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีพระบรมสารีริกธาตุที่แตก
กระจายไปยังนานาประเทศ แต่ไม่มีความซ้อระบู่ถึง และข้อที่ว่า มีพระสถูปสูง
เท่านั้นเท่านั้น คงหมายถึงว่า พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์มีสถูป ๗ องค์ และม
ีความสูงเท่ากันหมด เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไม่แตกกระจายทั้ง
๗ ประเภทมีพระธาตุเขียวแก้วเป็นต้นนั้น เนื่องจากมีพระบรมสารีริกธาตุไม่แตก
กระจาย ประชาชนชาวโลกจึงมีโอกาสน้อยที่จะได้บุญอันเกิดจากการบูชาสักการะ
ส่วนพระพุทธเจ้าที่มีพระบรมสารีริกธาตุแตกกระจาย คือ พระเวทยะ พระโสภิตะ
พระปทุมุตตระ พระสุเมธะ พระอรรถทัสสี พระปุสสะ พระเวสสภู พระโกนาคมนะ
และพระโคดม พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าเหล่านี้แตกกระจายแผ่ไป
ประดิษฐานในนานาประเทศ นับว่าเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลก กรณีของพระ
โคดมพุทธเจ้า มีลักษณะพิเศษมากกว่าพระพุทธเจ้าองค์อื่น กล่าวคือ แม้นคัมภีร์
จะบอกว่า พระบรมสารีริกธาตุของพระองค์แตกกระจายไปในนานาประเทศ และ
มีการสร้างสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระองค์ตั้งแต่สมัยที่โศภนพราหมณ์
แจกจ่าย รวมทั้งสิ้น ๑๐ แห่ง คือ

๑. กษัตริย์ลิจฉวี ทรงสร้างที่เมืองเวสาลี
๒. กษัตริย์ศากยะ ทรงสร้างที่เมืองกบิลพัสดุ์
๓. กษัตริย์ถูลิยะ ทรงสร้างที่เมืองอัลลกะปปะ
๔. กษัตริย์โกลิยะ ทรงสร้างที่เมืองรามคาม
๕. มหาพราหมณ์ สร้างที่เมืองเวฐฐทีปะกะ
๖. กษัตริย์มัลละแห่งเมืองปาวา ทรงสร้างที่เมืองปาวา
๗. พระเจ้าอชาตศัตรู ทรงสร้างที่เมืองราชคฤห์
๘. มัลลกษัตริย์แห่งกุสินารา ทรงสร้างที่เมืองกุสินารา
๙. กษัตริย์เมืองไมริยะ ทรงสร้างสถูปบรรจุพระอังคาร (อังคารสถูป)

ที่เมืองปีฬลิวัน

๑๐. โศภนพราหมณ์ สร้างสถูปบรรจุพระอังคารพระบรมสารีริกธาตุ ที่เมือง
กุสินารา (พระอังคารพระบรมสารีริกธาตุแจก, คำว่า “ตุมพะ” แปลว่า ทะนาน,
บางทีเรียกว่าสถูปนี้ว่า “ตุมพสถูป”)

ในขณะที่เดียวกัน ในคัมภีร์ก็มีการกล่าวถึงพระบรมสารีริกธาตุที่ไม่แตกกระจาย ๗ ประเภทไว้ด้วย คือ

๑. พระเขี้ยวแก้ว บนด้านขวา (บน+ขวา) ประดิษฐานอยู่ในพระจุฬามณีเจดีย์ ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์
๒. พระเขี้ยวแก้วบนด้านซ้าย (บน+ซ้าย) ประดิษฐาน ณ แคว้นคันธาระ (ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในเจดีย์วัดหลังกอง ประเทศจีน)
๓. พระเขี้ยวแก้วล่างด้านขวา (ล่าง+ขวา) ประดิษฐาน ณ แคว้นกาลิงคะ (ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในวิหารวัดพระธาตุเขี้ยวแก้ว เมืองแคนดี ประเทศศรีลังกา)
๔. พระเขี้ยวแก้วล่างด้านซ้าย (ล่าง+ซ้าย) ประดิษฐานอยู่ในภพของพญานาค
๕. พระรากขวัญ (ไหลลาว่า) ด้านซ้ายและพระอุณหิส (หน้าผาก) ประดิษฐานอยู่ในทุสสเจดีย์ ณ พรหมโลก
๖. พระรากขวัญด้านขวา ประดิษฐานอยู่ในพระจุฬามณีเจดีย์ ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์
๗. พระทนต์ ๓๖ ซี่ พระโลมา (ขน) ท้วพระวรกาย (๙๐,๐๐๐ เส้น) และพระนขา (เล็บ) ทั้ง ๒๐ เทพยดาในหมื่นจักรวาลนำไปบูชาในจักรวาลของตน

พระมหากัสสปะและพระเจ้าอชาตศัตรูรวมพระบรมสารีริกธาตุ

เมื่อกษัตริย์/เจ้าผู้ครองนครได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานในเจดีย์ ณ เมืองของตนแล้ว พระมหากัสสปะเห็นว่าในอนาคต คนจะไม่เอาใจใส่บูชาสักการะ เป็นเหตุให้พระบรมสารีริกธาตุหายไป ไม่ปรากฏให้คนเห็น (คงไม่ได้หมายถึงว่าจะเกิดอันตรายแก่พระบรมสารีริกธาตุตามที่หมายความว่า) และจะทำให้ชาวโลกไม่ได้รับประโยชน์เกื้อกูล

พระมหากัสสปะได้ถวายคำแนะนำแต่พระเจ้าอชาตศัตรูให้ประกอบพิธี “ธาตุนิทาน” คือการฝังพระธาตุ ตำนานบอกว่า ใน พ.ศ. ๘ พระมหากัสสปะใช้อิทธิฤทธิ์อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากเมืองต่าง ๆ (ยกเว้นจากเมืองรามคาม) มายังเมืองกรุงราชคฤห์ โดยที่กษัตริย์/เจ้าครองนครไม่ทราบ

พระเจ้าอชาตศัตรูทรงมีพระบัญชาให้ขุดหลุมลึก ๘๐ ศอก ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ (ทิศอาคเนย์) ของกรุงราชคฤห์ เอาแผ่นโลหะปูข้างล่าง สร้างเรือนขนาดเล็กด้วยทองแดง บรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงในกล่องไม้จันทน์เหลืองซ้อนกัน ๘ ชั้นแล้วบรรจุลงในสถูปไม้จันทน์เหลืองซ้อนกัน ๘ ชั้น แล้วบรรจุลงในกล่องงา ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสถูปงา ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้ว ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสถูปแก้ว ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องทองคำ ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสถูปทองคำ ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องเงิน ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสถูปเงิน ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วมณี ๘ ชั้น บรรจุลงในสถูปแก้วมณี ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วแดง ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสถูปแก้วแดง ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วลาย ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสถูปแก้วลาย ๘ ชั้น บรรจุลงในกล่องแก้วผลึก ๘ ชั้น บรรจุซ้อนลงในสถูปแก้วผลึก ๘ ชั้น สถูปแก้วผลึกนี้จะเป็นสถูปชั้นนอก มีการจารึกข้อความไว้ว่า “ในข้างหน้าโน้นเมื่อใด ปิยทาสกุมารได้เสวยราชย์ เป็นพระเจ้าอโศกธรรมราชา เมื่อนั้น พระองค์จักกระทำพระบรมธาตุเหล่านี้ให้แพร่หลาย”

พระโมตตลสิบุตรติสสะและพระเจ้าอโศกมหาราช กระษายพระบรมสารีริกธาตุ

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๑๘ พระเจ้าอโศกขึ้นครองราชย์ ต่อมาได้พบสามเถรนิโครท ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ทรงอุปถัมภ์พระโมคคัลลสิบุตรติสสะให้ทำสังคายนา ครั้งที่ ๓ พระองค์เองเสด็จจาริกกราบไหว้บูชาสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา รับสั่งให้สร้างสถูป ๘๔,๐๐๐ องค์ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ประดิษฐานไว้ในที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกพระราชอาณาจักร สันนิษฐาน แม้อันตรายสงคราม ๙ สาย ออกไปประกาศพระพุทธศาสนายังที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกพระราชอาณาจักร ได้มีการอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปด้วยทุกสาย ทำให้พระบรมสารีริกธาตุกระจายไปในนานาประเทศตั้งแต่บัดนั้นมา การส่งพระธรรมทูตออกไปประกาศพระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช เป็นเหตุทำให้พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุกระจายไปสู่ประเทศต่าง ๆ

สาเหตุประการต่อมาที่ทำให้พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุกระจายไปสู่ประเทศต่าง ๆ คือ พวกพ่อค้านานาชาติ ของฝักของขัวญ (เครื่องบรรณาการ) เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่นิยมไปให้กัน หมุนนักปกครองและพ่อค้าวานิชในสมัยโบราณก็คือ (๑) คัมภีร์พระพุทธศาสนา (๒) พระพุทธรูป/พระสถูปเจดีย์ขนาด (๓) พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ และ (๔) พระธาตุเขี้ยวแก้ว (ซึ่งถือเป็นของฝักชั้นเยี่ยม)

ตามเป็นมาของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในประเทศไทย

พระธาตุและพระบรมสารีริกธาตุได้รับอัญเชิญมาประเทศไทยตั้งแต่สมัยพระโสณะและพระอุตตระเป็นต้นมา (อนุমানหรือคาดการณ์ตามหลักฐานในคัมภีร์) หรือถ้าว่าตามตำนานอุรังคธาตุพระมหากัสสปะและคณะได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนหน้าอก (อุรังคธาตุ) มาบรรจุในเจดีย์พระธาตุพนมตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. ๕ ก่อนพระโสณะและพระอุตตระด้วยซ้ำไป

แม้แต่ความเชื่อเรื่องบั้งไฟพญานาค ชาวไทยและชาวลาวบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงเชื่อว่า เมื่อก่อนมีเจดีย์บนเกาะกลางน้ำ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ต่อมากระแสน้ำเซาะเกาะกลางน้ำพังทลาย พื้นดินทรุดลง น้ำท่วมองค์เจดีย์ แต่สภาพของเจดีย์ยังดีอยู่มาจนถึงปัจจุบัน พญานาคทำหน้าที่คุ้มครององค์เจดีย์และพระบรมสารีริกธาตุ พอถึงวันออกพรรษาทุกปี พญานาคก็จะพ่นไฟเพื่อเป็นการบูชาพระบรมสารีริกธาตุ นี่คือตำนาน

พุทธศาสนิกชนบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตั้งแต่ทางเหนือถึงใต้ มีศรัทธาในเรื่องพระบรมสารีริกธาตุมาก จะเห็นว่า ทางภาคเหนือก็มีพระธาตุดอยสุเทพ พระธาตุศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน พระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่ พระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน พระธาตุหลวงลำปาง จังหวัดลำปาง พระธาตุดอยกองมู จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น ทั้งหมดเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุทั้งสิ้น และมีตำนานเกี่ยวกับความเป็นมาของพระบรมสารีริกธาตุแต่ละแห่งที่มีเอกสารหลักฐานและเล่าสืบต่อกันมา เป็นเรื่องที่น่าเลื่อมใสยิ่ง เช่น พระธาตุดอยสุเทพมีตำนานว่า สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จมาฉันภัตตาหารที่ดอยอุจจูปพิพตะ (ภูเขาล้อ) ย่าแสะแม่ลูกได้ตักบาตร (ใส่บาตร) ถวายภัตตาหาร แต่พระพุทธเจ้าและพระสาวก พระพุทธองค์จึงทรงมอบพระเกศาธาตุให้ และได้ประดิษฐาน (บรรจุ) ไว้ที่พระธาตุดอยสุเทพ

ทางภาคอีสานก็มีพระธาตุพนม พระธาตุเชิงชุม พระธาตุเรณูนคร พระธาตุศรีคูณ พระธาตุมหาชัย พระธาตุประสิทธิ์ พระธาตุท่าอุเทน เป็นต้น

พระธาตุเก่าแก่และสำคัญในภาคใต้ของประเทศไทย เช่น พระบรมธาตุ นครศรีธรรมราช ซึ่งมีตำนานว่า เจ้าชายทันตกุมารและพระนางเหมมาลาอัญเชิญ พระบรมสารีริกธาตุมาขึ้นที่หาดทรายแก้ว สร้างเจดีย์เล็ก ๆ เป็นที่ประดิษฐานไว้เมื่อ ประมาณ พ.ศ.๘๕๕ ต่อมาประมาณ พ.ศ.๑๐๙๓ พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกทรง สร้างเมืองนครศรีธรรมราชและทรงสร้างพระบรมธาตุเจดีย์องค์เป็นที่ประดิษฐาน แทนพระบรมธาตุไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สร้างขึ้นประมาณระหว่าง พ.ศ. ๑๓๐๐-๑๔๐๐ ในภาคกลางของประเทศไทย พระปฐมเจดีย์ซึ่งเชื่อว่าการสร้าง ขึ้นตั้งแต่สมัยที่พระโสณะและพระอุตตระมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สุวรรณภูมิ มีการสร้างพระปฐมเจดีย์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อประดิษฐานพระบรม สารีริกธาตุ

ในสมัยสุโขทัย มีข้อความในศิลาจารึกหลักที่ ๑ (ประมาณ พ.ศ.๑๘๓๕) บอก ว่า “พ่อขุนรามคำแหงทรงช้างเผือกชื่ออรุจาศรีไปนมัสการพระศรีรัตนธาตุ พระองค์ ทรงอัญเชิญพระธาตุประดิษฐานไว้กลางเมืองให้คนบูชา ๖ วันก่อนที่จะประดิษฐาน ไว้กลางเมืองศรีวิชัยนาลัยแล้วทรงสร้างเจดีย์ครอบไว้” ในรัชสมัยพระยาเสือไทย ทรงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาจากลังกา ประดิษฐานไว้ในเมืองนครชุม เป็นต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ (พ.ศ.๒๓๕๓- ๒๓๖๐) พระสังฆราชลังกาให้พระสงฆ์ลังกาอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุและต้น พระศรีมหาโพธิ์จากลังกามาถวาย ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๔๑ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ.๒๔๑๑-๒๔๕๓) อุปราชอังกฤษที่ ครองอินเดียได้มอบพระบรมสารีริกธาตุแก่ประเทศไทย พระปิยมหาราชได้รับสั่ง ให้พระยาสุโขมนัยวินิตไปอัญเชิญมาจากอินเดียมากรุงเทพฯ แล้วนำมาบรรจุไว้ที่ เจดีย์ภูเขาทอง วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ยิ่งในปัจจุบัน มีการอัญเชิญพระธาตุ/ พระบรมสารีริกธาตุจากศรีลังกาบ้าง อินเดียบ้าง จีนบ้าง หรือจากประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกมาประดิษฐานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวบ้าง เป็นการถาวรบ้างอย่าง ต่อเนื่อง ทุกครั้งที่มีการอัญเชิญมา พุทธศาสนิกชนจากทุกทิศก็หลั่งไหลมากราบ ไหว้บูชา

นอกจากนี้ ในเจดีย์สำคัญของวัดต่าง ๆ ก็มีการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุ (พระอรหันตธาตุ) ไว้เช่นกัน คนไทยโบราณนิยมตั้งชื่อว่าวัดขึ้นต้นหรือ ลงท้ายด้วยคำว่า “ธาตุ” เช่น วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ (กรุงเทพฯ) วัดมหาธาตุ (วัดมหาธาตุสุโขทัย, ชัยนาท, อุดรธานี, เพชรบูรณ์, นครพนม, เพชรบุรี เป็นต้น) วัดพระธาตุพนม (นครพนม) วัดพระธาตุศรีจอมทอง วัดพระธาตุคอกสุเทพ (เชียงใหม่) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (พิษณุโลก) วัดพระบรมธาตุไชยา (สุราษฎร์ธานี) วัดพระ ศรีมหาธาตุ (กรุงเทพฯ) เหตุผลในการตั้งวัดขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยคำว่า “ธาตุ” ก็เพราะมีความเกี่ยวเนื่องกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุนั่นเอง

ตำนานเกี่ยวกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุนั้น เป็นเรื่องเล่าสืบต่อกัน ยาวนาน จากคนรุ่นแล้วรุ่นเล่าจนกลายเป็นเรื่องที่ฝังลึกอยู่ในความเชื่อของคน ประจำถิ่นนั้น ๆ และความเชื่อนี้ก็ปรากฏออกมาในประเพณี/พิธีกรรมของคนใน ถิ่นนั้น ๆ มีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ เมื่อใดที่ประสบกับภัยพิบัติ ความสำเร็จก็จะไปกราบไหว้บูชา ขอศีลขอพร วิธีชีวิตอย่างนี้มีมาอย่างต่อเนื่องจาก ยุคสู่ยุค

ตามเชื่อเกี่ยวกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในสังคมไทย

๑. การบรรจุพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในเจดีย์

การบรรจุพระธาตุ (พระอรหันตธาตุ)/พระบรมสารีริกธาตุในประเทศไทย เป็นเหตุการณ์ที่น่าอัศจรรย์ ทำให้เกิดศรัทธาอย่างต่อเนื่อง พุทธศาสนิกชนไทย นิยมบรรจุพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตนั้น นิยมสร้างสถูปเจดีย์เพื่อบรรจุพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุมาก เห็นได้จากมีเจดีย์เก่าแก่มากในบริเวณเมืองเก่าสุโขทัย ศรีสัชนาลัย ลพบุรี อโยธยา เป็นต้น ในปัจจุบัน มีการอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุไปบรรจุในสถูป (หรือสถูปเจดีย์) ซึ่งถือว่าเป็นสถูปที่สร้างขึ้นในยุคใหม่ภายในประเทศ ๑๓๖ แห่ง ที่สำคัญ เช่น เจดีย์พระบรมธาตุ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ พระมหาธาตุเจดีย์นภเมทนีดลและพระมหาธาตุเจดีย์นภพลภูมิสิริ ดอยอินทนนท์ เชียงใหม่ พระเจดีย์มหาจักรีพิพัฒน์ วัดญาณสังวราราม ชลบุรี พระมหาเจดีย์มหาธรรมจักรมณฑลพายัพ พุทธมณฑล นครปฐม พระมหาธาตุเจดีย์มิ่งมงคล วัดวังยาว ประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุไปบรรจุ ณ เจดีย์ในต่างประเทศอีก ๓๐ แห่ง เช่น พระเจดีย์สมาคมประชาสังคมสงเคราะห์ ญี่ปุ่น พระเจดีย์วิปัสสนาเคหะ เมืองบันดุง อินโดนีเซีย

พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุที่ผู้ศรัทธาอัญเชิญไปประดิษฐานในเจดีย์ต่าง ๆ นี้ มีผู้นำมาถวายแต่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ประทานต่อให้ผู้จิตศรัทธาอัญเชิญไปประดิษฐานในที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นที่บูชาสักการะของพุทธศาสนิกชนและของศาสนิกชนอื่นผู้ศรัทธา หรือบางกรณีก็ไปอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุจากต่างประเทศ เช่น อินเดีย ศรีลังกา มาประดิษฐานในประเทศไทย

๒. ปาฏิหาริย์เกี่ยวกับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ

เหตุการณ์ที่น่าอัศจรรย์ใจและเป็นที่เกิดศรัทธาประการที่สองคือ “ปาฏิหาริย์”ของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุในประวัติศาสตร์ไทย ในตำนานเรื่องพระธาตุทริภุชชัย จังหวัดลำพูนบอกว่า “ประมาณ พ.ศ.๑๕๙๐ พระเจ้าอาทิตย์ทรงเห็นปาฏิหาริย์พระธาตุเปล่งรัศมี ๖ สี (ฉัพพรรณรังสี) จึงทรงให้สร้างเจดีย์บรรจุพระธาตุ

จารึกวัดช้างล้อม จังหวัดสุโขทัย (ประมาณ พ.ศ.๑๙๒๗) บอกว่า “สมเด็จพระมหาธรรมราชา เมื่อทรงสร้างพระพุทธรูปศิลา ก็ได้ทอดพระเนตรเห็นพระศรีรัตนธาตุกระทำปาฏิหาริย์ สว่างดังดวงเงินเห็นเป็นขนาดใหญ่เท่าเสื่อผืน

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีบันทึกในพงศาวดารว่า กษัตริย์หลายพระองค์ทรงเห็นปาฏิหาริย์ของพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ เช่น พระบรมราชาธิราชที่ ๑ ทอดเห็นพระเนตรปาฏิหาริย์ของพระบรมสารีริกธาตุ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ทหารปึกหลักไว้ตรงที่พระบรมสารีริกธาตุปรากฏ แล้วทรงสถาปนาวัดมหาธาตุขึ้นใน พ.ศ. ๑๙๑๗ และสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงเห็นปาฏิหาริย์ถึง ๔ ครั้ง ดั้งบันทึกเหตุการณ์เมื่อ พ.ศ.๒๑๓๗ ที่เมืองปาย ความตอนหนึ่งว่า “... พระบรมสารีริกธาตุปาฏิหาริย์โชติช่วงมาเท่าผลส้มเกลี้ยง มาแต่ทักษิณทิศ เวียนเป็นทักษิณาวรรตแล้วเสด็จไปอุดรทิศ ...”

พ.ศ.๒๔๕๒ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ขณะทรงพระยศเป็นมกุฎราชกุมาร เสด็จประทับที่พระราชวังสนามจันทร์ ได้ทอดพระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ที่องค์พระปฐมเจดีย์ ดั้งบันทึกตอนหนึ่งว่า “... ได้เห็นองค์พระปฐมเจดีย์รัศมีสว่างพราวออกทั้งองค์ ดูประหนึ่งว่าองค์พระปฐมเจดีย์ด้านตะวันตกคือด้านที่เคียงตรงกับสนามจันทร์นั้นทาดด้วยฟอสฟอรัส พราวเรือง ๆ ...” ครั้นเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็ได้ทอดพระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ที่องค์พระปฐมเจดีย์อีกใน พ.ศ.๒๔๕๗

บุคคลทั่วไปในปัจจุบันจำนวนมาก ที่ศรัทธาเลื่อมใส รักษาศิลปปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ได้เห็นปาฏิหาริย์แห่งพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ บางคนมีห้องสำหรับสวดมนต์ไหว้พระประจำบ้าน มีแท่นเตรียมไว้เฉพาะสำหรับพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุเสด็จ

การอัญเชิญพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ

บุคคลผู้ศรัทธา ประสงค์จะให้พระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุเสด็จ ให้เตรียม ขันธเงินตั้งไว้ ณ ที่บูชาพระ ปู่ผ้าขาวเหมือนเป็นอาสนะรองนั่ง เมื่อจะอัญเชิญ สำรวมจิตรักษาศีลแผ่เมตตา นั่งลงตรงหน้าที่บูชา ปฏิกรรม (กล่าวในใจ) คาถาดังนี้

อัมมะตักเค ปาณุปตัง พุทธัง ธัมมัง สังฆัง สาระณัง คะโตสมิ มะหันตา ภินนะมุคคา มัชฌิมา ภินนะตัตถุลา ขุททะกา สาสะปะมัตตา เอวัง ธาตุโย สัพ พัญญานา อาคัจฉันตุ สีเส เม ปะตันตุ.

ตั้งแต่นี้ไป ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งจนตลอด ชีวิต พระบรมสารีริกธาตุขนาดใหญ่มีลักษณะคล้ายเมล็ดถั่วหัก ขนาดกลางมีลักษณะ คล้ายข้าวสารหัก ขนาดเล็กมีลักษณะคล้ายเมล็ดผักกาด พระบรมสารีริกธาตุ ดังกล่าวมานี้มีประดิษฐานอยู่ในที่ทุกแห่ง ขออัญเชิญเสด็จมาประดิษฐาน ณ ศิระษะ ของข้าพเจ้า หรือจะบริกรรมย่อ ๆ ว่า

**อิติปิโส วิเสเสอิ อิเสเส พุทธะนาเมอิ
อิเมนา พุทธะตังโสอิ อิโสตั้ง พุทธะปิติอิ.**

ข้อสำคัญอย่างยิ่งคือ ผู้อัญเชิญจะต้องรักษาศีลปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สำรวม ภาย วาจา ใจ มีเมตตาธรรมต่อสัตว์โลก โอบอ้อมอารี ไม่คิดพยาบาทอาฆาตใคร

งานสมโภชการบูชาสักการะพระธาตุ/พระบรมสารีริกธาตุ

**พระมหากัสสปะบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุ
ของพระพุทธเจ้าพระนามว่า “ปทุมุตตระ”**

พระมหากัสสปะกล่าวถึงผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์ พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าครั้งสร้างอัครมัยเจดีย์ งดงาม สูง ๑๐๐ ศอก กว้าง ๑๕๐ ศอก ดังวิมานเสียดฟ้า สั่งสมบุญไว้แล้ว ทำจิต ให้เลื่อมใสในท้องบรรจพระบรมสารีริกธาตุ (ของพระปทุมุตตระ) นั้น สร้างกุศล เป็นอันมาก ระลึกถึงบุรพกรรม จึงไปเกิดในสวรรค์ชั้นไตรทิพย์ คุณวิเศษเหล่านี้ คือ ปฏิสัมภทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญาญา ๖ ข้าพเจ้าได้ทำให้แจ้งแล้ว คำสั่งสอน ของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าก็ได้ทำเสร็จแล้ว”

**พระธาตุปุกกะบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุ
ของพระพุทธเจ้าพระนามว่า “สิทธัตถะ”**

พระธาตุปุกกะกล่าวถึงผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏในคัมภีร์ พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งสรุปความได้ว่า “ข้าพเจ้าได้เก็บพระ ธาตุของพระพุทธเจ้า (พระสิทธัตถะ) ไว้บูชาตลอด ๕ ปี เหมือนบารุงพระองค์ผู้ทรง พระชนม์อยู่ ข้าพเจ้าได้บูชาพระธาตุไว้ จึงไม่รู้จักทุกข์เลย นี่เป็นผลแห่งการบำรุง พระธาตุ คุณวิเศษเหล่านี้ คือ ปฏิสัมภทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญาญา ๖ ข้าพเจ้า ได้ทำให้แจ้งแล้ว คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าได้ทำเสร็จแล้ว”

**พระปัจจุปฏิฐานสัตถุญกะบูชาสักการะพระบรมสารีริกธาตุ
ของพระพุทธเจ้าพระนามว่าอัทธทัสสี**

พระปัจจุปฏิฐานสัตถุญกะกล่าวถึงผลกรรมในอดีตชาติของตน ดังปรากฏ ในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย อปทานตอนหนึ่งสรุปความได้ว่า “ข้าพเจ้าเกิด ในก่าเนตยักษ์ ได้รับคำแนะนำให้บูชาพระธาตุของพระพุทธเจ้า (พระอัทธทัสสี) เมื่อได้ฟังดังนั้น จึงได้สร้างพระสถูปบรรจุพระธาตุ บารุงพระสถูปอยู่ ๕ ปี ด้วยผล กรรมนั้น จึงได้รับสมบัติ ได้บรรลุอรหัตผลแล้ว”

หนังสือประกอบการเรียบเรียง

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

พระมหาสมชาย ธีรภาโส (บุญเกลี้ยง). ความเชื่อเรื่องพระบรมสารีริกธาตุในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๔๖.

กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ. พระบรมสารีริกธาตุ. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๓๙.

วิทยา ประทุมธาราวัฒน์ และคณะ. พระบรมสารีริกธาตุ พระธาตุอสีติมหาสาวกพระธาตุพระอรหันตสาวก. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว, ๒๕๔๖.

ทองดี ทรราชคุณารมณี. พระบรมสารีริกธาตุ. กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๔๖.

ทองดี ทรราชคุณารมณี. พระอรหันตธาตุ. กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๔๖.

ภาค : ๓ ว่าด้วยพระธาตุตินแดง

ร้อยตรีทราสสร้างพระธาตุตินแดง
ถวายเป็นพุทธบูชา
เสมีอนหนึ่ง รามปัญญาสร้างพุทธเสกาศาปิตยกรรม
ถวายเป็นพระราชกุศล

มณฑลฤกษ์ แห่งการสมโภช พระธาตุดินแดง

อิททานิ ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
ปรีนิพฺพานโต ปฏฺฐาย สตตสฺสฏฺฐยฺตุตฺตรปณฺจสตาธิกานิ
เทวสํวจรสทฺสสานิ อติกฺกนฺตานิ ปจฺจุปฺนฺนกาลวเสน
มาฆมาสสฺส จตฺตถิ ติเน วารวเสน ปน รวิวาริ โหติ เอวํ ตสฺส
ภควโต ปรีนิพฺพานา สาสนาญฺกาลคณฺนา สลฺลกฺเขตฺตพฺพาติ ฯ

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนายุกาล จำเดิมแต่ปรีนิพพาน
แห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
บัดนี้ล่วงแล้ว ๒๕๖๗ พรรษา ปัจจุบันสมัย นับตามสุริยคติ
ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๔ เดือน กุมภาพันธ์ หากนับตามจันทรคติ
ตรงกับวันแรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๒ ปีมะโรง พระพุทธศาสนายุกาล
จำเดิมแต่ปรีนิพพานแห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
มีนัยอันบัณฑิตพึงกำหนดนับ ด้วยประการฉะนี้ ฯ

ประวัติวัดป่าธรรมอุทยาน

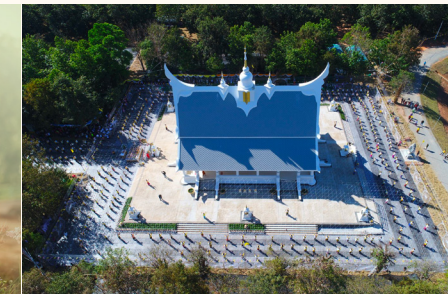
วัดป่าธรรมอุทยาน เป็นรมณียวิปัสสนาสถานแห่งตักสิลานคร ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔๙ หมู่ที่ ๘ ป่าโคกดินแดง บ้านเหล่ายาว ตำบลกำพี้ อำเภอบริวณ จังหวัดมหาสารคาม มีฐานะเป็นวัดราษฎร์และเป็นนิติบุคคล สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีอาณาเขตติดกับบริเวณพื้นที่ป่าสาธารณะโคกดินแดงประมาณ ๕๐๐ ไร่เศษ ถัดจากเอกสารสิทธิ์ที่ดินตั้งวัด “เนื้อที่ ๔๐ ไร่ ๘๐ ตารางวา” ทิศเหนือจรดกับบ้านดอนงัว ทิศใต้จรดกับบ้านผักหวาน ทิศตะวันออกจรดกับบ้านเหล่าใหญ่ ทิศตะวันตกจรดกับบ้านฝาง วัดป่าธรรมอุทยาน ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ โดยการบุกเบิกของ “พระอาจารย์กฤษณะ อัครจิตโต และ พระมหาเด่น วิฑิตมโม” ผู้มีเจตนานำอันดิงามที่จะบวชป่ารักษารวม น้อมถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เริ่มแรกได้ก่อสร้างสร้างเป็นสำนักสงฆ์ มุ่งเน้นสร้างเสนาสนะแบบสมถะเรียบง่าย บำเพ็ญกุศลกิจกรรมคณะสงฆ์ และสร้างประโยชน์ต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๕ “พระมหาอ้าย อธิปญโญ” พระธรรมทูตสายต่างประเทศ ผู้มีศรัทธาประสงค์สร้างวัดให้สมบูรณ์เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชาและแทนคุณแผ่นดินเกิด ท่านได้นำศรัทธาสาธุชนเข้ามาสร้างความสำเร็จรุ่งเรืองทุกภาคส่วนของวัด เช่น อุโบสถพุทธชยันตี พระธาตุดินแดง หมู่กุฏิกรรมฐาน ศาลาปฏิบัติธรรม หอฉันโรงครัว บ่อน้ำ เสาหินพระเจ้าอโศก ธรรมจักรศิลาอาคารที่พักพ่อชาวแม่ขาว ห้องสุขา ถนนคอนกรีตระบบไฟฟ้า-น้ำประปา และอื่นๆ อีกมากมาย ท่านได้พัฒนาวัดคู่กับงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหมายให้วัดเป็นศูนย์กลางกิจกรรมคณะสงฆ์และบำเพ็ญกุศลพิธีประเพณีขึ้นต่อพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

วัดป่าธรรมอุทยาน ได้รับความช่วยเหลือจากศรัทธาชาวบ้านท้องถิ่น พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนทุกสารทิศในการทำนุบำรุงส่งเสริมกิจการทางพระพุทธศาสนาด้วยดีตลอดมา จากป่าโคกแห้งแล้งที่พบเห็นในอดีต กลายเป็นป่าอันเขียวขจีร่มเย็นดังปรากฏในปัจจุบัน กาลต่อมาปี พ.ศ.๒๕๕๐ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติออกหนังสืออนุญาตให้สร้างวัด จากนั้นปี พ.ศ.๒๕๕๕ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ออกประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนามีนามว่า “วัดป่าธรรมอุทยาน” สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ลุถึงปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีหนังสือประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ “พระราชทานวิสุงคามสีมา” แก่วัดป่าธรรมอุทยาน ซึ่งปรากฏในพระราชกิจจานุเบกษา กระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ทางวัดจึงได้ทำพิธีผูกสีมาฝังลูกนิมิตอุโบสถพุทธชยันตี จัดงานธรรมสมโภช ๙ วัน ๙ คืน พร้อมทั้งจัดพิธีเปิดวัดอย่างเป็นทางการ ด้วยประการทั้งมวลนี้ เป็นเหตุมงคลให้มวลพุทธบริษัทได้สร้างวัดอย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมืองทุกประการ ในส่วนการปกครองของวัดป่าธรรมอุทยานมีเจ้าอาวาสตามลำดับ ได้แก่ พ.ศ.๒๕๓๙-๒๕๖๑ พระอธิการกุหลาบ อัครจิตโต, พ.ศ.๒๕๖๑-ปัจจุบัน (๒๕๖๗) พระมหาเด่น ลีธรรมโม

กล่าวได้ว่า “วัดป่าธรรมอุทยาน” นี้เกิดขึ้นจากศรัทธาบริสุทธิ์ของชาวพุทธช่วยกันสร้าง หวังให้เป็นอุทยานแห่งเรียนรู้ทุกมิติศาสตร์ของพระพุทธศาสนา เป็นพื้นที่แห่งชีวิตและจิตวิญญาณของชาวพุทธอย่างสมสมัย พุทธบริษัทได้สร้างวัดถวายเป็นพุทธสมบัติอันล้ำค่าแห่งหนึ่งบนผืนแผ่นดินไทย และที่สำคัญได้น้อมถวายทุกสิ่งปลูกสร้างเป็นเครื่องบูชาคุณพระรัตนตรัยตราบเท่าอายุพระพุทธศาสนา สรรพกัลยาณกรรมที่เหล่าพุทธชนได้สร้างวัดป่าธรรมอุทยานนี้สมกับเป็น “สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสาน รมณียวิปัสสนาสถานแห่งตักสิลานคร”

จากตักบาตรสามเณรสู่การสร้างพระธาตุดินแดง

เมื่อต้นเดือนเมษายนปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ คณะญาติธรรมประกอบ ด้วย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้ง ธนาปัญญา, นายคุณเอก ตันทเกษม, คุณเสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล, คุณธัญญ์ อิมสุขสมวงษ์, คุณเสริมศรี ธีระดากร, คุณวรัญญา ศิริชาติวาปี และคุณปิยคุณศรี วรรณพรภักดี ได้เดินทางมาทำบุญถวายภัตตาหารเพลสามเณรภาคฤดูร้อนในโครงการปลูกต้นกล้าในนาบุญ รุ่นที่ ๓ ณ วัดป่าธรรม อุทยาน หลังจากทำบุญเสร็จแล้ว คณะญาติธรรมได้เดินทางชมบรรยากาศภายใน วัดและศึกษาดูงานก่อสร้างอุโบสถพุทธยันตี พร้อมทั้งรับฟังแนวทางการพัฒนา วัดป่าให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมอีกหนึ่งของภาคอีสาน

กระทั่งช่วงหนึ่งของการสนทนาธรรม ท่านพระมหาอภัย ธีรปัญญา ได้เล่า ประวัติชีวิตพระสารีบุตรในช่วงวาระสุดท้ายที่ท่านกลับไปโปรดโยมมารดาในห้อง ที่ท่านเกิดของหมู่บ้านนาฉันทคาม พอเล่าจบทุกคนมีความซาบซึ้งในปฏิปทาของ พระสารีบุตรมาก บางคนถึงกับน้ำตาอาบแก้ม ท่านพระมหาอภัย ก็เลยเล่าต่อมา “โยมเห็นแผ่นดินว่างเปล่าอยู่ฝั่งตรงข้ามกับหลังอุโบสถโน้นไหม? อาตมามีปณิธาน อยากจะสร้างพระธาตุรูปทรงคล้ายกับเจดีย์พระสารีบุตรที่มหาวิทยาลัยนาฉันทา ถึงแม้เจดีย์นาฉันทาจะถูกทำลายไม่หลงเหลือรูปทรงแล้วก็ตาม เพราะส่วนตัวอาตมา เองก็มีความเคารพและซาบซึ้งในปฏิปทาคุณตักบาตรถวายภัตตาหารเพลสามเณรภาคฤดูร้อนของพระสารีบุตรมาก ถึงกับต้องทำเป็นวิทยานิพนธ์ตอนศึกษาอนุปริญาเอกที่มหาวิทยาลัยเดลี-อินเดีย หากอาตมายังมีบุญอยู่ ยังมีลมหายใจอยู่ ก็อยากสร้างเจดีย์น้อย ๆ รูปทรงแบบ นี้เพื่อบูชาคุณพระพุทธเจ้าและระลึกถึงคุณสติปัญญาของพระสารีบุตรให้ถึงที่สุด แต่ไม่รู้ว่าจะมีโอกาสทำได้หรือเปล่านะ”

ด้วยธรรมสักัจฉาสั้น ๆ แบบจับจิตจิตใจที่ด้านหลังอุโบสถพุทธชยันตี จบแล้ว ทุกคนก็เลยเดินไปดูสถานที่แห่งนั้น ท่านอาจารย์รุ่งปัญญาภิเษกชกชวน ญาติธรรมและแจ้งเจตนาปรารภกับพระมหาอภัยว่า “โยมและคณะที่เดินทางมา ตักบาตรลูกเณรกลุ่มนี้ จะขอรับเป็นภาระเบื้องต้นในการพิจารณาหาทางหาทุน สร้างพระธาตุดินแดงถวายไว้ในพระพุทธศาสนาให้ได้ขอรับ” จากนั้นคำว่า “ปัญญา ภาติ” จึงเริ่มก่อร่างตั้งตัวเป็นกลุ่มบุญน้อยใหญ่ตั้งแม่น้ำสายเล็ก ๆ ขยายไปสู่ห้วง น้ำศรัทธาสายใหญ่แล้วไหลมารวมกัน

ฉะนั้น จึงเป็นเหตุให้เกิดโครงการก่อสร้าง “พระธาตุดินแดง” ชื่อนี้ได้มาก็เพราะอาศัยแผ่นดินเดิมแห่งนี้ชื่อ “โคกดินแดง” บรมธาตุสถานแห่งนี้ขุดลึกลงไป ในแผ่นดิน ซึ่สูงขึ้นไปบนแผ่นฟ้า ย่อมมีนาคเทวดาองค์อินทร์คอยปกป้องคุ้มครอง รักษาอยู่ ผู้มีบุญญาธิการผู้มีวิสาขาสั่งสมร่วมกันไว้ดีแล้ว ถึงคราวถึงเวลาก็จัก มาหลอมรวมกัน สร้างธาตุสถานอันศักดิ์สิทธิ์ให้เป็นศาสนาคารสาธารณสมบัติคู่ แผ่นดินไทยบ้านพุทธเมืองสยามตราบนิรันดร์

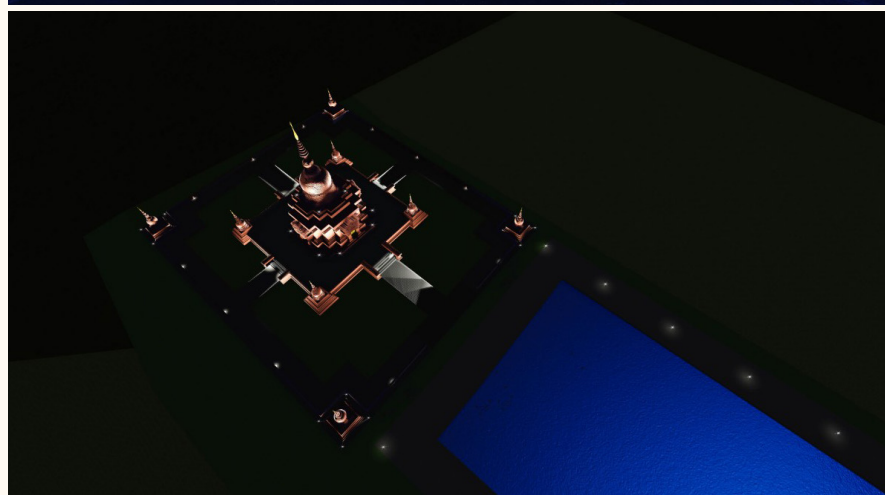

สถาปัตยกรรมแห่งพระธาตุดินแดง

จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดทางภาคอีสานที่มีพุทธสถาปัตยกรรมสำคัญประจำเมืองคือ พระธาตุนาดูน องค์พระธาตุเป็นศิลปสถาปัตยกรรมในยุคสมัยทวารวดี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่ ร้างสร้างชุมชนที่มีพระพุทธศาสนาประดิษฐานเป็นปฐมในดินแดนที่เรียกว่าประเทศไทยในปัจจุบัน โดยออกแบบก่อสร้างจากเค้ารูปทางศิลปกรรมสมัยทวารวดีเป็นสำคัญ ซึ่งศิลปกรรมสมัยทวารวดีนั้นจะแตกต่างจากสมัยปัจจุบัน โดยเน้นที่ลวดลายที่มีลักษณะเป็นพันธุ์พฤกษา ยังไม่เป็นยอดลายแหลม ๆ แบบกนกอย่างที่ปรากฏในสมัยหลัง

การสร้างพระธาตุหรือเจดีย์นั้น ถือเป็นบุญสถานแดนศักดิ์สิทธิ์ ดังคำที่ผู้
 รู้บันทึกว่า “ประเพณีการสร้างเจดีย์นี้ ถือเป็นความชาญฉลาดของบรรพบุรุษไทย
 ที่จะสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยสู่ลูกหลานชั่วกัลป์ เป็นมรดกตกทอดสืบเนื่อง
 ไปเป็นพัน ๆ ปี เจดีย์แสดงถึงความเป็นไทย เป็นปูชนียสถานเป็นมิ่งขวัญคู่บ้านคู่
 เมือง เป็นที่กราบไหว้บูชาของพุทธมามกะ บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธ
 ศาสนาและจิตใจของคนไทย”

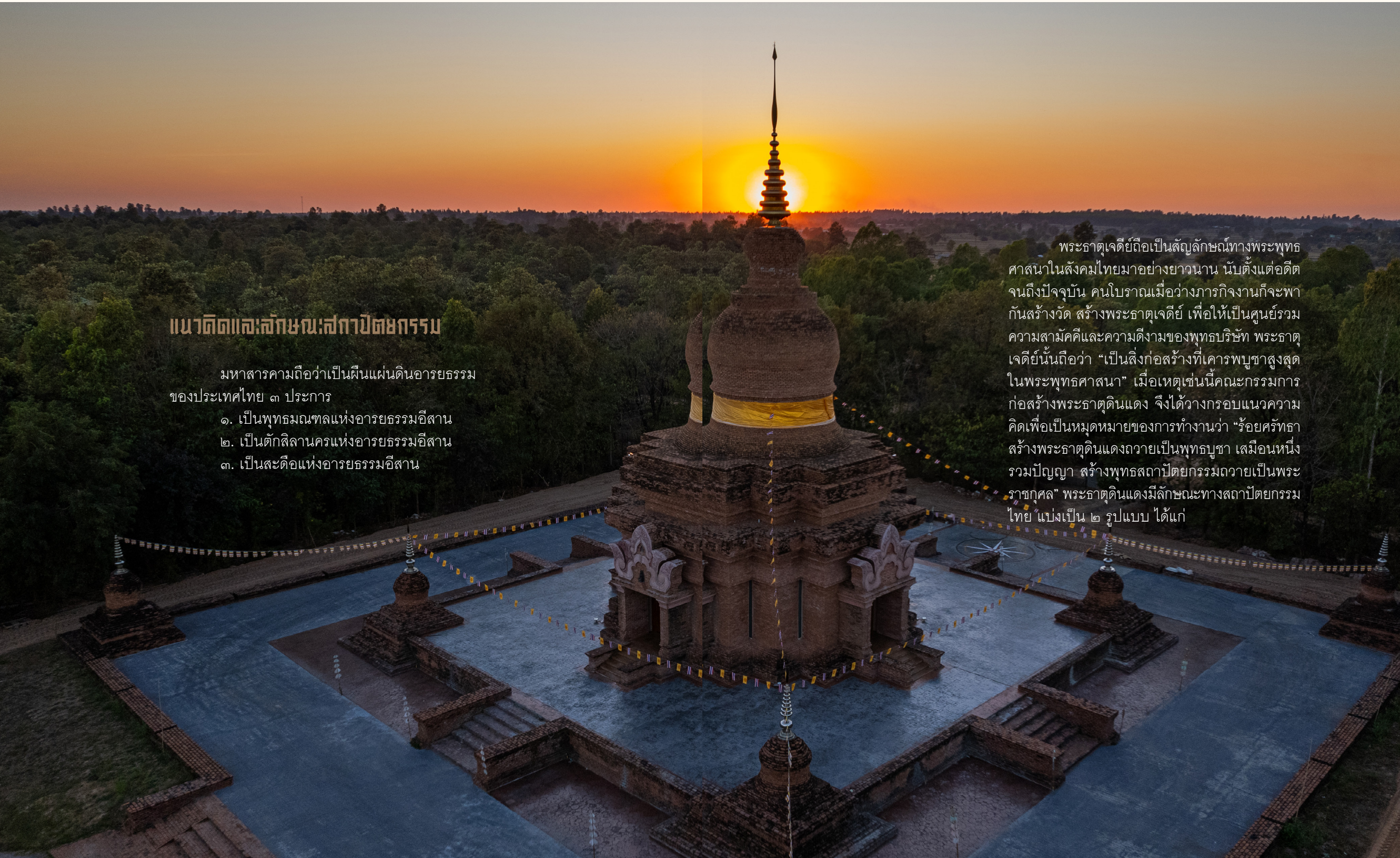

แนวคิดและลักษณะสถาปัตยกรรม

มหาสารคามถือว่าเป็นผืนแผ่นดินอารยธรรม
ของประเทศไทย ๓ ประการ

๑. เป็นพุทธมณฑลแห่งอารยธรรมอีสาน
๒. เป็นตักสิลานครแห่งอารยธรรมอีสาน
๓. เป็นสะดือแห่งอารยธรรมอีสาน

พระธาตุเจดีย์ถือเป็นสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนโบราณเมื่อว่างภารกิจงานก็จะพากันสร้างวัด สร้างพระธาตุเจดีย์ เพื่อให้เป็นศูนย์รวมความสามัคคีและความดีงามของพุทธบริษัท พระธาตุเจดีย์นั้นถือว่าเป็นสิ่งก่อสร้างที่เคารพบูชาสูงสุดในพระพุทธศาสนา” เมื่อเหตุเช่นนี้คณะกรรมการก่อสร้างพระธาตุดินแดง จึงได้วางกรอบแนวคิดเพื่อเป็นหมุดหมายของการทำงานว่า “ร้อยศรัทธาสร้างพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่งรวมปัญญา สร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชกุศล” พระธาตุดินแดงมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทย แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑. รูปแบบภายนอก

พระธาตุดินแดง มีลักษณะขนาดกว้าง ๕๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร สูง ๒๕ เมตร โดยนับความสูงจากพื้นลานประทักษิณจนถึงส่วนยอดสุดเมื่อน้ำค้าง นอกจากนั้นยังมีพระอรหันตเจดีย์บริวาร ๘ องค์ ๘ ทิศ ตั้งอยู่รายรอบทั้ง ๒ ชั้น องค์ประกอบของพระธาตุดินแดงประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ๑. ส่วนยอด มีเมื่อน้ำค้าง ปลียอด ปล้องไฉน ก้านฉัตร บัลลังก์ ๒. ส่วนกลาง มีองค์ระฆัง บัวปากระฆัง ชูดรองรับองค์ระฆัง และ ๓. ส่วนฐาน มีฐานเขียง ฐานบัวแปดเหลี่ยม เป็นต้น การก่อรอบนอกอาคารใช้อิฐโบราณคุณภาพอัดแน่นก่อไขว้ด้วยอิฐมอญอยุธยา การก่อสร้างฐานเจดีย์เป็นสี่เหลี่ยม พื้นที่ประทักษิณลักษณะย่อเก็จในตามคติเดิม มีระเบียงคด มีเวทिकाใช้กันขอบเขต นอกจากนั้นบริเวณยังมีซุ้มประตู ๔ ซุ้ม เป็นศิลปะปูนปั้นภาพนูนต่ำสัตว์มงคลในพระพุทธศาสนา เช่น ช้าง ม้า สิงห์ ลิง กวาง พญานาค นิลกาย เป็นต้น หน้าบันซุ้มประตูทางเข้าทั้ง ๔ ด้าน มีพระพุทธรูปมาหินศิลาปางสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ได้แก่ ปางประสูติ ปางตรัสรู้ ปางปฐมเทศนา และปางปรินิพพาน ซึ่งนายช่างท้องถิ่นชาวอินเดียแกะสลักด้วยหินทรายจากเมืองจุนาร์ แหล่งเดียวกับหินที่สร้างเสาศิลาแลงพระเจ้าอโศกมหาราช และมีพระพุทธรูปมาปางอัญญาสิริมาสถาน แกะสลักด้วยหินแกรนิตสีดำ อัญญาสิริมาจากมหาวิทยาลัยนาถันทา ประเทศอินเดีย อันเป็นสถานที่เกิดและสถานที่นิพพานของพระสารีบุตร อัศวราวกเบื่องชาวผู้เลิศด้วยปัญญา ประดิษฐานไว้เพื่อความ เป็นสิริมงคลอีกด้วย

๒. รูปแบบภายใน

บริเวณส่วนโถงกลางพระธาตุดินแดง ประกอบด้วยแท่นหินอ่อน รูปทรงสี่เหลี่ยมย่อมุม เทคนาก่อแท่น ปูด้วยหินอ่อนสีเขียวพรานกระต่าย ขนาดกว้าง ๒.๖๘ เมตร ยาว ๒.๖๘ เมตร สูง ๘๐ เซนติเมตร ข้างในแท่นหินอ่อนบรรจุพระกรุดินแดง ๓๘ ไห ๆ ละ ๕๐๐ องค์ มีองค์สถูปพระธาตุดินแดง หล่อทองเหลืองรมสีคราบสนิมเขียว (Green copper oxide) ขนาดสูง ๓.๒ เมตร กว้าง ๑.๕ เมตร ประดิษฐานเหนือแท่นหินอ่อน ซึ่งถือเป็นหัวใจของพระธาตุดินแดง องค์สถูปมีช่องประตูทั้ง ๔ ด้าน สำหรับประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจาก ๔ ประเทศ ได้แก่ ๑. ช่องประสูติ ด้านทิศเหนือประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากลุมพินีวัน สังเวชนียสถานทีประสูติ ประเทศเนปาล ๒. ช่องตรัสรู้ ด้านทิศตะวันออกประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศไทย ๓. ช่องปฐมเทศนา ด้านทิศใต้ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกา ๔. ช่องปรินิพพาน ด้านทิศตะวันตกประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุจากเมืองกุสินารา สังเวชนียสถานทีปรินิพพาน ประเทศอินเดีย และมีพอบพระธาตุขนาดจาลองสามารถถอดแยกได้เป็นสองส่วนบรรจุอยู่ข้างในอีกชั้น ซึ่งทำด้วยวัสดุทองเหลือง ขนาดสูง ๓.๕ นิ้ว สำหรับประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ (พระอัฐิธาตุ) และพระอรหันตธาตุ ๘ องค์ พร้อมด้วยพอบดินมวลดสารอันศักดิ์สิทธิ์ที่อัญญาสิริมาจากอัญญาสิริมาสถาน ประเทศอินเดีย เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้าสักการะบูชาทั้ง ๔ ทิศ ๔ ด้าน และผู้เข้ามากราบไหว้สามารถสวดมนต์ไหว้พระนั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนาได้ตามอัธยาศัย

พระธาตุดินแดง ๙ ยอด

พระธาตุดินแดง มีลักษณะเป็นเจดีย์ทรง ๙ ยอด หรือเรียกว่า ๑ ประธาน ๘ บริวาร ตั้งลดหลั่นลงมาตามลำดับตามภูมิสถาปัตยกรรมโบราณ กล่าวตามคำแปลของบทสวดคาถาพระอรหันต์ ๘ ทิศ ก็จะเรียงตามลำดับดังนี้

๑. พระพุทธเจ้า ทรงประทับนั่งอยู่ท่ามกลาง
๒. พระอัญญาโกณฑัญญะ อยู่ทางทิศบูรพา (ตะวันออก)
๓. พระมหากัสสปะ อยู่ทางทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)
๔. พระสารีบุตร อยู่ทางทิศทักษิณ (ใต้)
๕. พระอุบาลี อยู่ทางทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้)
๖. พระอานนท์ อยู่ทางทิศปัจฉิม (ตะวันตก)
๗. พระควัมปติ อยู่ทางทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)
๘. พระมหาโมคคัลลานะ อยู่ทางทิศอุดร (เหนือ)
๙. พระราหุล อยู่ทางทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)

องค์กลาง คือสัมพุทธเจดีย์ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และรายล้อมด้วยเจดีย์พระอรหันต์ ๘ องค์เป็นบริวาร โดยใช้ปรัชญาคติที่สร้างว่า **“พระพุทธเจ้าเป็นศูนย์กลางแห่งความดี พระอรหันต์เจดีย์เป็นบริวารแห่งความงาม”** และ “ธุรกิจจะรุ่งเรืองก็เพราะได้ผู้บริหารมีสติปัญญาที่เป็นยอดคน ชีวิตจะเปี่ยมสุขสันต์ก็เพราะได้บริวารผู้เป็นยอดเยี่ยม” โดยวัตถุประสงค์การก่อสร้างพระธาตุดินแดง ก็เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพ ผู้ทรงไว้ซึ่งความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ อนึ่งผู้ใดได้กราบไหว้บูชาสักการะอยู่เป็นประจำด้วยการน้อมระลึกถึงพระพุทธจริยาและอริยสาวกปฏิบัติเหล่านี้ จักได้รับความไพบูลย์แห่งความดี และจักมั่งมีความสุขด้วยการกราบไหว้พระรัตนตรัยอยู่ตลอดเช่นกัน

อานิสงส์การสร้างพระธาตุ

การสร้างพระธาตุดินแดง ถือว่าเป็นงานใหญ่มีนัยความสำคัญยิ่ง การดำเนินการต้องอาศัยกำลังความสามัคคีแห่งศรัทธาทูมภาคส่วน ร่วมลงขันกำลังศรัทธา กำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญา งานจึงจักสำเร็จลุล่วงด้วยดี อนึ่ง ทานบดีผู้สร้าง และผู้มีส่วนร่วมสร้างย่อมได้รับอานิสงส์ผลบุญในปัจจุบันชาติ กล่าวคือ “ได้หลอมรวมพลังไตรสამัคคี, ได้สร้างเจดีย์ถวายเป็นพุทธบูชา, ได้สะสมทุนบุญจรรยาแห่งชีวิต, ได้ทำกิจหน้าที่ของชาวพุทธ, ได้สร้างสิ่งบูชาสูงสุดถวายเป็นพระราชกุศล, ได้เป็นบันไดสู่มรรคผลนิพพาน”

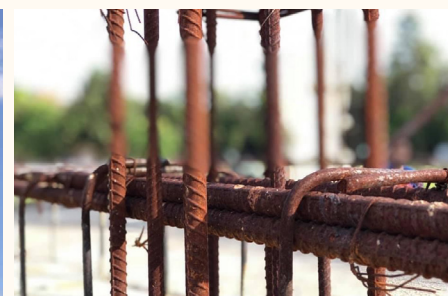
ส่วนในคัมภีร์ขุททกนิกาย อปทาน และคัมภีร์มังคลัตถปิณี บันทึกไว้ว่า ผู้สร้างพระธาตุเจดีย์หรือได้บูชาพระบรมสารีริกธาตุ ย่อมได้อานิสงส์ดังนี้ “เป็นที่รักของภรรยาหรือสามี, เป็นที่รักของทุกชาติไป, ภัยอันตรายใด ๆ, ไม่แผ้วพาน มียศบริวารพร้อมพรั่ง, เป็นที่รักของเทวดาและมนุษย์, ผิวพรรณผุดผ่องดังทองคำ, เป็นผู้นำของมวลชน, กุศลผลให้เกิดเป็นพระราชชา, จักบรรลุอุภยัญญาทั้งหก, ปิดประตูนรกโลกกันต์, ประตูลิขิตทุกชั้นเปิด, บังเกิดเป็นจอมเทวดา, สมความปรารถนาทุกประการ”

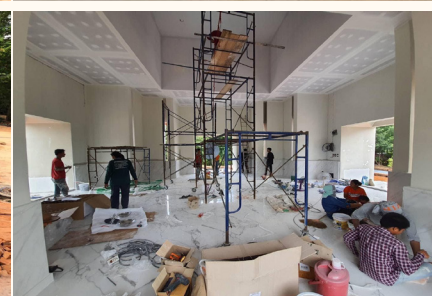
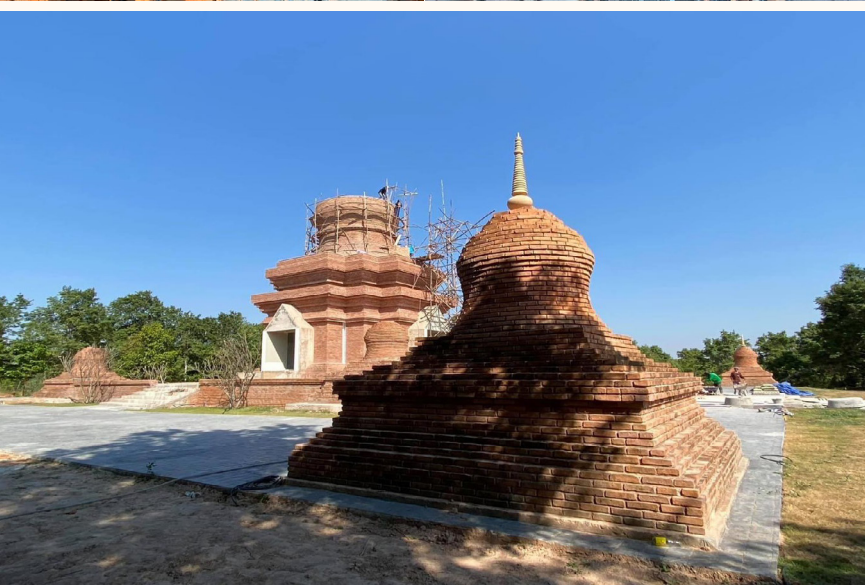
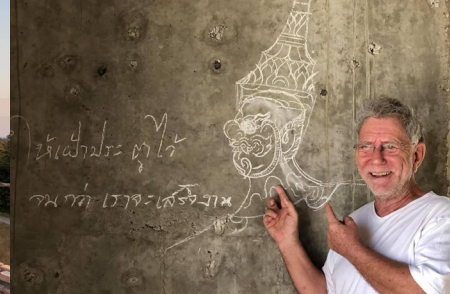

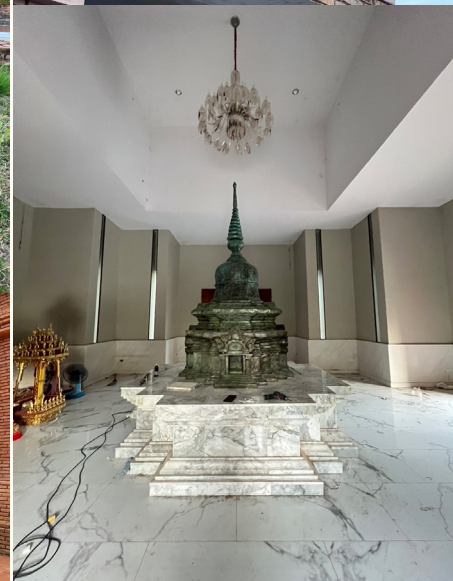
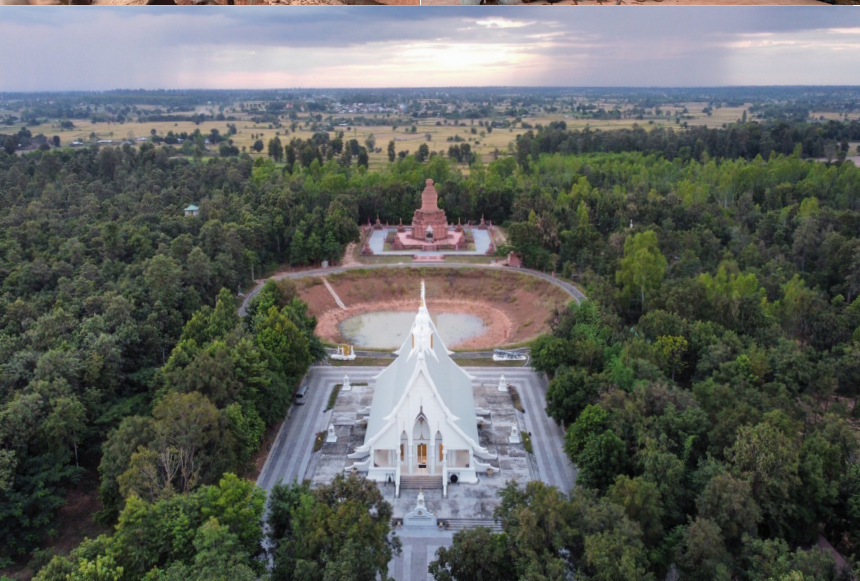
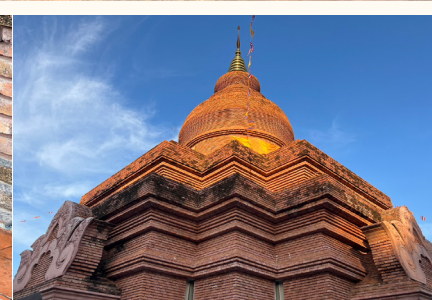
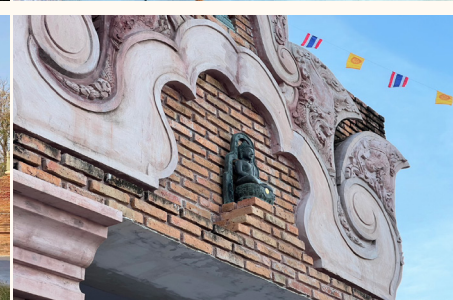
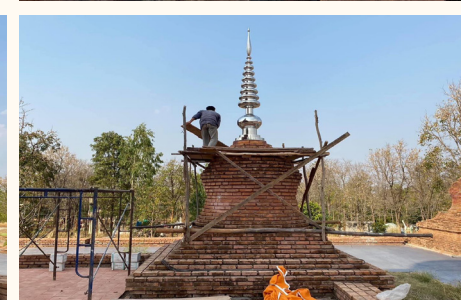
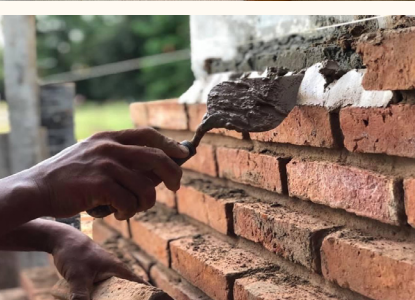

ประโยชน์ของพระธาตุดินแดง

เป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่อัญเชิญมาจาก ๔ ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินเดีย ประเทศเนปาล ประเทศศรีลังกา และประเทศไทย, เป็นพุทธอนุสาวรีย์สถานอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวพุทธไทยที่สร้างขึ้นเนื่องในโอกาส การสถาปนาครบรอบ ๑๕๐ ปีมหาสารคาม, เป็นอนุสาวรีย์แห่งเฉลิมฉลองพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปีในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙, เป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิร เกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐, เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเจริญจิตภาวนาในวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมอันสำคัญอีกแห่งหนึ่ง ของภาคอีสาน

ภาค : ๕ ว่าด้วยเหตุการณ์สำคัญ

ศรัทธาที่ตั้งมั่น ตีอ ฐานสถาปัตยกรรมที่สำเร็จ

สืบเนื่องจากมหามงคลโอกาสฉลองครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาเมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘) และในมหามงคลสมัยเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี แห่งการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙) คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน ร่วมกับคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง พร้อมด้วยพุทธบริษัทผู้ศรัทธาในพระรัตนตรัย มีมติศรัทธาจัดสร้างพระธาตุดินแดง ลักษณะสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ ขนาดกว้าง ๕๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร สูง ๒๕ เมตร เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา และน้อมถวายเป็นพระราชกุศล ร่วมฉลองในมหามงคลดังกล่าว การสร้างพระธาตุดินแดงถือว่าเป็นงานใหญ่มีนัยความสำคัญยิ่ง การดำเนินการต้องอาศัยกำลังความสามัคคีแห่งความศรัทธาทุกภาคส่วน ร่วมกันช่วยกันลงขันกำลังศรัทธา กำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญา งานจึงจักสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งการก่อสร้างได้ดำเนินไปตามลำดับ พอสรุปภาพรวมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันได้ ดังนี้

ก้าวที่ ๓ วางศิลาฤกษ์

วันเสาร์ที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ (ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะแม) เวลา ๐๙.๕๙ น. ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างพระธาตุดินแดง โดยมี พระเทพเมธี (สมเกียรติ โกวิท ป.ธ.๙) เจ้าคณะภาค ๙ วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร เป็นประธานวางศิลาฤกษ์ และพระเทพสิทธิศาสตร์ (น้อย ญาณวฑฺฒโต) เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เป็นประธานเจริญชัยมงคลคาถา

พร้อมด้วยคณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย ท่านอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา เป็นประธานฝ่ายฆราวาส พร้อมด้วยคณะอุบาสกอุบาสิกา ข้าราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะครู นักเรียน พ่อค้า ประชาชน และพุทธศาสนิกชนร่วมบุญพิธีอย่างพร้อมเพรียง นับเป็นประวัติศาสตร์การเริ่มต้นสร้างพระธาตุดินแดงในมหามงคลโอกาสครั้งนี้ ด้วยเจตนาปณิธานว่า “ร้อยศรัทธาสร้างพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่ง รวมนิเวศน์สร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชกุศล”

ก้าวที่ ๒ นมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล อินเดีย-เนปาล

วันที่ ๒๖ มกราคม-๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระมหาอ้าย ธีรปัญญา พระมหาสุทธิชัย มั่นตโย พร้อมด้วยคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงและคณะญาติธรรมผู้แสวงบุญชาวไทย จำนวน ๓๓ คน นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา เดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ณ ประเทศอินเดีย-เนปาล การเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถานครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑. เพื่อทำหน้าที่ชาวพุทธสักครั้งหนึ่งในชีวิต ได้มีโอกาสกราบไหว้บูชาสักการะพุทธสถานในสถานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าโดยตรง และนับเป็นครั้งที่ ๗ ของอาจารย์รุ่งปัญญา ๒. เพื่อกราบไหว้อริษฐานจิต ณ สถูปพระสารีบุตรที่มหาวิทยาลัยนาลันทา อันเป็นสถานที่เกิด สถานที่นิพพานของพระสารีบุตร พระอรหันต์เจ้าผู้เป็นแรงบันดาลใจในการเกิดขึ้นของพระธาตุดินแดง ให้การก่อสร้างบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ทุกประการ และ ๓. เพื่อนำพาคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงตลอดถึงญาติธรรมกัลยาณมิตรผู้มีบุญสัมพันธ์กัน ไปนมัสการอริษฐานจิตสร้างพระธาตุดินแดง ณ สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล เป็นการสร้างพลังศรัทธา-พลังปัญญา มั่นในพระรัตนตรัยด้วยอัปมาทธรรม ตามพุทธประสงค์ในมหาปริณิพพานสูตรว่า

“ดูกรอานนท์ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา จักมาด้วยความเชื่อว่า พระตถาคตประสูติในที่นี้ก็ดี พระตถาคตตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่นี้ก็ดี พระตถาคตทรงยังอนุตรธรรมจักรให้เป็นไปในที่นี้ก็ดี พระตถาคตเสด็จปรินิพพานแล้วด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุในที่นี้ก็ดี ก็ชนเหล่าใดเหล่าหนึ่ง เทียวจาริกไปยังเจดีย์ มีจิตเลื่อมใสแล้ว จักทำกาลละลง ชนเหล่านั้นทั้งหมดเบื้องหน้า แต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ฯ”

ก้าวที่ ๓ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกา

วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ (ตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ ปีวอก) เวลา ๑๑.๐๒ น. พระมหานายก พระทิพโอบุเวรา ศรี สิทธิธัตตะ สุขุมังคละ มหานายกเถโร ได้ประทานอนุญาตให้คณะเจ้าฝั้ว และประธานพระบรมสารีริกธาตุ แก่คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ณ ตำบลที่ประทับวัดบุปผาราม หรือ วัดมัลลวัตตะ นครแคนดี้ ประเทศศรีลังกา ซึ่งเป็นที่ประทับของพระมหานายก คณะสงฆ์ภิกษุสงฆ์สามวงศ์ คณะมัลลวัตตะ อยู่ตรงกันข้ามกับวัดพระเชี้ยวแก้ว เมืองแคนดี้ ประเทศศรีลังกา

โดยมี พระมหาอ้าย ธีรปัญญา โภจนาธิการ พระมหาสุทนต์ มันทไชย อาจารย์ รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา เป็นหัวหน้าคณะ พร้อมด้วยคณะกรรมการและคณะ ผู้แสวงบุญชาวไทย จำนวน ๔๙ คน โดยมี พระอาจารย์ปิยรัตน์ พระภิกษุชาว ศรีลังกา กับคุณสุดาวรรณ เตชะไกรศรี เป็นผู้ประสานศาสนกิจในการเข้าเฝ้าทั้งนี้ ก็เพื่ออัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐาน ณ พระธาตุดินแดง วัดป่าธรรม อุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม เนื่องในมหามงคลโอกาส ครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาจังหวัดมหาสารคาม และฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๗๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ นับ เป็นสิริมงคลอย่างสูงสุด

หลังจากเดินทางถึงประเทศไทย คณะกรรมการได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานเป็นการชั่วคราวภายในอุโบสถวัดนาคปรก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยมีพระเดชพระคุณพระกิตติโสภณวิเทศ (เศรษฐกิจ สมมาหิโต) เจ้าอาวาสวัดนาคปรก พร้อมด้วยคณะสงฆ์ได้เจริญชัยมงคลคาถา ถวายเครื่องบูชาสักการะ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนกราบไหว้พระขอพรเพื่อความ เป็นสิริมงคลในชีวิต ช่วงเทศกาลวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา ปีพุทธศักราช ๒๕๕๙

ก้าวันที่ ๔ ตอกเสาเข็มในวันอาสาฬหบูชา

วันอังคารที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๙ (ตรงกับวันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีวอก) เวลา ๐๙.๑๐ น. ถือฤกษ์เบิกยามตอกเสาเข็มเริ่มก่อสร้าง เนื่องในวันอาสาฬหบูชา ซึ่งเป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี พระรัตนตรัยครบองค์สามบริบูรณ์ครั้งแรกในโลก คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี

ปรารภวันสำคัญเช่นนี้ คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง คณะอุบาสกอุบาสิกา ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชน ลงขันกันตอกเสาเข็มเป็นปฐมมงคล โดยตอกเสาเข็มรับฐานพระธาตุ จำนวน ๑๐๘ ต้น เท่ากับพุทธคุณ ๕๖ ธรรมคุณ ๓๘ สังฆคุณ ๑๔ ตอกเสาเอกรับตัวอาคาร จำนวน ๔ ต้นเท่ากับอริยสัจ ๔ ณ บริเวณก่อสร้างพระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

บรรยากาศเต็มไปด้วยพลังศรัทธาอันบริสุทธิ์ มีลมพัดผ่านเบาสบาย เสียงสาธยายบทพระธรรมจักรก้องกังวาล พระสงฆ์สามเณร คณะเจ้าภาพ สาธุชน ผู้เฒ่าผู้แก่ร่วมกันเดินเท้าเปล่า ย่ำดินลูยโคลนดินแดง จูงมือถือแขนประคองกันและกัน ตั้งจิตอธิษฐาน ลงขันแรงกายร่วมบุญแรงใจตอกไม้มงคลประหนึ่งว่า “ขอให้การก่อสร้างพระธาตุดินแดง จงสำเร็จสาธุทธีโดยพลันเทอญ” กาลสำคัญครั้งหนึ่งที่ทุกคนมีโอกาสสร้างสิ่งมหัศจรรย์แห่งเจดีย์ “สร้างเก่าให้ดูใหม่...นับพันปี” จึงเริ่มปรากฏในวันนี้แล

ก้าวที่ ๕ ทอดปฐมกฐินสามัคคี ปี ๒๕๕๙

วันอาทิตย์ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ (ตรงกับวันแรม ๗ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอก) เวลา ๑๐.๐๙ น.เนื่องในวันปิยมหาราช คณะกรรมการได้นำอัญเชิญจิวรมาทอดถวายแก่พระสงฆ์จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม โดยหลอมรวมคณะสายธารญาติธรรม “แม่น้ำแห่งศรัทธา ๙ สาย” หลอมรวมเป็น “หนึ่งกองกฐินสามัคคี” ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา และคุณสมชัย-คุณธรรญา สันติภราดรกุล, สายที่ ๒ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี และนายคุณเอก ตันตเกษม-คุณวรัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๓ คุณไชยชัย คุณวาสิ, สายที่ ๔ คุณสิริพิชญ์ เตชะไกรศรี-คุณเสาวภาคย์ ฌนอมศักดิ์กุล-น.สพ.ธนวัฒน์ วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๕ คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๖ กลุ่มนางพญาและญาติธรรม โดย คุณเสริมศรี ธีระดากร, สายที่ ๗ คุณกรกช โรจนะโชติกุล และครอบครัว, สายที่ ๘ คุณธัญญ์ อิมสุขสมวงษ์ และคุณศรัณย์ อุตตะมัง, และสายที่ ๙ คุณอนุชา-คุณชนิสร โชคคุณานันทกุล ในการทอดกฐินสามัคคีครั้งนี้ ได้รับความเมตตาจากคุณสุเมธ-คุณยุพา เตชะไกรศรี รับเป็นประธานอุปถัมภ์กิตติมศักดิ์

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น ๕,๗๗๕,๘๐๙.๒๕ บาท (ห้าล้านเจ็ดแสนเจ็ดหมื่นห้าพันแปดร้อยเก้าบาท ยี่สิบห้าสตางค์) หลังพิธีทอดกฐิน คณะกรรมการได้ร่วมแรงกาย ร่วมแรงใจกัน ช่วยกันเทปูนเสาเอกอาคารพระธาตุดินแดง และเทปูนเสาเอกพระอรหันตเจดีย์บริวาร ๘ องค์ ด้วยความอิมบุญ อิมสุข ปลื้มใจในมหากุศลครั้งนี้

ก้าวที่ ๖ บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระบรมศพ

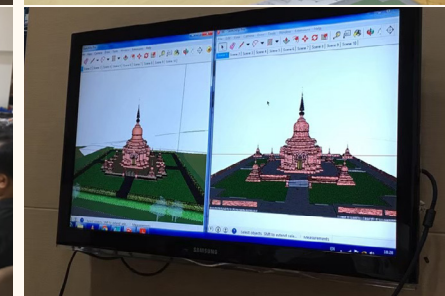
ที่สุดแห่งกาลครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๐๐ น. (ตรงกับวันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอก) คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน จัดพิธีสวดพระอภิธรรมอุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ ภายในอุโบสถพุทธชยันตีวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมี คณะผู้จัดละคร ดารา นักแสดง นักร้อง นำโดย แม่มี่ พิศมัย วิไลศักดิ์ ศิลปินแห่งชาติ แม่ก้อย ทาริกา ธิดาทิตย์ สุเชาว์ พงษ์วีไล แม่โย ทศน์วรรณ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา แหม่ม จินตรา สุขพัฒน์ พลัฏฐ์ กุลจิตติเศรษฐ์ และคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตังธนาปัญญา ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันทเกษม พร้อมด้วย คณะอุบาสกอุบาสิกาวัดป่าธรรมอุทยาน ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ เพื่อน้อมถวายอาลัย ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

วันเสาร์ที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๔ ปีกะกา) เวลา ๑๗.๐๐ น. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ส่วนราชการ และเอกชน โดยคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมราชวัง กรุงเทพมหานคร

ก้าวที่ ๗ บางสร้างเขาดาวพลี และประชุมใหญ่

วันอังคารที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ ปีระกา) เวลา ๑๐.๐๙ น. เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชาปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ได้ทำพิธีบวงสรวงเทวดาพลี ขอขมาเจ้าที่ เจ้าป่าตามคติประเพณีไทย ณ บริเวณพื้นที่งานก่อสร้างทั้ง ๓ จุด ได้แก่ งานก่อสร้างพระธาตุดินแดง งานก่อสร้างสระมุจลินท์สิงหนคราช และงานตั้งเสาศิลาหินพระเจ้าอโศกมหาราช เพื่อให้งานก่อสร้างสำเร็จลุล่วงด้วยดี จากนั้นถวายภัตตาหารเพล รับประทานอาหารกลางวัน และประชุมใหญ่เพื่อปิดงานระยะที่ ๑ ตามงบประมาณ และนัดวันทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อหาทุนทรัพย์ก่อสร้างพระธาตุดินแดง ระยะที่ ๒ ในวันอาสาฬหบูชาที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐ ก่อนเข้าพรรษาภาคต่อไป

ก้ำกัที่ ๔ ทอดผ้าป่าสามัคคี ปี ๒๕๖๐

วันเสาร์ที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐ (ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีระกา) เวลา ๐๙.๒๙ น. เนื่องในวันอาสาฬหบูชา ปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะกรรมการได้จัดทอดผ้าป่าสามัคคี เพื่อสร้างพระธาตุติณแดงและเจดีย์พระอรหันต์ ๘ ทิศ ระยะที่ ๒ ตามแนวความคิดว่า “สร้าง ๑ พระธาตุติณแดงน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ได้กำไรบุญมหาศาลเป็นเจดีย์พระอรหันต์ ๘ ทิศ เลิศยิ่งด้วยมงคลชีวิต” โดยแบ่งสายบุญ ๙ สาย ๆ ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่

๑. สัมมาสัมพุทธเจดีย์ พระพุทธเจ้า พระบรมครูผู้เป็นศูนย์กลางแห่งความดีทั้งปวง เจ้าภาพโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา และศิษยานุศิษย์

๒. เจดีย์พระมหาโมคคัลลานะ พระเถระผู้เลิศในทางผู้มีฤทธิ์ ประจำทิศเหนือ เจ้าภาพโดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร และครอบครัว

๓. เจดีย์พระสารีบุตร พระเถระผู้เลิศในทางผู้มีปัญญา ประจำทิศใต้ เจ้าภาพโดย พระมหาอ้าย ธีรปัญญา และคุณณรงค์-คุณกมลลักษณ์ อรวัฒนศรีกุล พร้อมด้วยญาติธรรมสายบุญพุทธภูมิ

๔. เจดีย์พระอัญญาโกณฑัญญะ พระเถระผู้เลิศในทางรัตตัญญู ประจำทิศตะวันออก เจ้าภาพโดย อาจารย์ณัฐสมล ธนกุลรังษฤษฎี

๕. เจดีย์พระอานนท์ พระเถระผู้เลิศในทางผู้เป็นพหูสูต ผู้มีสติ ผู้มีคติ ผู้มีความเพียร เป็นพุทธอุปัฏฐาก ประจำทิศตะวันตก เจ้าภาพโดย โครงการเดอะเคปเลอร์ และกิลิตเตอร์ บางป่อ

๖. เจดีย์พระราหุล พระเถระผู้เลิศในทางผู้ใคร่ในการศึกษา ประจำทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เจ้าภาพโดย คุณธัญญชัฐ อิมสุขสมวงษ์

๗. เจดีย์พระอุบาลี พระเถระผู้เลิศในทางผู้ทรงพระวินัย ประจำทิศตะวันตกเฉียงใต้ เจ้าภาพโดย คุณกรกช โรจนะโชติกุล และครอบครัว

๘. เจดีย์พระมหากัสสปะ พระเถระผู้เลิศในทางผู้ทรงรุดงค์ ประจำทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เจ้าภาพโดย น.สพ.ธนวิสต์ วิบูลย์อุทัย และคุณเสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล

๙. เจดีย์พระควัมปติ พระเถระผู้ยิ่งใหญ่ด้วยฤทธิ์ห้ามภัยพิบัติ ประจำทิศตะวันออกเฉียงใต้ เจ้าภาพโดย คุณศรัณย์ อุตตะมัง และครอบครัว

ในสามัคคีทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นบริวารเพื่อสร้างพระธาตุติณแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น ๔,๕๙๑,๘๒๙ บาท (สี่ล้านห้าแสนเก้าหมื่นหนึ่งพันแปดร้อยยี่สิบเก้าบาทถ้วน) หลังเสร็จพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี คณะกรรมการได้แห่ผ้าทองห่มองค์พระธาตุติณแดง ปักธงธรรม และจุดเทียนพรรษา ณ พื้นที่หน้างานก่อสร้างพระธาตุติณแดงและเจดีย์พระอรหันต์ ๘ ทิศ เพื่อเป็นขวัญกำลังศรัทธาและเปิดแสงสว่างให้งานก่อสร้างพระธาตุติณแดงสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ก้าวที่ ๙ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุศรีสังกาสู่วัดป่าธรรมอุทยาน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๑ (ตรงกับวันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปีจอ) เวลา ๐๙.๓๐ น. คณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์ รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกาสู่วัดป่าธรรมอุทยาน เพื่อประดิษฐานเป็นการชั่วคราวภายในอุโบสถพุทธชัยันติ โดยมี คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน อุบาสกอุบาสิกา คณาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ร่วมถวายเครื่องสักการะบูชา กราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุด้วยความอิมสุขในบุญสำคัญครั้งนี้ หลังจากนั้นคณะกรรมการและพุทธศาสนิกชนได้ร่วมกันถวายเทียนพรรษา ผ้าอาบน้ำฝน ทอดผ้าป่า บำรุงอาราม และปวารณาต่อคณะสงฆ์เพื่อจ้องเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี ปีพุทธศักราช ๒๕๖๑ ในวันอาทิตย์ที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามศรัทธา ประสงค์ต่อไป

ทำวันที่ ๓๐ ขอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๓

วันอาทิตย์ที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ (ตรงกับวันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีจอ) เวลา ๑๐.๐๙ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้น้อมนำผ้ากฐินจิ๋วมาทอดถวายแด่พระสงฆ์จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๒ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา พร้อมด้วยกัลยาณมิตร, สายที่ ๒ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี, นายคุณเอก ตันทเกษม-คุณวรัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๓ คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร และบริษัท ช.รุ่งแสง โลโก้ตั้ง จำกัด, สายที่ ๔ คุณศุภกร-คุณสิริพิชญ์ เตชะไกรศรี, สายที่ ๕ คุณธัญญ์รัฐ อิมสุขสมวงษ์ และบริษัท พรีเมียร์ อิมเมจ จำกัด, สายที่ ๖ คุณเสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล-น.สพ. ธนวิมล วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๗ คุณโชคชัย คุณวาสี และบริษัท ไตโยต้าแก่นนคร จำกัด, สายที่ ๘ คุณจิตติมา ข้ำสายทอง และบริษัทจำกัด เดอะเบสท์ บั๊ดดี ๑๙, สายที่ ๙ คุณประสาน อัครรุ่งเรืองชัย และครอบครัว, สายที่ ๑๐ คุณศิริศักดิ์ วรฐิติ และบริษัท เอโอเอ็น อะคริลิคแอนดีไซน์ จำกัด, สายที่ ๑๑ คุณขจรศักดิ์-คุณพรอมพร เหลืองหิรัญ และบริษัท ออมนิแคร์ จำกัด และ สายที่ ๑๒ คุณวัชรระ-คุณสิริขวัญ สีสลาขจรจิต และห้างหุ้นส่วนจำกัด วัชรระ อิเล็กทริก

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกุฐินบรือารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น ๒,๕๘๙,๕๖๒.๒๕ บาท (สองล้านห้าแสนแปดหมื่นเก้าพัน ห้าร้อยหกสิบสองบาท ยี่สิบห้าสตางค์) หลังทอดกุฐินสามัคคีเสร็จแล้ว น.สพ.ธนวัฒน์ วิบูลย์อุทัย-ดร.เสาวภาคย์ ฌนอมศักดิ์กุล ได้ถวายรถกอล์ฟ ๑ คัน เพื่อให้พระสงฆ์ใช้สอยภายในอาราม จากนั้นคณะกรรมการได้อัญเชิญยอดองค์พระอรหันตเจดีย์ ๑ ยอดขึ้นประดิษฐานด้านทิศตะวันออกเป็นสวัสดิกุศ และร่วมกันห่มผ้าทองถวายเป็นพระธาตุดินแดงเป็นปฐมมงคลอีกด้วย

อนึ่ง ในช่วงเช้าพรชกาลปี ๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ (ตรงกับวันแรม ๗ ค่ำ เดือน ๙ ปีจอ) ดร.เสาวภาคย์ ฌนอมศักดิ์กุล และ น.สพ.ธนวัฒน์ วิบูลย์อุทัย ได้กราบนิมนต์คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน จำนวน ๓ รูปไปเจริญพระพุทธมนต์เนื่องในโอกาสทำบุญเปิดโครงการ Kiever ณ หมู่บ้านเลค นครา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น จากนั้นได้ประชุมคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารืองานก่อสร้างพระธาตุดินแดงเป็นวาระพิเศษ

ก้าวที่ ๓๓ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๒

วันเสาร์ที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตรงกับแรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีกุน) เวลา ๐๙.๑๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้นำอัญเชิญจิวรมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษาตลอดไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๑ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เอ็มส์ที พรอพเพอร์ตี้ จำกัด โดย น.สพ.ธนวัฒน์ วัฒนชัย-ดร.เสาวภาคย์ วัฒนชัยกุล, สายที่ ๓ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๔ บริษัท ริโก้ (ประเทศไทย) โดย คุณจุเลียน จุลนันท์ ไพร์เอ็ด, สายที่ ๕ บริษัท ช.รุ่งแสง ไลดิง จำกัด โดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๖ คุณอธิวัฒน์-คุณธิดิภาญจน์ ชัยประสพวงศ์, สายที่ ๗ สหกรณ์แท็กซี่จตุรมิตร จำกัด โดย คุณสุนทร บุญเกิด และคุณอุไรวรรณ ภูนาแร่, สายที่ ๘ คุณอนิรุทธ์ ศิลาพรประเสริฐ-คุณมนัสนันท์ คณนานุกุลชัย, สายที่ ๙ บริษัท เพชรเด็นท์ เบเกอร์ จำกัด (มหาชน) ชนมบังฟาร์มเฮ้าส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๑๐ บริษัท ไทยแมคเทค จำกัด โดย คุณปัญญา-คุณศศิธร ปันอุดม, และสายที่ ๑๑ โครงการปลูกต้นกล้าในนาบุญวัดป่าธรรมอุทยาน

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น ๑,๕๘๐,๕๑๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนแปดหมื่นห้าร้อยสิบบาทถ้วน) หลังเสร็จทอดกฐินจิวรแล้ว ได้อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง ถวายภัตตาหารเพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการสร้างพระธาตุดินแดงตามงบประมาณเป็นวาระพิเศษ

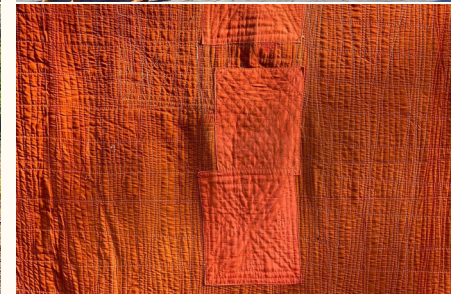

ก้าวที่ ๑๒ พุทธภิเษกพระกรุดินแดง ๘๘,๐๐๐ องค์

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๒ (ตรงกับวันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีกุน) ครั้งที่ ๑ พระอรหันต์จำนวน ๑๐๘ รูปในโครงการพระธรรมยาตรา “ตามรอยบาทพระศาสดาแดนพุทธภูมิ อินเดีย-เนปาล” รุ่นที่ ๗ นำโดย พระอาจารย์ ประวิติ ปวดีโต นำกองทัพนครธรรมสงฆ์ผู้มาจากทิศทั้งสี่ เดินธุดงค์เตรียมความพร้อมก่อนไปพุทธภูมิอินเดีย-เนปาล ได้เมตตาเข้าพัก ปักกลด บำเพ็ญวัตร ปฏิบัติธรรม กรวดน้ำแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ เวียนประทักษิณ และเข้ากราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุ พร้อมทั้งเจริญพระพุทธมนต์บทพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตรภายในพระธาตุดินแดง เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

กาลต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓-๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ (ตรงกับแรม ๑๓-๑๔ ค่ำ เดือน ๑ ปีชวด) ครั้งที่ ๒ พระอรหันต์จำนวน ๕๐ รูปในโครงการพระธรรมยาตรา “ตามรอยบาทพระศาสดาแดนพุทธภูมิ อินเดีย-เนปาล” รุ่นที่ ๘ นำโดย พระอาจารย์ประวิติ ปวดีโต นำกองทัพนครธรรมสงฆ์ผู้มาจากทิศทั้งสี่ เดินธุดงค์เตรียมความพร้อมก่อนไปพุทธภูมิอินเดีย-เนปาล ได้เมตตาเข้าพัก ปักกลด บำเพ็ญวัตร ปฏิบัติธรรม กรวดน้ำแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ ในมงคลโอกาสนี้ มวลหมู่พระอรหันต์ร่วมพลังสมาธิจิต พุทธภิเษกพระกรุเนื้อผงพระธาตุดินแดง จำนวน ๑๖๘ ไท ๆ ละ ๕๐๐ องค์ รวมทั้งสิ้น ๘๔,๐๐๐ องค์ จัดสร้างเป็นพุทธบูชา โดยคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง พระกรุดินแดงมีลักษณะเป็นพระพิมพ์เนื้อผงจันทร์ลอยผสมมวลสารว่าน ๑๐๘ รูปวงกลมธรรมจักรและดอกบัว ขนาด ๓ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นพระพุทธรูปประธานและด้านหลังเป็นพระธาตุดินแดง พิธีพุทธภิเษกก็เพื่อความเข้มขลังในพลังมวลสารอันศักดิ์สิทธิ์ มอบเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมทำบุญสร้าง และบรรจุเป็นพระกรุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา “พระกรุดินแดงนี้มีอานุภาพมาก ผู้ใดมีไว้จะทำการใด จักมีความสำเร็จผลตามความปรารถนาทุกประการ” ตามคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทไทย ณ ภายอุโบสถพุทธชยันตี วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ก้าวที่ ๓๓ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๓

วันอาทิตย์ที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ (ตรงกับวันแรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด) เวลา ๐๙.๑๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้นำอมน้ำผักกฐินจิ๋วมาทอดถวายแด่พระสงฆ์จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๐ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา พร้อมด้วยครอบครัว และ กัลยาณมิตร, สายที่ ๒ บริษัท เอ็มสดี พรอพเพอร์ตี้ จำกัด โดย ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล-น.สพ.ธนวิมล วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๓ คุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา ศิริชาติวาปี, นายคุณเอก ตันทเกษม-คุณวรัญญา ศิริชาติวาปี, สายที่ ๔ บริษัท ทีพีซี คอนกรีตอัดแรง จำกัด โดย คุณอุทัย บุญสมจิตร, สายที่ ๕ บริษัท ซีออนเคมีคอล (เอเชีย) จำกัด โดย คุณศรณีย์ อุตตะมัง, สายที่ ๖ บริษัท ไตโยต้า แก่นนคร จำกัด โดย คุณโชคชัย คุณวาลี, สายที่ ๗ บริษัท เจ อาร์ เซิร์ฟ จำกัด โดย คุณจิรัฐ ศรีหทัยเลิศ, สายที่ ๘ บริษัท ช.รุ่งแสง โลหะตึง จำกัด โดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๙ บริษัท ไทยแมคเทค จำกัด, บริษัท พีเอส เมทัลเวิร์ค จำกัด โดย คุณปัญญา-คุณพิรญา ปั้นอุดม, และสายที่ ๑๐ บริษัท ริโก้ (ประเทศไทย) จำกัด โดย คุณจุเลียน จุลนันท์ ไพโรเอ็ด

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง สรุยอดเงินทั้งสิ้น ๒,๕๘๗,๑๕๓.๙๙ บาท (สองล้านห้าแสนแปดหมื่นเจ็ดพันหนึ่งร้อยห้าสิบบสามบาทเก้าสิบบเก้าสตางค์) หลังเสร็จทอดกฐินจิ๋วแล้ว ได้อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง ประดิษฐานบุษบกไม้ติดตั้งยอดสแตนเลส ๒ ยอด บรรจุพระกรุดินแดง ๘๔,๐๐๐ องค์ ถวายภัตตาหารเพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุม ปรีกษา หรือ วางแผนการสร้างพระธาตุดินแดงตามงบประมาณเป็นวาระพิเศษ

ก้าวันที่ ๑๔ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๔

วันอาทิตย์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ (ตรงกับวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีฉลู) เวลา ๐๙.๐๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้นำอ้อมนำผ้ากฐินจีวรมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่าฬ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๕ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ คณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เพอร์ซิเดนท์ เบเกอร์ จำกัด (มหาชน) ขนบปังฟาร์ม เฮาส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๓ บริษัท ไทยแมคเทค โดย คุณปัญญา - คุณพิรญา ปันอุดม, สายที่ ๔ บริษัท เจ อาร์ เซิร์ฟ โดย คุณจิรัฐ ศรีหทัยเลิศ, สายที่ ๕ บริษัท The Best Buddy 19 และ BBD Insurance Broker โดย คุณจิตติมา ขำสายทอง

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น ๑,๒๔๖,๙๖๓.๖๙ บาท (หนึ่งล้านสองแสนสี่หมื่นหกพันเก้าร้อยหกสิบสามบาท หกสิบเก้าสตางค์) ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ การก่อสร้างพระธาตุดินแดงได้หยุดพัก ๑ ปีสาเหตุจากสถานการณ์โควิด-19 หลังเสร็จทอดกฐินจีวรแล้ว ได้อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง ยกยอดฉัตรสแตนเลสชุบทองขึ้นประดิษฐานองค์พระอรหันต์เจดีย์ ๘ องค์ ๘ ทิศ จากนั้นถวายภัตตาหารเพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุม ปรีक्षा ทารือ วางแผนการสร้างพระธาตุดินแดงตามงบประมาณเป็นวาระพิเศษอีกด้วย

ก้าวันที่ ๑๕ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๕

วันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ (ตรงกับวัน ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีชวด) เวลา ๑๐.๐๙ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้น้อมนำผ้ากฐินจิ๋วมาทอดถวายแด่พระสงฆ์จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่าฬ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๑๐ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ คณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เอ็มสท์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด โดย ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล-น.สพ.ธนวิมล วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๓ บริษัท เพชรซิเมนต์ เบเกอร์รี่ (มหาชน) ขนบั้งฟาร์มแฮตส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๔ บริษัท ซีโอออนเคมีคอล (เอเชีย) จำกัด โดย คุณศรัณย์ อุตตะมัง, สายที่ ๕ บริษัท ไทยแมคเทค จำกัด, บริษัท พีเอส เมทัลเวิร์ค จำกัด โดย คุณปัญญา-คุณพิรญา ปั้นอุดม, สายที่ ๖ บริษัท เจ อาร์ เซิร์ฟ โดย คุณจิรัฐ ศรีหทัยเลิศ, สายที่ ๗ บริษัท ลักกี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด โดย คุณขวัญชัย-คุณวันดี เลิศศิริขจร, สายที่ ๘ บริษัท เมทัลลิก ที.เอฟ 1999 จำกัด โดย คุณอิสรวิศา ไศภิชฐ์เวศย์สกุล, สายที่ ๙ บริษัท มาม่า เคม จำกัด โดย คุณธรรทิพย์ ทวีสัตย์, คุณจำปูน ปริดีเวช, คุณรัชนิกร ณ สงขลา, คุณอนวัช ณ สงขลา, และสายที่ ๑๐ บริษัท รวมเจริญวิชุด มาร์เก็ตติ้ง จำกัด โดย คุณชนะชาติ - คุณณัฐมน สมานวรวิจ และครอบครัว

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง ทรัพย์อดเงินทั้งสิ้น **๒,๒๕๓,๖๕๗.๖๒ บาท** (สองล้านสองแสน ห้าหมื่นสามพัน หกร้อยห้าสิบบเจ็ดบาท หกสิบสองสตางค์) หลังทอดกฐินเสร็จแล้ว คณะกรรมการได้มอบถวายปัจจัยบำรุงอาราม, มอบทุนการศึกษาสามเณรต้นกล้า, ทุนสงเคราะห์แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เขตพื้นที่ใกล้วัด จำนวน ๔ แห่ง, มอบทุนบุญยังชีพแก่พ่อชาวมแม่ชาวมผู้ถืออุโบสถศีลตลอดทั้งปี

การทอดกฐินสามัคคีครั้งนี้ พระเดชพระคุณเจ้าคุณหลวงปู่ พระศรีวรญาณ.วิ (ไหล โฆสโก ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดป่าหนองคู อำเภอนาเชือก ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม ได้เป็นประธานบรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงในผอบเงิน ทอง นาค หยกขาว และผอบทองเหลือง รวม ๕ ชั้นตามคติประเพณีไทยอีสานภายในอุโบสถพุทธชยันตี พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา คณะกรรมการ อุบาสกอุบาสิกา ร่วมอนุโมทนาโดยทั่วกัน

หลังเสร็จพิธีทอดกฐินสามัคคีแล้ว คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย พระมหาอ้าย ธีรปัญญา และอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา พร้อมด้วย คณะเจ้าภาพทุกสายบุญ อุบาสกอุบาสิกาวัดป่าธรรมอุทยาน ได้ร่วมกันบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๙ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ พระบรมสารีริกธาตุจากวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ เมืองกุสินารา ประเทศอินเดีย, ส่วนที่ ๒ พระอังคารธาตุจากเมืองกิลพัสดุ์ ประเทศอินเดีย, ส่วนที่ ๓ ดินจากสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล, ส่วนที่ ๔ พระพุทธรูปหินดำจากเมืองนาลันทา ประเทศอินเดีย, ส่วนที่ ๕ พระพุทธรูปเมตตาแกะจากไม้โพธิ์ เมืองพุทธคยา ประเทศอินเดีย ถวายโดย พระธรรมโพธิวงศ์ (วีรยุทธ ตรีวิสุทธิ) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา, หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล, ส่วนที่ ๖ พระอัฐธาตุและพระอรหันตธาตุ ๘ องค์ จากธรรมสถานคุณแม่รัตนพร จงจิตรนันท์, ส่วนที่ ๗ พระบรมสารีริกธาตุจากธรรมสถานอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, และส่วนที่ ๘ พุทธบริษัทได้บรรจุวัตถุมงคล พระบรมรูปทรงผนวช รัชกาลที่ ๙ เจริญบาท เงิน ทอง นาค และของมีค่าอื่น ๆ อีกมากมาย

จากนั้นคณะเจ้าภาพกฐินสามัคคี ได้อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง พิธียกยอดฉัตรเอกขึ้นประดิษฐานบนบัลลังก์ของพระธาตุดินแดง โดยเจ้าคุณหลวงปู่ พระศรีวรญาณ.วิ (ไหล โฆสโก ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดป่าหนองคู อำเภอนาเชือก ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เป็นประธานเจิมผอบ-เจิมฉัตรเอก, พระมหาเด่น สฐิตธัมโม เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ไปรยอดอกไม้, พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา และสาธุชนสาธยายบทพุทธคุณทุกขณะแห่งมงคลฤกษ์นั้น

จากนั้นคณะกรรมการสร้างพระธาตุดินแดง นำโดย พระมหาอ้าย ธีรปัญญา อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันเทพขม พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชนได้อัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุแล้วขึ้นประดิษฐานบนแท่นเหล็กใต้องค์ยอดฉัตร แล้วรถเครนได้ยกองค์ยอดฉัตรเอกขึ้นประดิษฐานบนบัลลังก์พระธาตุดินแดงด้วยความเรียบร้อย งดงาม ทั้งเบื้องต้นท่ามกลาง และที่สุด สำเร็จลุล่วงในเทศกาลโพธิ์ศักราชด้วยดีทุกประการ สร้างความปลาบปลื้มปิติในบุญครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ก้าวที่ ๑๖ ัญญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศอินเดีย

วันอังคารที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตรงกับวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีเถาะ) เวลา ๑๓.๐๕ น. พระเดชพระคุณ พระธรรมโพธิวงค์ (วิริยฤทธิ์ วิริยทุโธ) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา, หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ได้มอบพระบรมสารีริกธาตุบรรจุในผอบหินสลับแบบโบราณจากวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ นครกุสินารา สังกะเนียสถานที่ปรินิพพานของพระพุทธเจ้า รัฐอุตตรประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย โดยมี พระมหาอ้าย ธีรปัญญา ซึ่งจำพรรษาที่วัดไทยบุพพารามมหาวิทยาลัย เป็นผู้รับมอบและเป็นผู้ัญญเชิญกลับประเทศไทย เพื่อนำไปประดิษฐาน ณ พระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม นับเป็นมหามงคลแก่อารามวัดป่าธรรมอุทยาน และจักเป็นที่กราบไหว้ บูชา สักการะ น้อมระลึกในพระพุทธรักษาของพุทธบริษัทสืบต่อไป

พระบรมสารีริกธาตุ

มอบใบรับรองฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

(น.ธ.เอก, ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A., M.Phil., Ph.D)
ประธานดำเนินการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต

ได้รับมอบพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อนำไปประดิษฐาน

ณ พระธาตุดินแดง วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม

นับว่าเป็นการเผยแผ่พระพุทธธรรม และสืบอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญโดยยิ่ง ขออนุภาพแห่งพระรัตนตรัย ความศักดิ์สิทธิ์ของพระบรมสารีริกธาตุ ที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โปรดเกล้าฯ พระราชทานมาประดิษฐานในพระมหาเจดีย์ และเทวฤกษ์ที่สถิตรักษาสังเขนิยสถานทั้ง ๔ ได้อำนวยพรให้ออกงามไพบูลย์ ในศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ บรรลุบรมธรรม คือ พระนิพพาน เทอญ

ให้ใช้ ณ วันที่ ๑๗ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ร.ท. รังนก ไหว้จง
(พระธรรมโพธิวงค์)
เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา - อินเดีย
หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล

ก้าวมี่ ๓๗ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศเนปาล

วันอังคารที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตรงกับวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีเถาะ) เวลา ๑๑.๐๗ น. พระเดชพระคุณ พระศรีโพธิวิเทศ (สุพจน์ กิตติวณฺโณ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี ประเทศเนปาล ได้มอบพระบรมสารีริกธาตุจากวัดไทยลุมพินี สังกะสนียสถานทีประสูติของพระพุทธเจ้า เมืองลุมพินี สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล โดยมี พระมหาอ้าย ธีรปัญญา และคณะคุณเอนก จงเสถียร พร้อมด้วยผู้แสวงบุญชาวไทย จำนวน ๒๙ คน เป็นผู้รับมอบและเป็นอัญเชิญกลับประเทศไทย พร้อมอัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมาหินแกะสลัก ปางพุทธสังกะสนียศาสดา ๔ ปาง จากสารนาถ สังกะสนียสถานทีแสดงปฐมเทศนา เพื่อนำไปประดิษฐาน ณ พระธาตุดินแดงวัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก้าพี อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม นับเป็นมหามงคลแก่อารามวัดป่าธรรมอุทยาน และจักเป็นที่กราบไหว้ บูชา สักการะ น้อมระลึกในพระพุทธรุจิยาของพุทธบริษัทสืบต่อไป

พระบรมสารีริกธาตุ

มอบใบรับรองฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

(น.ธ.เอก, ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A., M.Phil., Ph.D)
ประธานดำเนินการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต

ได้รับมอบพระบรมสารีริกธาตุจากชาตสถานอุทยานลุมพินีวันสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า เพื่อนำไปประดิษฐาน ณ พระธาตุดินแดง วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก้าพี อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม นับว่าเป็นการเผยแผ่พระสัทธรรม และสืบอายุพระพุทธศาสนาให้กัญญโดยอิ่ง ขออานุภาพแห่งพระรัตนตรัย ความศักดิ์สิทธิ์ของพระบรมสารีริกธาตุ และเทวฤทธิ์ที่สถิตรักษาสังกะสนียสถานทั้ง ๔ ได้อำนวยพรให้จงงามไพบุอย์ ในศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ บรรลุบรมธรรม คือ พระนิพพาน เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

พระศรีโพธิวิเทศ
(พระศรีโพธิวิเทศ)
เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี - เนปาล

ก้าวที่ ๓๔ ทอดกฐินสามัคคี ปี ๒๕๖๖ พระธาตุดินแดงเสร็จสมบูรณ์

วันอาทิตย์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีเถาะ) เวลา ๑๐.๓๐ น. คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้น้อมนำผ้ากฐินจีวรมาทอดถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลก่ำพิ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับผู้มีศรัทธาเป็นเจ้าของภาพทอดกฐินสามัคคี จำนวน ๘ สาย ได้แก่

สายที่ ๑ คณะกรรมการพระธาตุดินแดง โดย อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา, สายที่ ๒ บริษัท เอ มัธส์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด โดย ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล, น.สพ. ธนวิมล วิบูลย์อุทัย, สายที่ ๓ บริษัท เพอร์ซิเดนซ์ เบเกอร์ จำกัด (มหาชน) ขนบปังฟาร์มเฮ้าส์ โดย คุณมาลี ตั้งใจสนอง, สายที่ ๔ บริษัท ซีโอออนเคมีคอล (เอเชีย) จำกัด โดย คุณศรัณย์ อุตตะมัง, สายที่ ๕ คุณนภาพร ฤกษ์สมุทร-คุณชมพูนุท สันทนตานนท์, สายที่ ๖ คุณสุนทรินทร์ จันทนา, สายที่ ๗ คุณภาวิดา บัณฑิตตระกูล-คุณดวงภูมิ สาทรานุวัฒน์, สายที่ ๘ บริษัท เอ็มเอ็มพี คอร์ปอเรชั่น จำกัด โดย คุณเอนก จงเสถียร และญาติธรรมกัลยาณมิตร

ในกาลทานครั้งนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมปัจจัยอันเป็นกฐินบริวารเพื่อสร้างพระธาตุดินแดง น้อมถวายเป็นพุทธานุชาและถวายเป็นพระราชกุศล สรุปรยอดเงินทั้งสิ้น ๑,๕๓๙,๙๙๙.๙๙ บาท (หนึ่งล้านห้าแสน สามหมื่นเก้าพัน เก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาท เก้าสิบเก้าสตางค์)

หลังจากทอดกฐินทานเสร็จแล้ว คณะกรรมการได้ถวายปัจจัยบำรุงอารามถวายมุทิตาสักการะต่อท่านพระครูปลัดเอกชัย อรินทโม, ถวายทุนการศึกษาแก่สามเณรต้นกล้า ๑๕ รูป, มอบบาตร ผ้าไตรจีวร และปัจจัยร่วมทำบุญอุปสมบทนายศรายุทธ มาโยธา (มหาไธค์ อดีตสามเณรต้นกล้า), มอบทุนสงเคราะห์บุญยังชีพแก่พ่อชาวแม่ชาวผู้ถืออุโบสถศีลทั้งปี จากนั้นได้แห่อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศอินเดีย-ประเทศเนปาล นำไปประดิษฐานเป็นการชั่วคราวที่องค์สถูปพระธาตุดินแดง อัญเชิญผ้าทองห่มถวายองค์พระธาตุดินแดง และได้อัญเชิญยอดเอื้ององค์สถูปพระธาตุดินแดงขึ้นประดิษฐานเป็นการชั่วคราว จากนั้นถวายภัตตาหารเพล ร่วมรับประทานอาหาร และประชุมผลสรุปโครงการก่อสร้างพระธาตุดินแดง ตั้งแต่เริ่มต้นถึงปัจจุบัน กระทั่งงานก่อสร้างพระธาตุดินแดงทุกภาคส่วนได้สำเร็จ ลุล่วง เรียบร้อย ดีงามทุกประการ

จากนั้นคณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน คณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง และคณะอุบาสกอุบาสิกา ได้นัดประชุมสรุปและมีมติเห็นชอบร่วมกันจัดงานสมโภชพระธาตุดินและพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ระหว่างวันที่ ๓-๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ นับเป็นความสำเร็จในศรัทธาอันยิ่งใหญ่ นำปณิธานเป็นที่สุด

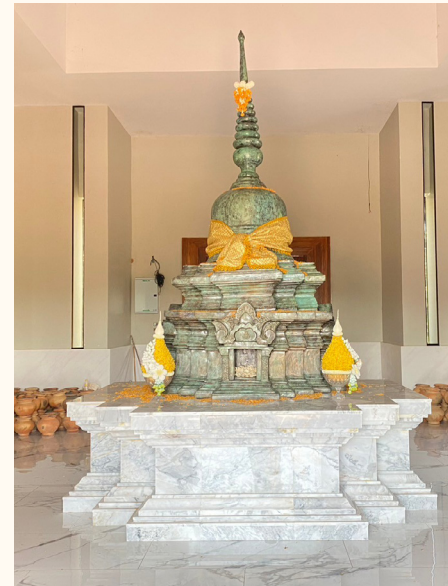

กัณฑ์ ๓๙ บรรจุพระกรุดินแดงเป็นปฐมมงคล

เมื่อวันเสาร์ที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๖ (ตรงกับแรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีเถาะ) เวลา ๑๐.๔๙ น. คณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน อุบาสกอุบาสิกาผู้ปฏิบัติธรรม ผู้บริหารและผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มเยาวชนต้นกล้า นำโดย พระมหาคุณาวุฒิ เขมเปโม พระมหาเด่น สุทธิธัมโม พระมหาอ้าย ธีรปัญญา หลวงพ่อเอก วิเวกนาโค นายบุญเยี่ยม คำโฮง นายก อบต.โนนราษี นายอ่อนตา ทับทิมไสยกำนันทำบาลโนนราษี นายนิกร เพียรสิงห์ ผอ.บ. บ้านฝาง หมู่ ๒ นายพงษ์สุพรรณ ทับทิมไสย ผอ.บ.บ้านเหล่าใหญ่ หมู่ ๕ นายบุญส่ง วันแก้ว ผอ.บ.บ้านเหล่าใหญ่ หมู่ ๑๓ นายช่างนิกร กิตติ ศิริตันลี ผู้ปั้นและหล่อองค์สถูปพระธาตุดินแดง ได้ทำพิธีบรรจุพระกรุพระธาตุดินแดงเป็นปฐมมงคล พระกรุดินแดงมีลักษณะเป็นพระพิมพ์เนื้อผงจันทร์ลอย ผสมมวลสารว่าน ๑๐๘ รูปวงกลมธรรมจักรและดอกบัว ขนาด ๓ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นพระพุทธรูปประธานและด้านหลังเป็นพระธาตุดินแดง ซึ่งผ่านพิธีพุทธาภิเษกโดยพระรุดงค์และพระสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยาน จำนวน ๑๖๘ รูป ได้อธิษฐานจิต-พุทธาภิเษก ทั้งก็เพื่อความเข้มแข็งในพลังมวลสารอันศักดิ์สิทธิ์ มอบเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมทำบุญสร้าง และบรรจุเป็นพระกรุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา “พระกรุดินแดงนี้มีอานุภาพมาก ผู้ใดมีไว้จะทำการใด จักมีความสำเร็จผลตามความปรารถนาทุกประการ” ตามคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทไทย ณ ภายในพระธาตุดินแดง วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกัณฑ์ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

หากมีคำถามว่า สร้างพระธาตุดินแดงเพื่ออะไร? สร้างพระกรุดินแดงไว้ทำไม? ผู้สร้างจักได้อะไรหนอ? ในมหาปริณิพพานสูตร พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า

“ดูกรอานนท์ ฎปารหุบุคคล ๔ จำพวก ฎปารหุบุคคล ๔ จำพวกเป็นไฉน คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นฎปารหุบุคคลจำพวกหนึ่ง พระปัจเจกสัมพุทธเจ้า เป็นฎปารหุบุคคลจำพวกหนึ่ง สาวกของพระตถาคต เป็นฎปารหุบุคคลจำพวกหนึ่ง พระเจ้าจักรพรรดิ เป็นฎปารหุบุคคลจำพวกหนึ่ง ฯ ดูกรอานนท์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์อะไร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเป็นฎปารหุบุคคล ชนเป็นอันมาก ยังจิตให้เลื่อมใสว่า นี่เป็นสถูปของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น พวกเขาจึงจิตให้เลื่อมใสในสถูปนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์ข้อนี้แล พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเป็นฎปารหุบุคคล ฯ”

ภาค : ๕
ว่าด้วยสัมมนา
งานสัมมนา
พระธาตุดินแดง

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์

งานสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
วันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗
(แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๒ ปีมะโรง)

ประธานพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

พระพรหมวัชรเมธี (สมเกียรติ โกวิท ป.ธ.๙)

กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๙

เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

ประธานพิธีเจิมป้ายพระธาตุดินแดงและพิธีเจริญชัยมงคลคาถา

พระธรรมวัชรจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโน)

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง

ประธานพิธีอัญเชิญพระพุทธรังษีเสนาบดีเสนาบดีฐานหน้าบัน

พระราชวัชรธรรมวิเทศ (เศรษฐกิจ สมานิต)

เจ้าอาวาสวัดนาคนาคปรก เจ้าคณะแขวงปากคองภาชีเจริญ

ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในเอเชียเนียบ

องค์แสดงพระธรรมเทศนา

พระเมธีวิโรดม (ท่าน ว.วชิรเมธี ป.ธ.๙)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ พระอารามหลวง

ประธานมูลนิธิวิมุตตยาลัย ไร่เจริญตะวัน จังหวัดเชียงราย

ประธานคณะกรรมการจัดสร้าง

และคณะกรรมการจัดงานสมโภชพระธาตุดินแดง

อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา

ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล นายคุณเอก ตันทเกษม

พร้อมด้วยคณะกรรมการผู้ก่อการด้วยศรัทธาในพระพุทธรังษีเสนาบดีเสนาบดีฐานหน้าบัน

รายนามพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ และเจริญชัยมงคลคาถา เวลา ๑๔.๔๕ น.

๑. พระธรรมวัชรจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโน)

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม, เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง

๒. พระวัชรรัตนภรณ์ (ชุมพร นิตินโร ป.ธ.๔, ดร.)

เลขานุการเจ้าคณะภาค ๙, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร

๓. พระครูนนทปัญญาคุณ (เหล่า ปัญญานันโท)

เจ้าคณะอำเภอบรบือ, เจ้าอาวาสวัดบรบือสราราม

๔. พระครูสิริปริยัติบัณฑิต (ประกาศ อากาศโร ป.ธ.๕, ดร.)

เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม, เจ้าอาวาสวัดบ้านเสื่อกินงัว

๕. พระครูวิธรรมานุศาสน์ (ประมวล มหาวิโร)

รองเจ้าคณะอำเภอบรบือ, วัดบรบือสราราม

๖. พระครูวรศีลคุณ (หนูเบา สิตจิตโต)

เจ้าคณะตำบลโนนราษี เขต ๑, เจ้าอาวาสวัดโนนราษี

๗. พระครูสุวัฒนธรรมสาร (บุญถิ่น จิรวโร)

เจ้าคณะตำบลกำแพง, เจ้าอาวาสวัดเหล่ายาว

๘. พระครูศรีพัฒนวิกรม์ (ปราโมทย์ มหาวิโร ป.ธ.๖, พธ.ม.)

เจ้าอาวาสวัดพระราชวังกบิลพัสดุ์ ประเทศเนปาล

๙. พระมหาคุณาวุฒิ เขมเบโม (ป.ธ.๕, ดร.)

เจ้าคณะตำบลหนองสิม, เจ้าอาวาสวัดสิริบุญญาราม

๑๐. พระครูสารปัญญาพิสุทธ์ (ไพรัตน์ เตชปัญญา)

เจ้าคณะตำบลดอนงัว, เจ้าอาวาสวัดดอนงัว

กำหนดการ

งานสมโภชพระธาตุดินแดง และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
วันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗
(แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๒ ปีมะโรง)

- เวลา ๐๔.๓๐ น. สัญญาณระฆัง/ทำวัตรเช้าภายในอุโบสถพุทธชยันตี
- เวลา ๐๗.๐๐ น. ฉันทภัตตาหารเช้า/รับประทานอาหารเช้า
- เวลา ๐๘.๐๐ น. พุทธศาสนิกชนพร้อมเพรียงกันที่พระธาตุดินแดง
- เวลา ๐๘.๐๙ น. (๑) พิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ
- เวลา ๐๙.๓๙ น. (๒) พิธีประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมาหน้าบ้านพระธาตุดินแดง โดย พระราชวัชรธรรมวิเทศ (เศรษฐกิจ สมภาหิโต) เจ้าอาวาสวัดนาคปรก, เจ้าคณะแขวงปากคลองภาษีเจริญ, ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในโอเชียเนีย
- เวลา ๑๐.๐๐ น. (๓) พิธีสวดพระพุทธรูปมณฑลถวายเป็นพระราชกุศล
- เวลา ๑๐.๔๐ น. (๔) พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี และถวายภัตตาหารเพล
- เวลา ๑๒.๓๐ น. (๕) พิธีบวงสรวงเทวดาพลี
- เวลา ๑๓.๐๐ น. (๖) พิธีพืชมอญบวงสรวงบูชาพระธาตุดินแดง ๓๓๓ คน
- เวลา ๑๓.๓๐ น. (๗) พิธีเปิดป้ายพระธาตุดินแดง โดย พระธรรมวัชรจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโน) เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม, เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง
- เวลา ๑๔.๐๐ น. (๘) พิธีแสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ โดย พระเมธีวิจิตร (ท่าน ว.วชิรเมธี ป.ธ.๙) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ พระอารามหลวง ประธานมูลนิธิวิมุตตยาลัย ไร่เจริญตะวันออก จังหวัดเชียงราย
- เวลา ๑๔.๔๕ น. (๙) พิธีเจริญพระพุทธมนต์สมโภชองค์พระธาตุดินแดง
- เวลา ๑๕.๓๐ น. (๑๐) พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ โดย พระพรหมวัชรเมธี (สมเกียรติ โกวิท ป.ธ.๙) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๙ เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เป็นประธานในพิธี
พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์เจริญชัยมงคลคาถา ถวายเครื่องไทยธรรมแด่ประธานสงฆ์ในพิธี ถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ทั้งนั้น อนุโมทนา เป็นอันเสร็จพิธี

วัดป่าธรรมอุทยาน
ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
สถาปนาโดยกรมแพ่งอารยธรรมอีสาน
สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

สมโภชพระธาตุดินแดง
๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๑๕.๓๐ น. U.S.S. จุฬารัตนธรรมสารีริกธาตุ

เสาร์ ๓ กุมภาพันธ์ :
- บวงสรวงพญานาค อูปลมบกมู
- ปฏิบัติธรรม เป็นพุทธบูชา

อาทิตย์ ๔ กุมภาพันธ์ :
- อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ
- ทอดผ้าป่าสามัคคี ตั้งโรงทาน
- บรรจุพระกรุดินแดง
- ร่ำบวงสรวง ๓๓๓ นางรำ
- พิธีเปิดป้ายพระธาตุ
- เจริญพระพุทธมนต์

๑๕.๐๐ น. แสดงพระธรรมเทศนา
โดย พระเมธีวิจิตร (ว.วชิรเมธี)

ร่วมเป็นเจ้าภาพสมโภชพระธาตุดินแดง

๑. ทอดผ้าป่า ๑๐๘ กองๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท
๒. บวงสรวง ๙ รูปๆ ละ ๑๒,๕๖๗ บาท
๓. กัณฑ์ภัตตาหารเช้า เพล น้ำปานะ ๑๐,๐๐๐ บาท
๔. บรรจุพระกรุดินแดงเก่าอายุ + ๑ ๘๕,๐๐๐ องค์ๆ ละ ๕ บาท
๕. ร่วมทำบุญอื่นๆ ตามกำลังศรัทธา

ติดต่อสอบถามและร่วมทำบุญ

ธนาคารกรุงไทย สาขาบรบือ บัญชี "วัดป่าธรรมอุทยาน" 417-0-61204-3

☎ พระมหาเด่น เจ้าอาวาส 093-496-9735
พระมหาชัย ธีรปัญญา 086-899-6899
นายบุญเยี่ยม (นายก อบต.) 089-881-4464
นายนิกร (ผอ.น.ฝ่าย) 081-048-6322

📍 ปทุมธานีในบุญญา www.watpadhamma.com

งานสมโภชพระธาตุดินแดง • พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗

วันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ (แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๒ ปีมะโรง)

- ๐๔.๓๐ น. สัญญาณระฆัง/ทำวัตรเช้าภายในอุโบสถพุทธชยันตี
- ๐๗.๐๐ น. ฉันทภัตตาหารเช้า/รับประทานอาหารเช้า
- ๐๘.๐๐ น. พุทธศาสนิกชนพร้อมเพรียงกันที่พระธาตุดินแดง
- ๐๘.๐๙ น. (๑) พิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ
- ๐๙.๓๙ น. (๒) พิธีประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมาหน้าบ้านพระธาตุดินแดง โดย พระราชวัชรธรรมวิเทศ (เศรษฐกิจ สมภาหิโต) เจ้าอาวาสวัดนาคปรก, เจ้าคณะแขวงปากคลองภาษีเจริญ, ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในโอเชียเนีย
- ๑๐.๐๐ น. (๓) พิธีสวดพระพุทธรูปมณฑลถวายเป็นพระราชกุศล
- ๑๐.๔๐ น. (๔) พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี และถวายภัตตาหารเพล
- ๑๒.๓๐ น. (๕) พิธีบวงสรวงเทวดาพลี
- ๑๓.๐๐ น. (๖) พิธีพืชมอญบวงสรวงบูชาพระธาตุดินแดง ๓๓๓ คน
- ๑๓.๓๐ น. (๗) พิธีเปิดป้ายพระธาตุดินแดง โดย พระธรรมวัชรจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโน) เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม, เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง
- ๑๔.๐๐ น. (๘) พิธีแสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ โดย พระเมธีวิจิตร (ท่าน ว.วชิรเมธี ป.ธ.๙) ไร่เจริญตะวันออก จังหวัดเชียงราย, ประธานมูลนิธิวิมุตตยาลัย, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ พระอารามหลวง
- ๑๔.๔๕ น. (๙) พิธีเจริญพระพุทธมนต์สมโภชองค์พระธาตุดินแดง
- ๑๕.๓๐ น. (๑๐) พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ โดย พระพรหมวัชรเมธี (สมเกียรติ โกวิท ป.ธ.๙) กรรมการมหาเถรสมาคม, เจ้าคณะภาค ๙, เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เป็นประธานในพิธี
• พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์เจริญชัยมงคลคาถา
• ถวายเครื่องไทยธรรมแด่ประธานสงฆ์ในพิธี
• ถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์
• พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ทั้งนั้น อนุโมทนา
• เป็นอันเสร็จพิธี

☎ พระมหาคุณาวดี เขมเปโม 090-280-3658
พระมหาชัย ธีรปัญญา 086-899-6899
พระครูปลัดเอกชัย อธิโก 086-856-9307
คุณอ่อน ปิยะเนตร 081-240-0165

📍 ปทุมธานีในบุญญา www.watpadhamma.com

ทุกเรื่องมีต้นเหตุ ทุกบุญมีเรื่องราว

การสร้างพระธาตุดินแดง คือการสร้างปูชนียวัตถุ หรือปูชนียสถานไว้ในพระพุทธศาสนา เพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้มาสักการะ เคารพ กราบไว้บูชา ถือว่าเป็นการดำรงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

จึงขออนุโมทนาบุญกับคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง และผู้มีส่วนแห่งบุญทุกคน ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป เทอญ

พระมหาเด่น รุจิธัมโม
เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน

“พระธาตุดินแดง” คือ ตาามศรัทธาที่จับต้องได้ของผม

ในวันทีรับปากกับพระมหาอ้าย ว่าจะเป็นสะพานบุญในการก่อสร้างพระธาตุดินแดงเพื่อเป็นพุทธานุชา สิ่งเดียวที่ผมมีในขณะนั้น คือ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ไม่ต้องพูดถึงเรื่องปัจจัยงบประมาณในการก่อสร้าง เพราะเงินจำนวน ๑๕ - ๒๐ ล้านบาท ผมยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าจะหามาได้อย่างไร? มีแต่ความคิดที่ว่า เมื่อเกิดมาชาตินี้แล้วได้พบพระพุทธศาสนา ได้ไปแสวงบุญที่สี่สังเวชนียสถาน ประเทศอินเดีย ได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัสถึงความเสียสละ ความยากลำบากของพระพุทธรองค์กว่าจะได้บรรลุธรรมและเผยแผ่ธรรม จนถึงเสด็จดับขันธปรินิพพานนั้น ช่างเป็นเรื่องที่ยากเย็น และต้องเสียสละอย่างใหญ่หลวง ทำให้เข้าใจคำว่า พระบริสุทธิ์คุณ พระปัญญาธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ ของพระองค์ท่าน จึงได้นำคำสอนของพระพุทธรองค์มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ได้ใช้ธรรมะของพระองค์มาบอกต่อเพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้ที่มีความทุกข์ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้อยากเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างพระธาตุดินแดง สถานที่ซึ่งประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สำเร็จสมบูรณ์ เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู กตเวทิต่อพระศาสนา และพระพุทธรองค์ อีกทั้งยังทำให้คนรุ่นหลังได้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้มีศรัทธาเปรียบเสมือนอนุสาวรีย์แห่งชีวิตของพุทธศาสนิกชน

การก่อสร้างพระธาตุดินแดง เริ่มโดยการตอกเสาเข็ม วางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๘ จนถึง วันสมโภชพระธาตุดินแดง วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๘ ปี ๑ เดือน ตลอดช่วงการก่อสร้างนั้น เป็นช่วงเวลาที่ได้เรียนรู้หลักกรรมหลากหลายประการ อุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้พบเจอระหว่างการก่อสร้าง เป็นเครื่องยืนยันว่า ธรรมะของพระพุทธรองค์ที่ทรงแสดงไว้ คือ **“ความจริงแท้”** ผมจึงได้ใช้ธรรมเหล่านั้นเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ด้วยศรัทธาที่ผมเชื่อมาเสมอว่า **“หากปรารถนาสิ่งใดแล้ว ความล้มเหลวจะไม่เกิดขึ้น ถ้าไม่ล้มเลิก”**

พระธาตุดินแดงในวันนี้ จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าขาดความศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา ของพวกเราทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ ขออนุโมทนาบุญกับทุกท่านที่เสียสละทั้งกำลังสติปัญญา กำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังเวลา ในการสร้างพระธาตุดินแดง ผাগไว้เป็นสมบัติของแผ่นดิน เพื่อเป็นการสืบสานพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวสืบต่อไป

อานิสงส์ผลบุญใดที่เกิดจากการสร้างพระธาตุดินแดงแห่งนี้ ขอจงเป็นพลวปัจจัย เป็นผลสำเร็จ นำส่งให้ทุกท่านและครอบครัว ประสบแต่ความสุข และเจริญในธรรมที่ปรารถนาอย่าง ๆ ขึ้นไป ด้วยเทอญ ฯ

รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา

เหตุบังเอิญไม่มีในโลก ทุกอย่างล้วนถูกจัดสรรตามเหตุและผล

ด้วยข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปทำบุญถวายเพลแก่คณะสามเณรภาคฤดูร้อน เมื่อต้นปี ๒๕๕๘ ณ วัดป่าธรรมอุทยาน ตำบลคำพิ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดย ดร.พระมหาอ้าย เป็นผู้อำนวยการหลักสูตร “สามเณรต้นกล้า” ซึ่งในวันนั้น ท่านพาเยี่ยมชมอุโบสถสีขาว สถาปัตยกรรมแบบพุทธศิลป์ใหม่ที่สง่างามท่ามกลางผืนป่า ซึ่งด้านหลังอุโบสถสีขาวหลังนี้ยังเป็นที่ดินว่างเปล่า ท่านได้ปรารภว่าจะให้ที่ดินเปล่าหลังอุโบสถนี้ เป็นเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุให้กับผู้ศรัทธาในพระรัตนตรัย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และเพื่อสืบสานให้พระพุทธศาสนายังคงอยู่เป็นมรดกสืบทอดไปสู่คนรุ่นหลังได้เข้ามาราบรื่นบูชา บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา และจิตใจของคนไทย

ด้วยพลังแห่งศรัทธา ประกอบกับกำลังใจงานเฉลิมพระเกียรติ ปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ พ่อหลวงของปวงชนชาวไทย ทรงครองราชย์ ครบ ๗๐ ปี เพื่อเป็นการถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่าน จึงได้ตอบตกลงร่วมสร้างโดยตั้งงบประมาณเบื้องต้นไว้ที่จำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ยี่สิบล้านบาท) เพื่อให้พระธาตุดินแดง เป็นพุทธสถาปัตยกรรมอารยธรรมอีสาน “ร้อยศรัทธาสร้างพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา เสมือนหนึ่งรวมปัญญาสร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชกุศล”

เพราะเชื่อว่าเหตุบังเอิญไม่มีในโลก ทุกอย่างล้วนถูกจัดสรรตามเหตุและผล และสามารถเปลี่ยนแปลงสำเร็จได้ด้วยบุญกุศล

ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการสร้างพระธาตุดินแดง แม้จะريبททดสอบหลากหลายประการ แต่ด้วยความซาบซึ้งถึงสัจธรรม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ จึงได้นำอัญญา มาควบคุมกับศรัทธา สติตั้งมั่นในความเพียร วิริยะ ตั้งจิตสู่ความสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ จนมาถึงวันนี้ วันสมโภชพระธาตุดินแดง

ขอน้อมกราบขอบพระคุณ ดร.พระมหาอ้าย ที่ได้ให้โอกาสข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในการสร้างพระธาตุดินแดง เจดีย์สถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ วัดป่าธรรมอุทยาน จังหวัดมหาสารคาม ที่จะถูกจารึกไว้เป็นสมบัติของแผ่นดินสืบต่อไป

ขอผลบุญกุศล ที่เกิดจากศรัทธาในการร่วมสร้างพระธาตุดินแดง ณ วัดป่าธรรมอุทยาน จังหวัดมหาสารคาม ได้สำเร็จสมบูรณ์ ขออานิสงส์แห่งบุญนี้ให้ทุกท่านและครอบครัวพบกับความสำเร็จ ความสมบูรณ์ถ้วนหน้ากันเทอญฯ

สาธุ สาธุ สาธุ

ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล

๓ มกราคม ๒๕๖๗

เก็บเรื่องเล่าไว้เป็นยี่ระลึก บันทึกความดีไว้เป็นอนุสรณ์

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา

■ เมื่อถึงเวลา เจ้าของบุญ จักมารับบุญของเขาเอง

การที่คนใดคนหนึ่งมาพบเจอกันในชาตินี้ แล้วได้พากันสร้างสิ่งใหญ่ดังเช่น “พระธาตุดินแดง” อันเป็นศาสนสถานศักดิ์สิทธิ์ถวายเป็นพระพุทธศาสนา ชื่อว่า “ย่อมมีบุญสัมพันธ์” ต่อกันและกัน ท่านอาจารย์รุ่งปัญญาและคณะศิษยานุศิษย์ มีเจตนาตั้งใจมาตัดบาตรถวายภัตตาหารเพลสามเณรภาคฤดูร้อน รุ่นที่ ๓ ปี ๒๕๕๘ เท่านั้นจริง ๆ ส่วนผลานิสงส์เพิ่มพูนจากนี้ เป็นเพราะบุญของท่านอาจารย์รุ่งปัญญาและคณะศิษย์เคยทำร่วมกัน ผู้เขียนเป็นเพียงสะพานบุญ เป็นเพียงผู้ชี้ขุมทรัพย์น้อย ๆ เท่านั้น

เคยปรารภกับท่านอาจารย์รุ่งปัญญาว่า “พวกเราเคยไปกราบไหว้บูชาสักการะพระธาตุเจดีย์อันผู้มีบุญบารมีสร้างไว้ ไม่รู้จักแห่ง ก็พระธาตุ ก็ประเทศแล้ว คนเหล่านั้นหากรับทราบด้วยญาณวิถีใด ย่อมปลื้มใจในบุญที่ผู้คนหลังไหลไปกราบไหว้เป็นแน่แท้ กล่าวถึงยุคพวกเราผู้เกิดเป็นชาวพุทธในชาตินี้ หากมีสมบัติ ๔ คือ คติ สมบัติ ๑ อุบัติสมบัติ ๑ กาลสมบัติ ๑ ปโยคสมบัติ ๑ ถ้ามีสมบัติเหล่านี้ครบถ้วนมากหรือน้อยก็ตาม ควรพากันสร้างพระธาตุเจดีย์ถวายเป็นพระพุทธศาสนาเถิด”

อาจเพราะบุญเก่าหนุนเสริมเติมเต็มให้สร้างพระเจดีย์ในเวลาที่ใช้ในจังหวะโอกาสที่เหมาะสม ทั้งแรงบุญอธิษฐานในอดีตชาติมาปรากฏบริบูรณ์ในชาตินี้ จึงได้สร้างพระธาตุดินแดงร่วมกัน ซึ่งไม่ใช่สิ่งบังเอิญใด ๆ ทั้งสิ้น พระธาตุดินแดงอันพวกเราสร้างไว้ จักเทศน์แทนพลังศรัทธาพวกเราในภายภาคหน้าว่า “พวกชนเหล่านี้แล เป็นผู้สร้างพระธาตุดินแดง” ซึ่งความดีเหล่านี้ จักสถิตอยู่ในมนุษยโลก อีกไม่รู้กี่ภพกี่ชาติตราบชั่วกัลปาวสาน

■ สร้างงานใหญ่ อย่างวันไหน ใจต้องสงบนิ่ง

เมื่อใดก็ตามเหล่าศรัทธาชนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อพหุชน ใ้ว่าสิ่งนั้นจะบรรลุความสำเร็จซะทีเดียว เพราะอะไร? เพราะการสร้างสิ่งที่เป็นมงคลมาก ศักดิ์สิทธิ์มาก มีประโยชน์มาก ก็จะมีมารมาผจญในรูปแบบต่าง ๆ มาทดสอบศรัทธาให้ถอยห่างออกไป มาสอบอารมณ์ทางจิตให้เศร้าหมองอยู่ร่ำไป ทว่าจิตใจที่สงบนิ่งไม่หวั่นไหวตามแรงโลกธรรม มองเห็นธงชัยในวันสำเร็จ จะทำให้เราพบชัยชนะอยู่เรื่อยไปเช่นกัน อย่างลืมน่า “สร้างงานเล็กมารก็จะตัวน้อย สร้างงานใหญ่มารก็จะตัวใหญ่ระดับตัวพญา”

การสร้างพระธาตุดินแดงครั้งนี้ คณะกรรมการได้รับฉันทานุมัติจากทางวัดป่าธรรมอุทยาน เพื่อสร้างศาสนสถานถวายเป็นนพินแผ่นดินประเทศไทยด้วยเหตุ ๒ ประการ คือ น้อมถวายเป็นพุทธบูชาเนื่องในมหามงคลโอกาสฉลองครบรอบ ๑๕๐ ปี แห่งการสถาปนาเมืองมหาสารคาม (๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๘) และน้อมถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในมหามงคลสมัยเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๗๐ ปี แห่งการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ (๙ มิถุนายน ๒๕๕๙)

ตลอดระยะตั้งแต่เริ่มก่อสร้าง งานก็ก้าวรุดไปด้วยดี มีสะดุดบ้างเป็นจิ้งหะ เช่น กรณีคดีร้องเรียนเกี่ยวกับป่าสาธารณะหรือป่าชุมชน ก็ว่ากันไปตามเนื้อคดี ความจนสิ้นสุด สุดท้ายก็เมตตา อภัย โหสิ สันติไม่ผูกเวรสร้างกรรมต่อกัน กรณี เจอมหาภัยพิบัติโรคโควิด-๑๙ ที่แพร่กระจายไปทั่วโลก ต้องหยุดพักการก่อสร้าง ปฏิบัติตามคำสั่งรัฐบาล กรณีหาช่างฝีมือไม่ได้ก็ต้องเว้นพักงานเป็นช่วง ๆ กรณีงบประมาณไม่เพียงพอ ก็ต้องรอจนถึงฤดูกาลทอดกฐินจึงจะได้งบประมาณต่อยอดให้ งานก้าวหน้าต่อไป

ทุกครั้งที่เกิดการสะดุดนั้น ก็จะปลุกจิตปลอบศรัทธาคณะกรรมการอยู่เสมอว่า “ให้พวกเราถอยสติกลับไปมองวัตถุประสงค์ ๒ ประการนั้นให้ดี วางใจให้ถูกต้อง ตั้งจิตให้สงบนิ่งเถิด จักเกิดพลังศรัทธาสร้างงานให้สำเร็จต่อไป เพราะไม่มีโอกาสใดในหล้าสำคัญยิ่งกว่านี้แล้ว ที่จักได้สร้างงานถวายเป็นพุทธบูชาแก่พระพุทเจ้า และได้สร้างอนุสาวรีย์ถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นที่รักยิ่งในชีวิตของพวกเราเนะโยม”

■ ทำบุญหวังบุญก็ได้บุญ ทำบุญไม่หวังอะไร จักได้ทุกอย่าง

โบราณกล่าวไว้ว่า “พระพุทธศาสนาเป็นของทุกคน บุญกุศลเป็นของทุกท่าน” ท่านทั้งหลายสังเกตไหม? เมื่อเข้ามาวัดป่าธรรมอุทยาน ไม่ค่อยปรากฏมีชื่อเจ้าภาพตามเสตามประตูของศาสนสถานเหมือนวัดทั่วไป หากจะมีอยู่บ้างก็มีพอดีพองาม เพราะอะไร? เพราะทุกคนทำบุญทั้งคือทั้งอดีตชาติตนไว้ที่บ้าน วางชื่อเสียงเรียงนามไว้ที่ทำงาน นำศรัทธาและปัญญาสามัคคีร่วมกันสร้างพระธาตุดินแดง ก็เพื่อร่วมกันถวายเป็นเกียรติพระนามไว้แค่ ๒ พระนาม คือ **“พระพุทธเจ้า กับพระเจ้าอยู่หัว”** เท่านั้น

จึงนับว่าคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง กลุ่มญาติธรรมกัลยาณมิตรทุกสายบุญ ทุกคนทำบุญครั้งนี้ด้วยความตั้งใจดี ไม่หวังสิ่งใดเป็นข้อแลกเปลี่ยน มีก็รับ ไม่มีก็ไม่เรียกร้อง ให้อะไร ไม่ได้ก็ไม่มีไร ทุกคนจึงดูเบาสบาย เพราะไม่หวังเป็นเจ้าของเมื่อถวายเป็นแล้ว มีแต่ตั้งใจเป็นเจ้าภาพทำหน้าที่ของอุบาสกอุบาสิกา ให้สมบุญ พระธาตุดินแดงจึงดูสะอาดตา ไม่รกรุงรังด้วยป้ายชื่อเจ้าภาพ หากจะมีจารึกอยู่บ้าง ก็ควรจารึกบุญนี้ไว้เป็นอนุสติในจิตใจ หมั่นระลึกถึงเมื่อยามจิตใจไร้กำลัง หรือทะยอยเบื่อกบุญไปใช้ไว้ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เพราะเชื่อว่า “บุญนั้นเป็นชื่อของความสุข กุศลนั้นเป็นชื่อของนิพพาน”

■ พระผู้ก่อรูปถ่ายพระนมวิหารธรรม

น้อมกราบขอบพระคุณ พระพรหมวัชรเมธี (สมเกียรติ โกวิท ปร.๕๙) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๙ เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร หลวงพ่อผู้ก่อรูปด้วยเมตตาคุณ รับเป็นประธานวางศิลาฤกษ์ กระทั่งเป็นประธานสมโภชพระธาตุดินแดงและพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ในฐานะที่อำเภอบริบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม เป็นมาตุภูมิบ้านเกิดของหลวงพ่อ ลูกพระหลาน เณรได้ฟังปาฐกถาด้วยบุญได้บารมีธรรม ได้สนองงานการคณะสงฆ์ด้วยความอบอุ่นใจทุกครั้ง ภาคภูมิใจทุกโอกาส เมื่อเข้ากราบถวายรายงานความคืบหน้าของการก่อสร้างงาน

น้อมกราบขอบพระคุณ พระธรรมวัชรอาจารย์ (น้อย ญาณวฑฺฒโน) เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม เจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง หลวงพ่อผู้เป็นที่พึ่งพาอาศัยสายงานการปกครอง สอบถามถึงความก้าวหน้าทุกที ถวายกำลังใจทุกครั้ง รับนิมนต์ทุกศาสนกิจที่วัดป่าธรรมอุทยาน ไม่ว่าจะเป็พระอุปัชฌาย์บวชลูกเณร ต้นกล้า เป็นประธานเททองหล่อพระประธานในอุโบสถพุทธชยันตี เป็นประธานเจริญชัยมงคลคาถาวันวางศิลาฤกษ์ และเป็นประธานเจิมป้ายเปิดพระธาตุดินแดง ตลอดถึงสรรพกิจน้อยใหญ่ของเจ้าคุณหลวงพ่อล้วนเกี่ยวข้องกัวัดป่าธรรมอุทยานด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง

น้อมกราบขอบพระคุณ พระธรรมโพธิวงศ์ (วีรยุทธ์ วีรยุทธโท) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ผู้เมตตาศิษย์ให้ทั้งโอกาสการศึกษา ให้วิธีการทำงาน ให้วิชาพระธรรมทูต และให้ความเมตตา มอบพระบรมสารีริกธาตุอันล้ำค่าจากกุสินารานคร สังฆเนยยสถานทีปรินิพพาน เพื่ออัญเชิญสู่พระธาตุดินแดง, พระศรีโพธิวิเทศ (สุพจน์ กิตติวัฒน์ ปร.๕๙) เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี ประเทศเนปาล เมตตา มอบพระบรมสารีริกธาตุจากลุมพินีวัน สังฆเนยยสถานทีประสูติ เพื่ออัญเชิญสู่พระธาตุดินแดง, พระครูปริยัติโพธิวิเทศ (คมสรณ์ คุตตธัมโม) เจ้าอาวาสวัดไทยเขตวันมหาวิหาร นครวัดถึ ผู้ให้โอกาสไปจำพรรษาที่วัดไทยบุพพารามมหาวิหาร ปี ๒๕๖๖ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวาทะว่าด้วยการทำงาน ตลอดพรรษากาล, พระครูศรีพัฒนวิราภรณ์ (ปราโมทย์ มหาวิริโย) เจ้าอาวาสวัดพระราชวังบิลพัสดุ์ ประเทศเนปาล ผู้ให้ความอนุเคราะห์มากมาย ร้อยประการตั้งแต่เป็นสามเณรน้อยกระทั่งปัจจุบันกาล ตลอดถึงครูบาอาจารย์พระธรรมทูตสายพุทธภูมิทุกรูปทุกท่าน

น้อมกราบขอบพระคุณ พระราชวชิรธรรมวิเทศ (เศรษฐิกิจ สมาหิตโต) เจ้าอาวาสวัดนาคปรก เจ้าคณะแขวงปากคลองภาชีเจริญ ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในเอเชียเนีย หลวงพ่อผู้ก่อรูปด้วยพรหมวิหารธรรม อนุญาตให้นำปัญญาไปพัฒนาบ้านเกิดทั้งสร้างวัดป่าธรรมอุทยาน ทั้งสร้างวัดโพธิ์ศรี (โพธิ์ศรีห้วยทราย) เมตตาให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ไปดูหน้างาน ให้การอบรมปมเพาะนิสัย ต่อลูกศิษย์ด้วยวาทะว่า “ตื่นแต่เช้า ก้าวไปข้างหน้า แข่งกับเวลา เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม” ขอบพระคุณถึงผู้ช่วยเจ้าอาวาสทุกรูป พระสงฆ์สามเณร สังฆการี อุบาสก อุบาสิกาชุมชนชาววัดนาคปรก ตลอดถึงแม่ครัวทุกคนที่คอยดูแลทั้งยามปกติสุข และยามได้รับทุกข์เวทนาทางกาย วัดนาคปรกเป็นบ้านหลังใหญ่ พระเณรอยู่แล้วสบายใจเป็นที่สุด เพราะเมตตาธรรมของหลวงพ่อดูจุน้ำเย็นประพรมใจ

น้อมกราบขอบพระคุณ พระธรรมวัชรบัณฑิต (สมจินต์ สัมมาปัญญา ปร.๕๙ ศ.ดร.) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้นิพนธ์บทความเรื่อง “เจดียในพระพุทธศาสนา” และ “พระธาตุ พระบรมสารีริกธาตุกับคนไทย” เจ้าคุณอาจารย์ผู้ก่อรูปด้วยสุทธิปัญญา อนุญาตให้นำมาลงในหนังสือสมโภชพระธาตุดินแดง ทำให้หนังสือมีคุณค่ายิ่ง ข้อมูลเชิงวิชาการนี้ จักเป็นประโยชน์ต่อสาธุชนผู้สนใจอย่างถูกต้องที่สุด อนึ่ง กราบขอบพระคุณท่านพระมหาชานาญ มหาชาใน ปร.๕๙, ดร. รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแผ่ มจร. ผู้ประสานภารกิจในการขอบทความครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ พระเทพวัชรเมธี (สมคิด จินตามโย ปร.๕๕ ผศ.ดร.) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้ช่วยเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช ท่านเจ้าคุณอาจารย์ผู้ก่อรูปด้วยพรหมวิหารธรรม กาลครั้งหนึ่งเป็นบุญวาสนาของผู้เขียนได้เรียนปริญญาโทร่วมห้องด้วยกันที่มหาวิทยาลัยเดลี-อินเดีย ท่านเจ้าคุณให้คำปรึกษา ชี้ขั้นตอนระเบียบ และนำพาคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงในการขอประทานพระวโรกาสเข้าเฝ้า และเข้ารับพระบรมสารีริกธาตุจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

กราบขอพระคุณ พระเมธีวิโรดม (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ป.ธ.๙) หรือที่รู้จักดีคือ ท่าน ว.วชิรเมธี ในฐานะนักคิด นักเขียน นักบรรยาย นักเผยแผ่ นักปฏิบัติ และนักปราชญ์แห่งยุคสมัย ถือเป็น “ไอคอนของพระหนุ่มเนรมิตน้อย” แม้ท่านเจ้าคุณจะมีศาสนกิจมากมายทั้งในและต่างประเทศ ท่านยังเมตตาศิษยานุศิษย์ รับผิดชอบต่อสังคมแสดงพระธรรมเทศนาในการครั้งนี้ ถือเป็นประวัติศาสตร์แห่งการสมโภชพระธาตุดินแดง สร้างความปลื้มปิติบุญใจแก่มวลคณะกรรมาธิการจัดสร้าง ตลอดจนถึงชาวมหาสารคามเป็นอย่างยิ่ง โอกาสครั้งหนึ่ง “ได้พบสมณะผู้อุดมปัญญา ได้สดับฟังธรรมะอันล้ำค่า ได้เห็นจริยาสมบัติอันงดงาม”

กราบขอพระคุณ พระมหาเด่น วิฑิตมโฆ (ป.ธ.๓ ศศ.บ.) เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน และขอขอบคุณท่านอาจารย์กุหลาบ ศรีคาม (อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๑) ผู้บุกเบิกสร้างวัดป่าทั้ง ๒ ท่าน ที่เปิดเนื้อนาบุญให้คณะกรรมาธิการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ได้สร้างศาสนสถานนามว่า “พระธาตุดินแดง” เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา และน้อมถวายเป็นพระราชกุศล ไม่มีอาจารย์ทั้ง ๒ ท่านคอยเปิดบุญให้ พวกเราคงไม่มีโอกาสสร้างสิ่งมหัศจรรย์แห่งศรัทธาสำเร็จในวันนี้ เมื่อคณะกรรมาธิการและผู้มีส่วนแห่งบุญทั้งปวงถวายพระธาตุดินแดงแล้ว จักเป็นภาระหน้าที่ของวัดป่าธรรมอุทยาน ในการเปิดประตูอารามต้อนรับพุทธศาสนิกชนเข้ามากราบไหว้พระบรมสารีริกธาตุ และคอยแผ่บุญความดีให้แก่คณะกรรมาธิการ ตลอดจนถึงท่านผู้มีส่วนแห่งบุญด้วยไมตรีจิต

กราบขอพระคุณ พระมหาคุณาวุฒิ เขมเปโม (ป.ธ.๕, ดร.) เจ้าอาวาสวัดสิริบุญญาราม เจ้าคณะตำบลหนองลิ้ม ผู้เป็นเสาหลักในพื้นที่คอยให้กำลังใจ ทั้งประสานศรัทธา ทั้งทำหน้าที่พระสังฆาธิการ อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย, ขอพระคุณท่านเจ้าคุณ พระวชิรรัตนภรณ์ (ชุมพร นิติสโร ป.ธ.๔, ดร.) เลขาธิการเจ้าคณะภาค ๙ สหายธรรมผู้คอยประสานสรรพกิจน้อยใหญ่ ตั้งแต่วางศิลาฤกษ์กระทั่งสมโภชพระธาตุดินแดงให้ลุล่วงด้วยดี, ขอพระคุณท่านพระครูปัญญาพุทธวิเทศ (มังกร ปัญญาวุฒโฆ ป.ธ.๓, พธ.บ.) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดนาคปรก สหายธรรมผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุข คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือหน่วยงานหลังงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ในวันนี้

ขอพระคุณท่านพระครูปลัดเอกชัย อรินทโม เลขาธิการคณะกรรมาธิการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายบรรพชิต ผู้ถือกำเนิดความเป็นสามเณรจากวัดป่าธรรมอุทยานรุ่นแรกตั้งแต่สร้างวัด ผู้อุทิศสติปัญญาออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งงานปฏิภาณฐิน ของผ้าป่า ป้ายงานน้อยใหญ่ ทั้งเว็บไซต์ ทั้งถ่ายภาพ ทั้งทำวิดีโอ ทั้งออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะทุ่มเวลาจัดรูปเล่มหนังสือเล่มนี้ ซึ่งอัดแน่นด้วยคุณภาพเหมือนเดิมชนิดทันใช้วันงานสมโภชพระธาตุดินแดงครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านพระมหาวุฒิวร วุฑฒิเมธี ผู้ประสานงานฝ่ายวัดถุ่มงคล คอยปฏิสังขรณ์ทุกฝ่าย, หลวงพ่อเอนก วิเวกนาโค รักษาการเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศรี (โพธิ์ศรีห้วยทราย) แม้กายจะป่วยแต่จิตใจยังเบิกบานในการช่วยเหลือเกื้อกูลทุกกิจน้อยใหญ่, พระมหาศุภฤกษ์ สุภัททจารี ท่านมหาขวัญผู้มากด้วยน้ำใจไมตรี ท่านขวัญอยู่ที่ไหน ไกลแค่ไหนก็คือใกล้ งานมากแค่ไหนก็คือน้อย ท่านนำพาลูกทีมจากวัดตากฟ้า นครสวรรค์ มาสนองวัดป่าธรรมอุทยานอย่างสุดกำลัง

ขอใจเหล่าลูกศิษย์ตระกูลต้นกล้า “บวชร้อยเหลือหนึ่งก็ยังมี” ศาสนทายาทวัดป่าธรรมอุทยาน พระมหาศรายุทธ สารเมธี ท่านมหาไฉคือเป็นสามเณรต้นกล้ารุ่นที่ ๓ นับเป็นลูกพระธาตุดินแดงอย่างแท้จริง เพราะเกิดจากโครงการนี้ ปีนดินทรายจนกลายเป็นเจดีย์ใหญ่ มีบุญวาสนาอยู่อุปฐากหลวงพ่อดูรจนเถิดว่าที่สุดแล้ว, สามเณรจิรวัดมนต์ ทองคำพันธ์ (มหาวิ) ลูกพระธาตุดินแดงอีกรูป ผู้เขียนนำไปฝากเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม หน่วยก้านมันสมองดี อนาคตหนึ่งเดียวของสามเณรต้นกล้า ที่มีโอกาสจบเปรียญธรรม ๙ ประโยค, สามเณรภูมิตักสัน ต้นกันยา (มหาโอ) ผู้กำลังดำผุดดำว่ายเจริญรอยตามรุ่นพี่ในเส้นทางธรรม และสามเณรนิติภูมิ หรือเดอะ หลิว มีเอกลักษณ์ระดับสากลผู้ผ่านการฝึกฝนทุกมุมกล้องจากปรมาจารย์พร้อมด้วยเหล่าสามเณรวัดสิริบุญญารามในนามศิษยานุศิษย์หลวงปู่เจ้าอาวาสทำงานด้วยความขยันขันแข็ง หนักเอาเบาสู้ คำว่าอู้ไม่มีในพจนานุกรม

■ พวกเราทั้งมอง สำนวนเป็นพี่น้องกัน

ขออนุโมทนาขอขอบคุณท่านอาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ผู้เปิดปฐม วาจารับพรบุญในการสร้างพระธาตุดินแดง ผู้เป็นประธานจัดสร้าง ผู้เป็นแม่ทัพ นายกอง ผู้เป็นศูนย์รวมความสามัคคีของทุกฝ่าย ผู้ประดับประดาองค์ศรีธาตูกสิขย์ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๗ ครบ ๘ ปี ฝ่าทุกมรสุมในการสร้างบารมีอันยิ่งใหญ่กระทั่ง งานเสร็จสมบูรณ์ ถ้าท่านอาจารย์ไม่รับพรนำสร้างในวันนั้น คงไม่มีวันเห็นการเกิดขึ้นของพระธาตุดินแดง สถาปัตยกรรมแห่งอารยธรรมอีสานในวันนี้เป็นแน่แท้ และขอขอบคุณในน้ำใจไมตรีของอุบาสกอัน ปิยคุณศรัทธา วรณพรภักดี เลขานุการคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง ฝ่ายคฤหัสถ์ ในฐานะศูนย์กลางสรรพกิจน้อยใหญ่ ผู้มีใจเบิกบานกับการรับใช้เพื่อนมนุษย์ ทำหน้าที่ดังคำของท่านเทศน์ว่า “ตกปลานอกบ้าน ประสานสิบทิศ ผูกมิตรทั่วหล้า บริหารปัญญา สาลิกาบ้อนเหยื่อ”

ขออนุโมทนาขอขอบคุณคุณโยมต้อง ดร.เสาวภาคย์ ถนอมศักดิ์กุล อุบาสิกา ผู้ใจดีเศรษฐีผู้ใจงาม ผู้เสมอต้นเสมอปลายในบุญกุศล ผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำสายธุรกิจและเป็นอุบาสิกาอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาทั้งสายปริยัติและสายปฏิบัติ ผู้เป็นแม่งานประสานพี่น้องใจบุญลูกหลานใจดี ผู้ข้ามพ้นทุกความยากง่าย เพียงให้บอกปัญหา ก็จะมีปัญญาแก้มาแก้งานให้ลุล่วงด้วยดีทุกกรณี สมกับเป็น The show Must go on. พร้อมทั้งขอบคุณถึงคุณหมอ น.สพ. ธนวิมล วิบูลย์ อุตัย อุบาสกผู้ใจบุญคุณธรรมเคียงข้างทั้งกายใจทุกงานบุญ ตลอดถึงญาติธรรม กัลยาณมิตร สายบุญทุกคนทุกท่าน

ขออนุโมทนาขอขอบคุณคุณโยมเอก นายคุณเอก ตันชเกษม สถาปนิก ผู้มากประสบการณ์และมีศรัทธามหาศาล พร้อมด้วยทีมงาน A444 คุณโยมตันตรี ต่าย หนึ่ง แจง ฯลฯ วางเวลาสร้างตึกรามบ้านช่อง ปันโมงยามมาออกแบบสร้างเจดีย์ สถาปัตยกรรมอัตลักษณ์อีสานสากลระดับโลก เรียบง่าย แข็งแกร่ง งดงาม ไม่เหมือนใคร สร้างเสร็จวันนี้แล้วดูเก๋น่าประทับใจ ทั้งออกแบบ ทั้งหาช่าง ทั้งหาเงินสร้าง ทั้งอุทิศงานถวายเป็นพุทธบูชา และขอขอบคุณถึงคุณพ่อวิทยา-คุณแม่กัญญา-คุณโยมเอ็ง ศิริชาติวาปี ผู้ให้ที่พักอาศัย อาหาร รถรับส่ง ทั้งช่วยตั้งกองกลืนแจกของฎีกาผ้าป่า หนุนเสริมเติมพลังจนถึงที่สุด

ขอขอบคุณอนุโมทนาคณะกรรมการทุกท่าน ญาติธรรมสายบุญทุกสาย กัลยาณมิตรใจดีทุกนาม ตลอดถึงท่านผู้มีส่วนมีแห่งบุญสร้างพระธาตุดินแดงทุกคน ทั้งระบุนามก็ดี ไม่ได้เอ่ยนามก็ดี ท่านทั้งหลายถือว่าเป็นผู้แปลงสมบัติจากทรัพย์เงินทอง ให้กลายเป็นเหล็กอิฐหินปูนทราย เป็นค่าแรงค่าน้ำค่าไฟ เป็นทุนเล่าเรียน เป็นค่าขนมค่าอาหาร เป็นค่ายารักษาโรคให้แก่แรงงานชาวบ้านนับไม่ถ้วน สำคัญที่สุดคือท่านทั้งหลาย เป็นผู้มีพระคุณต่อพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะต่อวัดป่าธรรมอุทยาน จากลานดินแดงแห่งนี้ไม่น่าเชื่อว่า “จะกลายเป็นพระมหาเจดีย์สง่างาม” ให้หมู่ชนมากกราบไหว้อีกหลายร้อยปีพันปี ทรัพย์ที่ทุกท่านบริจาคนั้นนับว่า “ไม่สูญเปล่า” เพราะพระธาตุดินแดงได้กลายเป็นสมบัติของพระพุทธศาสนา เป็นสมบัติของแผ่นดินประเทศไทย เป็นสมบัติของมวลมนุษยโลก อันหมู่มนุษย์และเหล่าเทวดาทั้งหลาย ย่อมสรรเสริญ ย่อมกราบไหว้ ย่อมบูชา ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าตราประทับพุทธันดรเบื้องหน้าโน้นแล

ขออนุโมทนาขอขอบคุณ คุณสุเมธ-คุณยุพา เตชะไกรศรี และครอบครัว พร้อมด้วยญาติธรรมสายบุญผู้เจริญรอยความดีของสุเมธดาบส และมฆมานพ ยอดจิตอาสาผู้ทำดีด้วยหัวใจ ได้แสดงศรัทธารับเป็นเจ้าของสร้างถนนหินคลุกแบบปูผิวโรยหินลาดด้วยยาง CRS-2 ตั้งแต่ถนนปากทางเข้าวัดจนถึงเสาดินพระเจ้า อโศกมหาราช รวมระยะทาง ๑ กิโลเมตร พร้อมทั้งเทหินคลุกถนนรอบนอกพระธาตุดินแดง นับเป็นการสานงานต่อจากทำถนนหินคลุกบดอัดครั้งแรกเมื่อปลายปี ๒๕๖๐ ในงานสมโภชอุโบสถพุทธชยันตี กระทั่งงานสมโภชพระธาตุดินแดงครั้งนี้ ทำให้การสัญจรไปมาสะดวก ฝุ่นไม่คละคลุ้ง ไม่เป็นมลพิษทางอากาศอีกด้วย นับเป็นการสร้างถนนแห่งความดีแก่พระภิกษุสามเณร และเป็นสาธารณประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนตามบริบทของวัดป่าภาคอีสานอย่างน่าอนุโมทนาเป็นที่สุด

ขอบคุณในน้ำใจไมตรีของคณะอุบาสกอุบาสิกาผู้ค้ำชูศีลขันธ์ธรรมชาววัดป่าธรรมอุทยาน ชาวบ้านผู้ดีทำบุญให้พระสงฆ์ได้มีกำลังปฏิบัติธรรมทุกวัน ขอขอบคุณท่านบุญเยี่ยม คำโฮง นายก อบต.โนนราชา ผู้ทุ่มเทสรรพกำลังน้อยใหญ่ สนองงานพระพุทธศาสนาในฐานะลูกศิษย์วัด ขอขอบคุณท่านผู้ใหญ่นิกร เพียรสิงห์ ผู้ใหญ่บ้านฝาง ที่คอยดูแลเอาใจใส่รับใช้พระสงฆ์องค์เจ้าด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณท่านกำนัน ท่านผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น อสม. รพ.สต. คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชาวไร่ชาวนาชาวสวน กลุ่มแม่ครัวแม่บ้านแม่เรือน และชุมชนชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดถึงผู้อยู่เบื้องหลัง ทั้งหญิงชายและลูกหลานเยาวชนทุกคน...ด้วยไมตรีจิตยิ่ง

■ ปาฏิหาริย์แห่งพระธาตุดินแดง

ท่านเชื่อเรื่องปาฏิหาริย์พระบรมสารีริกธาตุไหม? เป็นคำถามที่เกิดขึ้นสำหรับผู้เขียนมานาน เพราะส่วนตัวมีนิสัยหนักแน่นในหลักอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ คือ คำสอนเป็นจริง สอนให้เห็นจริง นำไปปฏิบัติได้ผลสมจริงเป็นอัศจรรย์ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ อาจจะเป็นเพราะอยู่จำพรรษาในพุทธภูมิ ๑๐ กว่าปี ทั้งในฐานะพระนักศึกษา ทั้งพระธรรมวิทายากร ทั้งพระธรรมทูตช่วยแรงงานก่อสร้างวัดไทยเขตวันมหาวิหาร และวัดไทยบุพพารามมหาวิหาร นครสวรรค์ จึงซึมซับในส่วนของพระธรรมคำสอนมากกว่าสิ่งอื่นใด กระทั่งมีโอกาสสร้างพระธาตุดินแดงปรากฏมีหลายเหตุการณ์เกิดขึ้นกับผู้เขียนทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงบันทึกความอัศจรรย์แห่งพระธาตุดินแดงไว้ ขอท่านผู้รู้ทั้งหลาย พึงพิจารณาด้วยปัญญาของท่านเองเถิด

เรื่องที่ ๑ “แสงปริศนา สว่างจ้าที่องค์พระธาตุ” ช่างโต้งหรือนายหัตถกร ศรีบาง ช่างผู้รับเหมาก่อสร้างพระธาตุดินแดง เล่าให้ฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๑ วันหนึ่งในช่วงเข้าพรรษากาล เวลาประมาณ ๒ ทุ่มเศษ มีแสงสีส้มขนาดเท่าลูกมะพร้าว ลักษณะนวลตามาก ฟุ้งมาจากทางทิศตะวันตกด้านโรงเรียนโนนราชวิทยา ซึ่งอยู่ติดกับวัดป่าธรรมอุทยาน ลำแสงประมาณ ๓-๔ ลูก โดยฟุ้งตกลงที่ยอดพระธาตุดินแดงแล้วก็จางหายไป อาบแสงสว่างทั้งองค์บัลลังก์แล้วก็หายไป ทั้งช่างโต้งและลูกน้องก็เห็นด้วยกันหลายคน ต่างพากันประหลาดใจเป็นที่สุด และยกมือไหว้ว่า “เป็นบุญของพวกข้าพเจ้าหน่อ ผู้มาก่อสร้างพระธาตุ จึงได้พบได้เห็นบารมีของพระธาตุดินแดง”

เรื่องที่ ๒ “พระบรมสารีริกธาตุเสด็จ” ช่างแรงงานรับจ้างท้องถิ่นคนหนึ่ง เล่าให้ผู้เขียนฟังอย่างตื่นเต็นว่า “เมื่อปี ๒๕๖๑ วันหนึ่งในช่วงเข้าพรรษากาล เวลาประมาณใกล้ตีห้า ช่วงหลังพระวัดป่าธรรมอุทยานทำวัตรเช้าเสร็จแล้ว กระผมลุกจากที่นอนจะไปทำธุระส่วนตัว เดินออกมาข้างลานประทักษิณพระธาตุดินแดง ได้พบลำแสงขนาดใหญ่ ลักษณะขาวสะอาด งดงามมาก ลำแสงพุ่งมาจากอุโบสถ พุทธชยันตีข้ามสระน้ำหน้าพระเจดีย์ แล้วพุ่งตกลงที่ยอดพระธาตุดินแดง เกิดแสงสว่างวาบทั่วทั้งองค์บัลลังก์ของพระธาตุดินแดงประมาณ ๙ วินาที เกิดมาไม่เกิดพบไม่เคยเห็นมาก่อนจริง ๆ กระผมนี้ยืนตาตะลึง ได้แต่ยกมือขึ้นเปล่งวาจาว่า “สาธุ พระธาตุดินแดงอัศจรรย์แท้หน่อ เป็นบุญของข้าพเจ้าแท้หน่อ”

เรื่องที่ ๓ “พระธาตุดินแดงอันศักดิ์สิทธิ์” เมื่อปี ๒๕๖๕ ผู้เขียนเคยสอบถามพระเกจิอาจารย์รูปหนึ่ง หลวงปู่เป็นที่เคารพรักของลูกศิษย์มาก ต่างพากันเล่าลือกันในเรื่องท่านมีอภิญญาพิเศษ หลวงปู่ก็เมตตาเล่าให้ฟังว่า “พระบรมสารีริกธาตุที่ศักดิ์สิทธิ์จริง เป็นของแท้จริงนั้น จะเสด็จไปประดิษฐานด้วยพุทธบารมีเอง พระธาตุเจดีย์บางแห่งมีอานุภาพมาก เหล่าเทพยดาจะพากันอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานเอง พระธาตุดินแดงแห่งนี้ก็เช่นเดียวกัน เหล่ามนุษย์มีบุญสร้างอาคารพระธาตุถวายไว้ กล่าวเฉพาะพระบรมสารีริกธาตุอันพวกท่านพากันอัญเชิญมาแต่ไกลนั้น ได้เสด็จไปประดิษฐานตั้งนานแล้ว”

■ ไม่ตรึงธำมณีอย่าลบหลู่ ไม่เตารพบูชาอย่าให้ร้าย

เรื่องที่ ๔ “งูเห่าล้อมยักษ์มาเข้าฝัน” หลวงตาพระมหาเด่น สุติธัมโม เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า “วันหนึ่งในช่วงปี ๒๕๕๙ ช่วงแรกของการลงพื้นที่หน้างานก่อสร้างพระธาตุดินแดง ทีมบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่บริษัทหนึ่ง ได้รับเหมาก่อสร้างในการพื้นที่หน้างาน เตรียมชุดหลุม ตอกเสาเข็มทำโครงสร้างพระธาตุดินแดง คนงานจึงใช้รถแบ็กโฮขุดดิน ปรับดิน เคลียร์ดินไปทั่วบริเวณ คั้นนั้นหลวงตาฝันว่า มีงูเห่าล้อมขนาดใหญ่เลื้อยขึ้นไปบนรถใช้ลำตัวรัดรถทั้งคันไว้แน่น ไม่ยอมปล่อย คล้ายจะบอกอะไรสักอย่าง แต่ก็ไม่เอะใจเพราะเป็นความฝัน หลวงตาเล่าต่อว่า ตั้งแต่ท่านมาอยู่ประจำวัดป่าธรรมอุทยานไม่เคยฝันเช่นนี้ กระทั่งรุ่งเช้าวันต่อมา รถของทีมช่างเกิดอุบัติเหตุหน้าโรงเรียนโนนราชวิทยา ซึ่งอยู่ติดกับวัดป่าธรรมอุทยาน สภาพรถพังยับเยิน แต่ไม่มีใครได้รับบาดเจ็บสักคน เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์อยู่ไม่น้อย ใครทำไม่ดีใส่ปาเจ้าที่ก็ให้ร้าย ส่วนใครทำดีไว้เทพยดาก็คุ้มครองรักษา นับว่าเจ้าที่พื้นที่พระธาตุดินแดงนั้นแรงจริง

เรื่องที่ ๕ “พญานาคผู้เฝ้ารักษาสมบัติ” อาจารย์รุ่งปัญญา ตั้งธนาปัญญา ประธานคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๐ ช่วงเริ่มต้นงานก่อสร้างพระธาตุดินแดง มักมีเหตุการณ์แปลกประหลาดเกิดขึ้นบ่อย วันหนึ่งท่านอาจารย์ได้แจ้งคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดง และลูกศิษย์ว่า ช่วงที่พวกเราลงงานก่อสร้างพระธาตุดินแดงก็ดี ทีมช่างที่กำลังขุดสระน้ำหลังอุโบสถพุทธชยันตีก็ดี และทางวัดป่าตั้งเสาหินอโศกมหาธาตุมหาธาตุก็ดี ท่านอาจารย์นิมิตเห็นพญานาคสีดำตระกูลกัณหาโคตมมะ นอนขดกายอยู่ในสระน้ำหน้าพระธาตุดินแดง มีนัยน์ตาสีแดงกล้า ลักษณะกรียวกราดกำลังโกรธอะไรสักอย่าง จึงรู้ว่าทั้ง ๓ งานที่กำลังดำเนินนี้ยังไม่ดีทำพิธีบวงสรวงอย่างเป็นทางการ จากนั้นท่านอาจารย์จึงนัดวันทำพิธีบวงสรวงเทวดาพาลี เพื่อแจ้งแก่เจ้าที่เจ้าป่าตามคติประเพณีไทย และเพื่อเสริมกำลังใจแก่คนงานต่อไป จากนั้นเหตุการณ์ทั้งปวงจึงสงบลง อีกทั้งการก่อสร้างทั้ง ๓ งานก็สำเร็จไปด้วยดี”

เรื่องที่ ๖ “พระธาตุเจดีย์มีเทพคุ้มครอง” อีกเหตุการณ์เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ก่อสร้างพระธาตุดินแดง ดังเรื่องเล่าว่า “เมื่อปี ๒๕๕๙ วันหนึ่ง ทีมช่างได้ปรับดินใหม่ก่อนลงมือขุดหลุม ดอกเส้าพระธาตุดินแดง ตรงโพลงดินด้านหน้าจะมีงูเห่าคู่ผิวเมี่ยงใหญ่ขนาดเท่าลำแขนคู่หนึ่ง ยกตัวขึ้นชูหัวไปมา เสียงชูดังฟู ๆ ให้เห็นอยู่เป็นอาทิตย์ แล้วก็หายไป เสมือนหนึ่งมาแจ้งข่าวว่า เจ้าที่อนุญาตให้สร้างพระธาตุดินแดงแล้ว ซึ่งเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นเอง, อีกเรื่องนายช่างได้เล่าให้ฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๑ วันหนึ่ง ขณะกำลังก่อสร้างก็ได้ยินเสียงลูกสุนัขร้องหาแม่ จึงพากันเดินเลาะส่องหาตามต้นเสี้ย แล้วก็เจอลูกสุนัขดังกล่าว ปรากฏว่ามีงูเห่าดำใหญ่คู่หนึ่งกำลังขดกายอยู่กับลูกงูหลายตัวอยู่ในใต้กองไม้ตรงที่เดียวกับลูกสุนัขร้อง จึงพาแปลกใจว่า ทำไมงูไม่กัดสุนัข ทำไมสัตว์ทั้งสองประเภทนี้มาออกลูกในที่เดียวกัน หรือน่าจะเป็นงูเจ้าที่เจ้าทาง มาอยู่เฝ้าสมบัติคือเจดีย์เป็นแน่แท้ หากผู้ใดเคารพพระธาตุเจดีย์อันศักดิ์สิทธิ์ ผู้นั้นย่อมได้รับการคุ้มครองรักษาจากเทพยดานั้นแล

■ เขตอุทยาน โปรดลดความเลว!

เรื่องที่ ๗ “เขตอุทยาน โปรดลดความเลว” ช่างได้เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า “เมื่อปี ๒๕๖๒ วันหนึ่งหลังทอดกฐินเสร็จแล้ว ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน นำในสระมูลลินที่ด้านหน้าพระธาตุดินแดง ได้แห้งขอดเหลือแต่โคลนน้ำปอนดินแดง ทำให้เห็นปลาจำนวนมากตื่นไปมาอยู่ใต้ก้อนบ่อ ช่างจึงพากันถือวิสาสะขออนุญาตนำปลาไปกินเป็นอาหารเกือบ ๒๕ กิโล คือนั้นนายช่างคนหนึ่งได้รับประทานอาหารค่ำเสร็จแล้ว จึงเข้านอนช่วงกำลังจะเคลิ้มครึ่งหลับครึ่งตื่นฝันไปว่า มีพญายักษ์ร่างใหญ่ตนหนึ่ง หน้าตามีเขี้ยวมากลัวมาก กระโดดทับลงตรงที่ร่างของนายช่างคนนี้ คล้ายเข้าสิงหีร่าง แล้วนายช่างก็หายใจไม่ออก ตื่นทรุนทรายคล้ายปลาถูกจับ กระทั่งรุ่งเช้ามีดโกสไม่ทันสว่าง นายช่างคนนี้พร้อมลูกน้องพากันหนีกลับภูมิลำเนาตนเอง ไม่กลับมาทำงานก่อสร้างพระธาตุดินแดงอีกเลย

เรื่องที่ ๘ “เพราะฤทธิ์น้ำเมา จึงต้องเข้าไอซียู” หัวหน้าช่างไม้ ผู้มารับจ้างทำประตูพระธาตุดินแดงเล่าว่า “เมื่อปี ๒๕๖๖ ช่วงเข้าพรรษากาล ช่างไม้คนหนึ่งชอบดื่มสุราเป็นนิสัย แยกไปตั้งเต็นท์นอนพักภายในพระธาตุดินแดง ช่วงนั้นฝนตกต่อเนื่องหลายวันพื้นที่ด้านนอกจึงเปียกแฉะ ตกตึกคืนหนึ่งช่างไม้ปวดจี๊ดมาก ทนไม่ไหวคงไปห้องน้ำไม่ทัน หรืออาจจะเพราะน้ำเมามากฤทธิ์ จึงไม่มีสติไปห้องน้ำ แยกจึงลุกไปยื่นฉีตรวมขอบลานประทักษณด้านบน ไม่รู้เกิดอะไรขึ้น จู่ ๆ ช่างไม้คนนี้ก็ตกลงไปข้างล่างเสียงดังต๊อบ! แล้วแกก็กลับมาอนที่เดิม รุ่งเช้าได้ยินแต่เสียงร้องโอดโอยด้วยความเจ็บปวด สงสัยฤทธิ์สุราหมด อาการซ้ำในจึงปรากฏหัวหน้าช่างไม้เห็นอาการไม่ดี จึงเรียกรถมารับตัวไปโรงพยาบาลในตัวอำเภอบรรพือ ต่อมาทราบว่า ชีโครงหักอาการหนักต้องเชิญเข้าห้องไอซียูเลยทีเดียว “บางเรื่องไม่เชื่อก็อย่าหลบหลู่ บางเรื่องไม่รู้ก็อย่าไปว่าร้าย” เพราะสุดท้ายผู้สร้างกรรมไม่ดีย่อมได้รับผลกรรมไม่ดีเช่นนั้นเอง

■ สมโภชพระธาตุดินแดง ฉลองแรงแห่งศรัทธาไทย

การสมโภชพระธาตุดินแดงและพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นการเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้สักการะ เคารพ นบถือ และบูชาพระบรมสารีริกธาตุ อันประดิษฐานดีแล้วในพระธาตุดินแดง นับเป็นประเพณีที่มีมาช้านานตั้งแต่สมัยพระพุทธกาล **“สมัยเจ้าอโศกมหาราชทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้ฉลองสมโภชพระสถูปเจดีย์ทั้งหมดที่สร้างอย่างยิ่งใหญ่ ตลอด ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน”** จากนั้นพระองค์ทรงส่งพระธรรมทูตมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ดินแดนสุวรรณภูมิ จึงปรากฏประเพณีพิธีสมโภชพระธาตุเจดีย์ในประเทศไทย

เมื่อคณะสงฆ์วัดป่าธรรมอุทยานร่วมกับคณะกรรมการจัดสร้างพระธาตุดินแดงเสร็จแล้ว จึงถือตามประเพณีพุทธไทยอันดั่งามนี้ จัดงานสมโภชพระธาตุดินแดงและบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อให้เกิดความปลาบปลื้มปีติในบุญกุศลที่ได้ร่วมกันสร้าง ได้ร่วมกันฉลอง ได้ร่วมกันสามัคคีทางกาย วาจา ใจ อันมีพระรัตนตรัยเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว โดยมีรายละเอียดกิจกรรมต่าง ๆ ตามกำหนดการ เช่น การประดับธงทิวถวายบูชา บวงสรวงเทวดาพาลี ตั้งโรงทาน บวชชีพรากหมณ์ อุปสมบทหมู่ สวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็น ปฏิบัติธรรมถวายเป็นพุทธบูชา อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุแท่นเป็นริ้วขบวน สวดพระพุทธมนต์อุทิศถวายเป็นพระราชกุศล ฟ้อนรำบูชาพระธาตุ แสดงพระธรรมเทศนา เจริญพระพุทธมนต์เป็นการสมโภช และพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นต้น กิจกรรมกุศลเหล่านี้แล นับว่าเป็นสมโภช ฉลอง สักการะ เคารพ นบถือ ด้วยอามิสบูชาและปฏิบัติบูชาอันสูงสุดตามพุทธประสงค์

ดังปรากฏในมหาในมหาปริณิพพานสูตร พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า “ดูก่อนอานนท์ พระตถาคตจะชื่อว่าอันบริษัทสักการะ เคารพ นบถือ บูชานอบน้อม ด้วยเครื่องสักการะประมาณเท่านี้หามิได้ ผู้ใดแลจะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกหรืออุบาสิกาก็ตาม เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบ ประพฤติตามธรรมอยู่ ผู้นั้นย่อมชื่อว่าสักการะ เคารพ นบถือ บูชา ด้วยการบูชาอย่างยิ่ง เพราะเหตุ นั้นแหละ อานนท์ พวกเธอพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้ปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบ ประพฤติตามธรรมอยู่”

“ร้อยศรัทธาสร้างพระธาตุดินแดงถวายเป็นพุทธบูชา
เสมือนหนึ่ง รวมปัญญาสร้างพุทธสถาปัตยกรรมถวายเป็นพระราชกุศล”

ธรรมะ พร เมตตา
พระมหาอ้าย ธีรปัญญา
ณ ร่วมอารามวัดนาคปรก ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
๑ มกราคม ๒๕๖๗

อันว่า 'มหาสารคาม'

เมืองโบราณชื่อนครจำปาศรี
 เมืองที่สุดประเพณีบุญเบิกฟ้า
 เมืองดักศิลานครแห่งอีสาน
 เมืองเล่าขานกุดยางใหญ่
 เมืองศูนย์รวมใจพระธาตุนาคูน
 เมืองปู่ทูลกระหม่อมป่าตุนลำพัน
 เมืองมันแกวบริเวือชื่อเสียงไกล
 เมืองพระพุทธรักันทรวิชัยงามสง่า
 เมืองทำมหาชัยปฐมเจ้าเมือง
 เมืองเลื่องลือกลองยาวสาววารี
 เมืองโกสัมพีลึงแสมชนสีทอง
 เมืองนักร้องเสียงดีชื่อเดือนเพ็ญ
 เมืองวังน้ำเย็นมีโบสถ์ไม้ใหญ่
 เมืองแสนชัยโคตรมวยสยาม
 เมืองนามบึงกุยคือสะตืออีสาน
 เมืองตำนานหมู่บ้านปั้นหม้อ
 เมืองหอมานึกาเป็นแลนด์มาร์ค
 เมืองปฐมนาคหลวงในรัชกาลที่เก้า
 เมืองโบสถ์ขาววัดป่าธรรมอุทยาน
 เมืองสะพานไม้แกดำนับร้อยปี
 เมืองมีปราสาทหินกู่สันตรัตน์
 เมืองอุบัติพระดีศรีมหาสารคาม
 เมืองผ้าไหมงามสร้อยดอกหมาก
 เมืองอาหารถูกปากของฝากถูกใจ
 เมืองแดนทุ่งกุลาร้องไห้ว่า 'โกละนอ'
 เมืองเทพมอแคนแดนหมอลำ
 เมืองดอกจำปาขาวเป็นสัญลักษณ์
 เมืองฮักนะสารคามอีสานอินดี
 เมืองแม่น้ำชีไหลผ่านบ้านไม่มีภูผา
 เมืองสารคาม 'น้ำบ่ต๋อง' ฟืน้องเออย

พระมหาอ้าย ธีรปัญญา
 (ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A., M.Phil, Ph.D)
 ประพันธ์

พิธีสมโภช
๕๐ ทศวรรษ ๒๕๖๗

พระธาตุตมแดง
วัดป่าธรรมอุทยาน 1 ernen มหาสารคาม